

PROCESELE INVESTIGATIVE DE DESCOPERIRE ȘI URMĂRIRE PENALĂ A INFRAȚIUNILOR CONTRA SECURITĂȚII NAȚIONALE ȘI DE TERORISM¹

Dr. Doru Ioan CRISTESCU

av. Victor Cătălin ENESCU

Abstract

[1] Detailed explanations on the course of an investigation of a criminal case concerning national security offences and acts of terrorism, as well as the mechanisms that may and must lead to solving illicit activities under investigation, are relevant arguments that require the analysis of the investigative processes for the discovery and prosecution of these categories of offences.

[2] The discovery and prosecution of offences against national security and terrorism offences is the result of **a complex of activities carried out by bodies responsible for law enforcement in the field of national security** (gathering general information and/or information intended for an individual case under investigation), which anticipates **the evidentiary activity carried out by the judicial bodies**.

[3] **The operative informative investigative process** is the set of complex, secret, coordinated, dynamic, progressive and successive activities, characterised by mobility and flexibility, provided by law, with an administrative-legal nature, intended for the gathering of information for national security, by the prevention, identification, countering and combating threats to national security, as well as the discovery of offences against national security and terrorism offences, having

---

¹ **Prezenta comunicare reprezintă o reluare, în sinteză, a unor pasaje extrase din lucrarea autorilor Doru Ioan Cristescu, Victor Cătălin Enescu, *Practica investigativă penală și judiciară în cazul infracțiunilor contra securității naționale și de terorism. Elemente de tactică criminalistică*, vol. 1, Ed. Solness, Timișoara, 2017, capitolele III - Elementele principale ale procesului investigativ informativ operativ privind amenințările la adresa securității naționale și V - Procesul investigativ penal (urmărirea penală) privind infracțiunile contra securității naționale și infracțiunilor de terorism, p. 33 - 56 și 225 - 267, destinată cunoașterii și consolidării cunoștințelor strict teoretice a magistraților, avocaților, studenților sau masteranzilor, precum și oricăror persoane interesate de aplicarea metodologiei de investigare a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism. Materialul exprimă opinia autorilor în materie.**

as object the operative informative investigative means, methods and processes and the procedures for their use.

[4] **The criminal investigation process or the prosecution of offences against national security and terrorism offences** is the phase of the criminal process intended for the gathering of the necessary evidence regarding the existence of the offences, the identification of the persons who committed an offence and the establishment of their criminal liability, in order to ascertain whether or not it is appropriate to order arraignment.

PART I

Specificities of the operative investigative process in case of threats to national security

[5] **The phases** of the operative informative investigative process are the following:

- **planning the gathering of information** from a certain field or aiming at a certain target (objective) or on a given topic;
- **the action of searching in objectives, places and environments** that present operative interest for the intelligence bodies, i.e., those that are susceptible to attempts or produce risks and vulnerabilities to national security
- **the action of gathering information**, by exploiting open and human sources or using technical means;
- **the verification of the gathered information**, which involves the activities of a) evaluation, b) analysis, c) synthesis and interpretation;
- **exploitation/capitalisation of information**
- **completion of the operative informative investigative process**

[6] **The structural area** of the operative informative investigation process is comprised between the **initial moment** when the operative informative investigation is initiated, which succeeds the completion of the gathering of general information (operative informative activity), and the **final moment** of the operative informative investigation, which is objectified either by closing the investigation or by requesting legal interdictions against foreign citizens who display behaviours that fall within threats to national security, either by **finding an offence** against national security or acts of terrorism and **referral to the criminal investigation bodies**, according to the provisions of Art. 61 of the Criminal Procedure Code, or by the secret communication sent to the criminal investigation bodies, according to the provisions of Art. 11(d) of Law no. 51/1991, or by the catching in the act or the organisation, together with the criminal investigation bodies, of the catching in the act, according to Art. 293 of the Criminal Procedure Code.

[7] **The material of the operative informative investigative process** is secret and is configured by the complex of scripts, multimedia materials in which the activities carried out are materialised and through which the course and results of the operative informative investigative actions are ascertained, as a result of orders and actions ordered by official subjects of the process;

[8] **The material object of the operative informative investigative process** is represented by the facts, situations and circumstances which constitute threats to national security, and are exhaustively listed by the provisions of Art. 3 of Law no. 51/199.

[9] **The object of the operative informative investigative process consists in the use of methods and means specific to the activity of the bodies responsible for law enforcement in the field of national security, in the activity generically called informative-operative activity, as well as of the special operative informative investigative procedures, in the activity generically called operative informative investigative process, according to the legal provisions and the internal organisational and operational norms of those bodies (which are secret)**

[10] *The general framework* regarding the methods and means specific to the activity of the bodies responsible for law enforcement in the field of national security, generically called informative-operative activity, is based on the provisions of Art. 13 of Law no. 51/1991.

[11] *The key feature* of these operative informative means and methods specific to bodies responsible for law enforcement in the field of national security is that they do not require authorisations for their use from judicial bodies – magistrates, prosecutors or judges – but are subject to the regulations and norms, and the internal orders of the bodies responsible for law enforcement in the field of national security, and their implementation and use is controlled exclusively by the designated departments and persons and hierarchical superiors within these bodies.

[12] *The general framework* regarding the special operative informative investigative procedures specific to the activity of the bodies responsible for law enforcement in the field of national security, generically called informative-operative investigation, is based on the provisions of Art. 14 (2) et seq. of Law no. 51/1991.

[13] *The essential feature* of these special operative informative investigative procedures specific to bodies responsible for law enforcement in the field of national security is that they require authorisations for their use by the designated magistrate from the High Court of Cassation and Justice, through the Prosecutor General of the Prosecutor's Office attached to the High Court of Cassation and Justice or his or her legal substitute, the proposal for their use formulated by the applicants being subject to a double legality and validity control: at the level of the competent prosecuting magistrates and at the level of the competent judicial magistrates (the latter also represents a judicial control).

[14] *In the operative informative operative activity*, the gathering of information goes through several stages, according to a template, as follows: 1) *planning the gathering of information*, 2) *the action of searching for and gathering of information*, 3) *verifying the gathered information*, a process that in turn it involves the phases of: a) evaluation, b) analysis, c) synthesis and interpretation; 4) *exploitation/capitalisation of information*.

[15] *The purpose of the activities by which special investigative procedures have been used may be:*

1) *the activities of the person(s) who was/were the subject(s) of the special investigative procedures do not fall within any threat to national security or any offence against national security or acts of terrorism, in which case the procedure according to the provisions of Art. 21 (2) and (3) of Law no. 51/1991 is followed.*

2) *the activities of the person(s), foreign citizen(s), who was/were the subject(s) of the special investigative procedures fall within some risks/vulnerabilities/threats to national security and the conduct of preventive activities, as a result of which the judicial bodies are notified, namely the prosecutor appointed by the Prosecutor's Office attached to the Bucharest Court of Appeal, which, in turn, notifies the competent court from the Bucharest Court of Appeal, with the taking of legal measures: declaring an alien to be undesirable or banning the right to stay on the Romanian territory, as well as the notification of the competent bodies for the declaration of a member/members of the Diplomatic Corps accredited in Romania or of a member/members or officials of the Consular Staff accredited in Romania as persona non grata.*

3) a) *if the assessment remains that situations that represent threats to national security have been detected, the matter is referred to the Prosecutor General of the Prosecutor's Office attached to the High Court of Cassation and Justice to initiating the extra-criminal administrative*

procedure, by requesting to obtain, from the competent magistrate, the warrant provided by Art. 17 (2) of Law no. 51/1991, for the authorisation of performing the procedures provided by Art. 14 (2) of Law no. 51/1991,

b) if there are data or indications about the **existence of an/some offence(s) against national security or acts of terrorism**, the minutes on the identified circumstances provided by Art. 61 (1)(c) of the Criminal Procedure Code are prepared.

c) if there are data or indications about the **existence of an/some offence(s), other than offences against national security or acts of terrorism, they are brought** to the attention of the judicial body by **communication** (provided by Art. 11 (1)(d) of the same law) or, according to the provisions of Art. 21 (1) of Law no. 51/1991, under the conditions of Art. 61 of the Criminal Procedure Code, they are sent to the criminal investigation bodies, these bodies being thus notified – **by way of ex officio notification** – and, from this moment, having the task and duty to get involved and act in achieving the active role they have.

[16] **Active subjects** are the perpetrators or participants in the commission of acts that constitute threats to national security, against which the operative informative investigative process is carried out, basically the **target subjects** of the activity carried out by active subjects.

As a result of the operative informative investigation process, there is the possibility that the target subjects become **persons injured** by the monitoring actions executed in illegal conditions by the officials of the bodies responsible for law enforcement in the field of national security, by non-compliance with the incidental legal provisions regarding the operative informative investigation.

PART II

Specificities of the criminal investigation process (criminal investigation) of offences against national security and terrorism offences

[17] **The investigation of offences against national security and acts of terrorism goes through several stages: a) Discovery, b) Notification – internal or external – of the competent judicial bodies, c) Examination and verification of the act of notification, d) Criminal investigation of the offences, which involves, in turn, 3 stages: - the stage between the moment of receiving the notification and the moment of ordering the initiation of the criminal investigation for the deed, - the stage between the moment of ordering the initiation of the criminal investigation for the deed and the moment of ordering the continuation of the criminal investigation against the person, - the initiation of criminal proceedings, d) The notification of the courts, for the criminal prosecution of the guilty persons.**

[18] **The characteristic features of the criminal investigation of offences against national security and terrorism offences consist in: 1) the modalities of the discovery of offences against national security and the notification of criminal investigation bodies, 2) the notification of criminal investigation bodies in case of offences against national security and terrorism offences, 3) the competent judicial bodies to carry out the criminal investigation in the case of offences against national security and terrorism offences, 4) the transformation of data, indications and information accumulated during the operative informative investigation process into evidence, 5) the use of evidentiary procedures for the initiation of the criminal proceedings against the person (perpetrator(s)), 6) continuity between the informative - operative phase (operative informative investigative process), as a specific activity of the bodies responsible for law enforcement in the field of national security and the criminal investigation phase (criminal investigative process), as an**

activity of the judicial bodies, 7) the components of the activities of discovery and criminal investigation of offences against national security and terrorism offences.

[19] *The general rules for investigating offences against national security and terrorism offences lie in: 1) the rule of ensuring continuity between specific operative-informative procedures used by bodies responsible for law enforcement in the field of national security and the evidentiary procedures and special investigation methods used by judicial bodies, 2) the rule of transforming information, data and indications, a result of the "specific activities" carried out by the bodies responsible for law enforcement in the field of national security, into relevant evidence (useful, conclusive and relevant) for the criminal proceedings, 3) the rule of organising and planning the activity, 4) the observance of the good practices of forensic tactics applicable to each means, method and procedure used in part, and to the whole investigation.*

[20] *The evidentiary procedures used in the criminal investigation process by the criminal investigation bodies investigating criminal cases involving offences against national security and terrorism offences consist of:*

- ❖ *special methods of surveillance or investigation, which are divided into technical supervision procedures: a) interception of communications or any type of remote communication; b) access to a computer system; c) video, audio or photography surveillance; d) location or tracking by technical means;*

- ❖ *other methods of surveillance or investigation: e) obtaining data on a person's financial transactions; f) detention, delivery or search of postal items; g) use of undercover investigators and collaborators; h) authorised participation in certain activities; i) supervised delivery; j) obtaining data generated or processed by providers of public electronic communications networks or providers of electronic communications services intended for the public, other than the content of communications, retained by them under the special law on retention of data generated or processed by providers of public electronic communications networks and providers of electronic communications services intended for the public.*

Other evidentiary procedures, which can be generically called classical used in the criminal investigation process are the following: preservation of computer data, searches (home search, body search, vehicle search, computer search), seizure of objects and documents, handover of objects, documents or computer data, forced seizure of objects and documents, expertise and finding, investigation of the crime scene and re-enactment, photographing and fingerprinting of the suspect, defendant or other persons.

Another category of evidentiary proceedings is represented by those intended to obtain testimonial evidence and consists in the hearing of persons in criminal proceedings, as well as a forensic evidentiary proceeding, consisting in the identification of persons and objects.

[21] *The evidentiary means in the criminal investigation process consist of material means of evidence and material evidence, and written means of proof.*

[22] *The official procedural subjects of the criminal investigation into national security and terrorism offences are the prosecutor, the criminal investigation bodies, generically referred to as the prosecuting authorities, and the judge of rights and freedoms.*

The informal subjects of the criminal investigation are the suspect or the defendant, and another category of informal, occasional procedural subjects are the special finding bodies, whistle-blowers, witnesses, specialists and technicians who make technical-scientific findings, experts and interpreters.

Keywords: national security, terrorism offences, criminal investigation, investigative process.

PARTEA I PRECIZĂRI INTRODUCATIVE

[1] Argumente

Sesizarea organelor de urmărire penală, în materia infracțiunilor contra securității naționale și de terorism, poate coincide, în multe situații, cu finalizarea activității derulată de organele răspunzătoare cu aplicarea legii penale în domeniul securității naționale, care au încunoștințat organele de urmărire penală, fie în condițiile dispozițiilor art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. p., fie conform prevederilor art. 288 alin. 1 din c. p. p., fie în condițiile constatării infracțiunii flagrante, potrivit dispozițiilor art. 293 din c. p. p..

*Administrarea probatoriului*², în cauzele penale având ca obiect infracțiuni contra securității naționale (încriminate în art. 394 – 412 din Codul Penal) sau acte de terorism (încriminate de art. 32 – 38 din Legea nr. 535/2004, privind prevenirea și combaterea terorismului), dintre care unele se comit în modalități faptice concrete oculte, obsconse greu decelabile, iar, uneori, aproape în exclusivitate, prin intermediul comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare, este de cele mai multe ori extrem de anevoioasă, iar posibilitățile de dovedire a activității lor ilicite de natură penală se reduc, în mod predilect, la *utilizarea metodelor speciale de supraveghere sau cercetare* (art. 138 – 154 din Codul de Procedură Penală), **anticipate**, în majoritatea situațiilor, de folosirea – anterior pornirii procesului penal – a mijloacelor și metodelor specifice și a procedurilor investigative specifice aflate în panoplia organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, potrivit prevederilor Legii nr. 51/1991, Legii nr. 14/1992 ș.a..

Tragerea la răspundere penală și aplicarea sancțiunii persoanelor cercetate și deduse judecății, conturate pe fondul operațiunii de confruntare a faptei și vinovăției concrete cu normele de încriminare, reprezintă sarcina principală ce incumbă judecătorului cauzei, care pentru a pronunța o hotărâre legală și temeinică, trebuie să constate - așa cum a fost menționat într-o lucrare de specialitate³ - „*dacă fapta cu care a fost sesizat există efectiv și să extragă din multitudinea de elemente concrete care i se înfățișează trăsăturile specifice, caracteristice care au o relevanță în raport de cerințele unui model legal de încriminare*”, având de parcurs, cel puțin, următoarele etape:

- „să identifice și să descifreze corect modelul legal operant,
- să cunoască bine faptele, pe baza unui probatoriu complet și pertinent,
- să cunoască bine dreptul substanțial penal, în ansamblul său”⁴.

² Definit ca un fascicol de acte procesuale și procedurale având ca obiect invocarea și propunerea de probe, admiterea și administrarea lor [V.Dongoroz (coordonator) și colectiv, *Explicații teoretice ale codului penal român*, partea generală, vol.I, Ed. Academiei, București, 1975, p. 173].

³ George Antoniu, *Vinovăția penală*, Ed. Academiei Române, București, 1995, p. 112 – 113.

⁴ Idem.

Toate aspectele învederate supra – în ansamblul lor sau luate în considerare în mod izolat - constituie argumente pertinente care impun ca necesare explicații detaliate privind parcursul instrumentării unei cauze penale având ca obiect infracțiunile în discuție și mecanismele care pot și trebuie să conducă la descifrarea activităților ilicite deduse investigației.

[2] **Activitatea de descoperire și urmărirea penală a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism constituie un proces investigativ**

Descoperirea și urmărirea penală a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism reprezintă rodul unui complex de activități care se derulează de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale (culegerea de informații generale și/sau cele destinate unui caz individual dedus instrumentării), ce anticipează activitatea probatorie derulată de organele judiciare, atunci când acestea sunt sesizate în legătură cu comiterea unei/unor astfel de infracțiuni și este caracterizat cel mai bine, în aprecierea noastră, prin termenul de „investigare”⁵, întrucât surprinde complet amplitudinea demersurilor întreprinse, iar pe de altă parte este tot mai des utilizat în doctrina și practica judiciară și criminalistică.

Investigarea (investigația) și activitatea de a investiga – în general sau într-un caz concret – nu este o acțiune ori o activitate singulară, izolată, haotică, statică, caracterizată prin imobilism, ci, dimpotrivă, coordonată, concertată, dinamică, evolutivă, progresivă, succesivă, uneori de largă amplitudine, elemente ce caracterizează o succesiune de stări, etape, stadii, specifică unui proces.

Caracteristicile esențiale ale complexului de activități menționate, derulate de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, fac ca acesta să fie definit complet prin expresia **proces investigativ**.

Particularităților manifestărilor de amenințare la adresa securității naționale, precum și a infracțiunilor comise în concret și mijloacelor și metodelor folosite de infractori, relevate prin modul de operare, le corespund modalități specifice de investigare, cu mijloacele, metodele și procedeele corespunzătoare, utilizate conform reglementărilor legale, iar *procesul investigativ derulat* are specificitatea determinată de parcursul acestuia:

- fie pentru descoperirea infracțiunilor în discuție, ceea ce se înscrie în activitatea de informații pentru realizarea securității naționale, și atunci are un **caracter extraprocesual penal**,

- fie, în situația în care este destinat străngerii probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor contra securității naționale și de terorism, identificarea

---

⁵ *Investigație (investigare)* = cercetare, studiere minuțioasă, efectuată sistematic, cu scopul de a descoperi ceva. *Investigativ* = adverb prin care se determină sensul verbului a investiga, arătând modul acțiunii. (potrivit Dicționarului Explicativ al Limbii Române (DEX online), accesat la 02.06.2020.

persoanelor care au săvârșit astfel de infracțiuni și stabilirii răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată, când are un **caracter procesual penal**, înscriindu-se în activitatea de urmărire penală, care este una din fazele procesului penal.

[3] **Procesul investigativ** poate fi clasificat după *scopul, funcțiunea și finalitatea căruia este destinat, după cum urmează:*

3.1. Procesul investigativ informativ - operativ al cărui scop este constituit, pe de o parte, de *activitățile informative* destinate realizării securității naționale, prin *culegerea de informații* generale despre riscurile și vulnerabilitățile la adresa securității naționale (*de regulă, stări, situații, împrejurări*)⁶, iar pe de altă parte de *activitățile investigative* menite identificării dintre riscurile și vulnerabilitățile existente, pe acelea care reprezintă amenințări la adresa securității naționale (*fapte concrete, posibile sau actuale, precum și persoanele care au comis sau sunt pe cale de a săvârși faptele respective ori au ori au avut o contribuție intelectuală sau materială la materializarea acestora, care au creat condițiile favorabile obiectivării lor în realitatea înconjurătoare*) și documentării acestora, prin date, indicii, informații, exprimate în înscrisuri, dovezi multimedia⁷, care au un **regim de uz intern**, în cadrul organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, **cu caracter secret**.

Culegerea de informații pentru realizarea securității naționale, ca și componentă a modalităților metodice și sistematice de cercetare, de cunoaștere și de transformare a realității obiective, ca orice activitate investigativă, devine posibilă prin utilizarea unui instrumentar de cercetare și studierea minuțioasă, efectuată

⁶ **Comparativ cu situația anterioară anului 1990**, când fostele organe de Securitate își desfășurau activitatea în baza Instrucțiunilor nr. D - 00190/1987 privind organizarea și desfășurarea activității informativ operative a organelor de Securitate, **formele activității informativ operative** (*ce consta într-un proces continuu și complex de căutare, verificare și valorificare preventive a informațiilor*) se realizau prin mijloace și metode specific muncii de Securitate, prin **supraveghere informativă** (*activitate organizată și continua de căutare a informațiilor de primă sesizare despre inițierea sau punerea la cale a unor acțiuni dușmănoase ori cu privier la fapte și împrejurări care pot favoriza comiterea de infracțiuni sau fapte antisociale de competența organelor de Securitate*), prin **verificarea informativă** (*activitatea prin care se continua clarificarea informațiilor de primă sesizare, ce nu s-au putut soluționa în termenul de 30 de zile*) și prin **urmărirea informativă** (*activitate de verificare complexă a informațiilor privitoare la pregătirea ori săvârșirea de infracțiuni de competența organelor de Securitate, în scopul prevenirii, descoperirii și lichidării faptelor infracționale*). Materialul preluat din C. Troncotă, *Duplicării*, Ed. a II -a revăzută și adăugită, Ed. Elion, 2014, București, p. 350 -352.

⁷ „Prin care se înțeleg, în general, înregistrări audio, fotografii, înregistrări video, precum și alte probe digitale, ce conțin informații de interes și de expertizat” (a se vedea în acest sens, Adrian Petre, Cătălin Grigoraș, *Înregistrările audio și audio - video, mijloace de probă în procesul penal. Expertiza judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p.183 și urm.; Adrian Cristian Moise, *Metodologia investigării criminalistice a infracțiunilor informatice*, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 172 - 180).

sistematic, prin mijloace⁸, metode⁹ și procedee¹⁰, puse la îndemână de legislația incidentă, particularizate ca fiind:

- a) **informative** (deoarece au rolul de a informa, care servește ca informație)
- b) **operative** (întrucât sunt caracterizate prin lucrări rapide, expeditiv, active; au efecte rapide, eficace, eficiente)
- c) **specifice** (prin domeniul în care se obiectivează),
- d) **secrete** (se desfășoară ocult, întreaga activitate de informații pentru realizarea securității naționale are caracter secret de stat)
- e) **speciale** (întrucât au un caracter subsidiar, de excepție, deoarece sunt utilizate numai atunci când informațiile de interes nu se pot obține prin alte mijloace sau metode, aflate la îndemâna oricui, cum ar fi de pildă exploatarea surselor deschise).

Activitățile investigative cuprind și **acțiunea de descoperire** a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism și a participanților la săvârșirea acestora și au o finalitate proprie.

3.2. Procesul investigativ penal sau urmărirea penală, ca parte componentă a procesului *penal*, al cărui scop, prevăzut de codul de procedură penală, vizează, în esență, **probarea (demonstrarea)** judiciară a **existenței și comiterii** infracțiunilor contra securității naționale și de terorism, precum și stabilirea participanților la săvârșirea acestora, în vederea tragerii lor la răspundere penală, cu *mijloacele, metodele, procedeele și tehnicile* puse la dispoziție de prevederile procedural și procesual penale.

[4] **Interferența între procesul investigativ informativ - operativ și procesul judiciar** este marcată de modalitățile în care se produce finalitatea procesului investigativ operativ și este receptată de organele judiciare.

4.1. O primă formă de interferare a procesului investigativ informativ - operativ este cu **procesul judiciar administrativ**, ce are ca obiect judecarea cererilor de expulzare și a nepermitterii accesului pe teritoriul României sau interzicerea ori întreruperea șederii pe teritoriul României, aflat în competența exclusivă a Curții de Apel București, potrivit unei proceduri specifice.

4.2. O altă formă de interferență este cu **procesul judiciar penal** (adică procesul investigativ penal sau urmărirea penală) și se înfățișează sub trei aspecte:

- atunci când procesul investigativ informativ - operativ se finalizează prin **constatarea săvârșirii unei/unor infracțiuni contra securității naționale și de terorism**, urmată de sesizarea organelor de urmărire penală, printr-un act de sesizare.

⁸ Privite ca totalitatea mijloacelor materiale cu ajutorul cărora este posibilă activitatea de culegere de informații pentru realizarea securității naționale.

⁹ Ansamblu de maniere, supuse unor reguli și principii normative de a proceda și folosite în realizarea scopului de culegere de informații pentru realizarea securității naționale.

¹⁰ Modalitate (procedură) sistematică de executare a unei operațiuni sau a unui proces operațional prin folosirea unei anumite metode, destinată culegere de informații pentru realizarea securității naționale.

Constatarea de către organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale a unei/ unor infracțiuni contra securității naționale sau de terorism se materializează într-un *act de constatare, ce este remis de îndată organelor de urmărire penală, în condițiile prevederilor art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. p., ceea ce are semnificația de declanșare a procesului penal având ca obiect infracțiunile sesizate,*

- **constatarea spontană sau organizată în flagrant a unei/unor infracțiuni contra securității naționale ori de terorism**, în condițiile prevederilor art. 293 din c. p. p.

- în cazul **stabilirii existenței unor alte infracțiuni decât cele contra securității naționale sau acte de terorism**, când datele, informațiile, indiciile, obținute din derularea activității de informații destinate realizării securității naționale, se trimit organelor de urmărire penală:

- fie printr-un act denumit **comunicare, ce are un caracter secret**, în condițiile prevederilor art. 11 alin. 1 lit. d din Legea nr. 51/1991 și urmează a fi valorificat de respectivele organe, printr-o **autosesizare**, constituind suportul informativ al sesizării din oficiu de către organele judiciare, ceea ce are semnificația de declanșare a unui proces penal,

- fie potrivit prevederilor art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991 combinat cu art. 61 din c. p. p..

[5] Scurte concluzii privind instrumentarea cauzelor penale având ca obiect infracțiuni contra securității naționale și acte de terorism

5.1. Această activitate încorporează:

- *procesul investigativ informativ - operativ („activitățile specifice“)*, ce se derulează în exclusivitate de organele de informații și

- *procesul investigativ penal*, realizata de organele judiciare și/sau cu sprijinul organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, și se desfășoară, primul, în faza anterioară începerii urmăririi penale (extra-procesual penal) și poate constitui temei pentru dispunerea începerii urmăririi penale și, secundul, în faza de urmărire penală (procesual penal).

5.2. Fiecărei categorii de investigație - atât cea informativ - operativă, cât și cea penală - îi sunt proprii și caracteristice acele *mijloace, metode și procedee* ce sunt apte și adecvate pentru cunoașterea, prevenirea, contracararea riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, descoperirea infracțiunilor, identificarea infractorilor, stabilirea și demonstrarea vinovăției acestora și care sunt utilizate corespunzător acelor folosite de către făptuitori la săvârșirea infracțiunilor contra securității naționale.

5.3. Particularităților manifestărilor de amenințare la adresa securității naționale, precum și a infracțiunilor comise în concret și mijloacelor și metodelor folosite de infractori, relevate prin modul de operare, le corespund **modalități specifice de investigare, cu mijloacele, metodele și procedeele corespunzătoare, utilizate conform reglementărilor legale.**

[6] **Definiții și trăsături caracteristice proprii și elemente componente, prin care se diferențiază procesul investigativ informativ - operativ de procesul investigativ penal sau urmărirea penală**

6.1. Procesul investigativ informativ operativ este *ansamblul activităților complexe, secrete, coordonate, dinamice, progresive și succesive, caracterizate prin mobilitate și suplețe, prevăzute de lege, de natură juridică administrativă, destinate culegerii de informații pentru realizarea securității naționale, prin prevenirea, identificarea, contracararea și combaterea amenințărilor la adresa securității naționale, precum și descoperirii infracțiunilor contra securității naționale și de terorism, având ca obiect mijloacele, metodele și procedeele investigativ informativ operative și procedurile de utilizare a acestora.*

6.2. Procesul investigativ penal sau urmărirea penală a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism este *faza procesului penal destinată străngerii probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.*

6.3. Trăsături caracteristice proprii și elemente componente, prin care se diferențiază procesul investigativ informativ - operativ de procesul investigativ penal sau urmărirea penală

Fiecare dintre cele două procese investigative se particularizează:

- prin prevederile legale care le reglementează,
- prin natura juridică, principiile și funcțiile caracteristice,
- prin organele și subiecții activi care asigură executarea,
- prin obiectul de activitate,
- prin formele de manifestare și fazele pe care le parcurge,
- prin metodele, mijloacele și procedeele avute la dispoziție și condițiile de utilizare a acestora,
  - prin modalitatea de materializare a rezultatelor activităților desfășurate,
  - prin modurile de interacțiune și cooperare cu alte organe, organisme și instituții proprii fiecăruia dintre ele.

PARTEA A II -

A PARTICULARITĂȚILE PROCESULUI INVESTIGATIV INFORMATIV OPERATIV ÎN CAZUL AMENINȚĂRILOR LA ADRESA SECURITĂȚII NAȚIONALE

[7] **Enumerarea elementelor principale ale procesului investigativ informativ operativ.**

7.1. Procesul investigativ informativ operativ este a **activitate de natură administrativă** care se desfășoară prin mijlocirea organelor de stat răspunzătoare de aplicarea legii în domeniul securității naționale.

7.2. Elementele principale ale procesului investigativ informativ - operativ în cazul amenințării la adresa securității naționale și pentru descoperirea infracțiunilor contra securității naționale și de terorism constau în următoarele:

a) **cadrul de reglementare** este configurat de **Legea nr. 51/1991** privind securitatea națională a României, ale cărei prevederi se complinesc cu prevederile **legilor organice de organizare și funcționare a serviciilor de informații**, ale **normelor interne, regulamentelor și ordinelor interne, proprii fiecărui serviciu de informații**.

b) procesul investigativ informativ operativ are o **natură juridică administrativă**, normele care reglementează această activitate, organele care o desfășoară fiind configurate de raporturi **de drept administrativ**.

Natura juridică a activităților subsumate procesului investigativ informativ - operativ este administrativă, împrejurare ce rezultă din prevederile legale care le reglemenează, cadrul instituțional și organizatoric, precum și poziționarea organelor care le execută în sistemul organelor statului, precum și din **modalitățile legale de finalizare a activităților proprii**.

c) **scopul** procesului investigativ informativ operativ constă în identificarea dintre **riscurile și vulnerabilitățile posibile și reale a amenințărilor concrete** la adresa securității naționale

d) **trăsăturile caracteristice** ale procesului investigativ informativ operativ constau în complexitatea activităților, *caracterul eminentement secret* al tuturor activităților desfășurate de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, activitățile sunt coordonate, dinamice, progresive și succesive, caracterizate prin mobilitate și suplețe

e) **funcțiunea și finalitatea** constă în *identificarea dintre riscurile și vulnerabilitățile posibile și virtuale la adresa securității naționale a faptelor concrete și reale enumerate ca amenințări la adresa securității naționale în art. 3 lit. a - m din Legea nr. 51/1991*

f) **obiectul material al procesului investigativ informativ operativ este constituit de faptele ce constituie amenințări la adresa securității naționale**, prin a căror comitere făptuitorii au dat naștere unui conflict de drept și **deci unui raport juridic de drept administrativ**

g) **obiectul juridic** al procesului investigativ informativ operativ îl constituie *raportul juridic ce s - a format consecutiv nașterii conflictului de drept creat prin comiterea faptelor definite ca amenințări la adresa securității naționale*

h) **obiectul procesului investigativ informativ operativ** prezintă importanță sub aspectul determinării competenței, al regulilor referitoare la derularea sa, la regimul juridic al folosirii mijloacelor, metodelor și **procedeeleor investigative informativ** operative și **procedurile de utilizare a acestora** puse la dispoziție și consacrate de legi, alte norme, regulamente și ordine interne, pentru desfășurarea activității de culegere de informații pentru realizarea securității naționale de către subiecții oficiali;

i) **subiecții procesului investigativ informativ operativ** sunt **subiecții oficiali** (*organele de informații și funcționarii publici cu statut special – militari ori civili – angajați ai organelor respective și angrenați în activitatea informații, cu regimul juridic conferit de legile de organizare și funcționare proprii serviciului de informații din care fac parte*), **subiecții ocazionali**, (*în general sursele umane secrete, persoanele fizice aflate în raporturi de colaborare/conlucrare cu subiecții oficiali, cu statut de colaboratori, informatori ori specialiști consultați de subiecții oficiali*), și **subiecții activi**, adică *persoanele care sunt autorii sau participanții la comiterea faptelor ce constituie amenințări la adresa securității naționale, față de care se desfășoară procesul investigativ informativ operativ*;

j) **ca loc de desfășurare**, procesul investigativ informativ operativ se derulează în exclusivitate pe teritoriul României

k) **procesul investigativ informativ operativ** este *anticipat* de etapa **culegerii de informații generale**, în legătură cu riscurile și vulnerabilitățile la adresa securității naționale, pentru a stabili dacă există sau nu amenințări la adresa securității naționale (*în această etapă activitatea vizează prin excelență stări, situații, împrejurări, deci existența sau nu a unor fapte*), fiind cu predilecție o **activitate informativ – operativă**, iar, în consecutivitatea acesteia, se succede etapa **culegerii de informații specifice**, în legătură cu existența unei/unor amenințări la adresa securității naționale, identificate dintre riscurile și vulnerabilitățile privind securitatea națională [*în această etapă activitatea vizează fapte concrete și persoana/ele care au /le-au comis sau sunt pe cale (în curs de desfășurare) să le săvârșească*], devenind un **proces investigativ informativ și operativ**.

l) **fazele** procesului investigativ informativ operativ sunt următoarele:

- **planificarea culegerii de informații** dintr-un anumit domeniu sau vizând o anume țintă (obiectiv) ori pe o temă dată;
- **acțiunea de a căuta în obiective, locuri și medii** care prezintă interesul operativ pentru organele de informații, adică acelea unde sunt susceptibile de tentat sau produs riscuri și vulnerabilități la adresa securității naționale
- **acțiunea de a aduna informații**, prin exploatarea surselor deschise și umane ori utilizarea mijloacelor tehnice;
- **verificarea informațiilor** adunate, ceea ce presupune activitățile de a) *evaluare*, b) *analiză*, c) *sinteză și interpretare*;
- **exploatarea / valorificarea informațiilor**
- **finalizarea procesului investigativ informativ operativ**

m) aria structurală a *procesului investigativ informativ operativ* este cuprinsă între **momentul inițial** al declanșării investigației informativ operative, care succede finalizării culegerii de informații generale (*activitatea informativ operativă*) și **momentul final** al investigației informativ operative, care se obiectivează, fie prin închiderea investigației, fie prin solicitarea unor interdicții legale față de cetățenii străini autori ai unor manifestări care se circumscriu amenințărilor la adresa

securității naționale, fie prin **constatarea unei infracțiuni** contra securității naționale sau acte de terorism și **sesizarea organelor de urmărire penală**, conform prevederilor art. 61 din c. p. p., fie prin *comunicarea cu caracter secret* remisă organelor de urmărire penală, potrivit prevederilor art. 11 lit. d din Legea nr. 51/1991, fie prin *surprinderea în flagrant* sau organizarea, împreună și alături de organele de urmărire penală, a surprinderii în flagrant, conform art. 293 din c. p. p.

n) **materialul procesului investigativ informativ operativ** are *caracter secret* și este configurat de *complexul de scripte, materiale multimedia în care se materializează activitățile desfășurate și prin care se constată mersul și rezultatele desfășurării acțiunilor investigative informativ operative, ca urmare a ordinelor și acțiunilor dispuse de subiecții oficiali ai procesului;*

[8] Obiectul material al procesului investigativ informativ operativ. Enumerarea faptelor ce constituie amenințări la adresa securității naționale.

8.1. Potrivit prevederilor art. 3 din Legea nr. 51/1991 constituie amenințări la adresa securității naționale și, pe cale de consecință, constituie obiectul de desfășurare a procesului investigativ informativ operativ mai multe fapte, situații, împrejurări¹¹.

¹¹ 1. Planurile și acțiunile care vizează suprimarea sau știrbirea suveranității, unității, independenței sau indivizibilității statului român (art. 3 lit. a din Legea nr. 51/1991);

2. Acțiunile care au ca scop, direct sau indirect (art. 3 lit. b din Legea nr. 51/1991): *provocarea de război contra țării sau de război civil, înlesnirea ocupației militare străine, aservirea față de o putere străină, ajutarea unei puteri sau organizații străine de a săvârși oricare din aceste fapte;*

3. Trădarea prin ajutarea inamicului (art. 3 lit. c din Legea nr. 51/1991);

4. Acțiuni armate care urmăresc slăbirea puterii de stat (art. 3 lit. d, teza I din Legea nr. 51/1991) și orice alte acțiuni violente care urmăresc slăbirea puterii de stat (art. 3 lit. d, teza a II - a din Legea nr. 51/1991);

5. Spionaj, transmiterea secretelor de stat unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora, procurarea de documente sau date secrete de stat, în vederea transmiterii lor unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora sau în orice alt scop neautorizat de lege, deținerea ilegală de documente sau date secrete de stat, în vederea transmiterii lor unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora sau în orice alt scop neautorizat de lege, divulgarea secretelor de stat sau neglijența în păstrarea acestora (art. 3 lit. e din Legea nr. 51/1991);

6) Subminarea, sabotajul sau orice alte acțiuni care au ca scop înlăturarea prin forță a instituțiilor democratice ale statului ori care aduc atingere gravă drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor români sau pot aduce atingere capacității de apărare ori altor asemenea interese ale țării (art. 3 lit. f, teza I din Legea nr. 51/1991);

7) Actele de distrugere, actele de degradare ori actele de aducere în stare de neîntrebuințare a structurilor necesare bunei desfășurări a vieții social-economice sau apărării naționale (art. 3 lit. f, teza a II - a din Legea nr. 51/1991);

8) Acțiunile prin care se atentează la viața, integritatea fizică sau sănătatea persoanelor care îndeplinesc funcții importante în stat ori a reprezentanților altor state sau ai organizațiilor internaționale, a căror protecție trebuie să fie asigurată pe timpul șederii în România, potrivit legii, tratatelor și convențiilor încheiate, precum și practicii internaționale (art. 3 lit. g din Legea nr. 51/1991);

8.2. *Amenințarea/ile la adresa securității naționale semnifică actul/ exterior/oare de conduită comisiv/e sau omisiv/e, intenționat/e care se obiectivează în fapte, situații, împrejurări prin care se conturează o stare de pericol ori se aduce atingere valorilor care se circumscriu conceptului de securitate națională.*

8.3. *Amenințările la adresa securității naționale a statului român" sunt susceptibile de a se comite în multiple modalități normative alternative, enumerate exhaustiv în conținutul textului art. 3 din Legea nr. 51/1991 și se caracterizează, de regulă, printr - o acțiune, descrisă prin *verbum regens* din conținutul textului, ce reflectă *elementul material* (actul exterior de conduită), care este însoțit de *cerința esențială* prevăzută de norma legală, condiție obligatorie pentru ca acțiunea să constituie amenințare la adresa securității naționale, fiind comisă întotdeauna cu *intenție*, ceea ce caracterizează *elementul subiectiv* al acestei fapte ilicite.*

8.4. *Ca tehnică legislativă, legiuitorul a adoptat sistemul fie al descrierii punctuale al fiecărui element material din ipoteza normei articolului din Legea nr. 51/1991, utilizând termeni consacrați din prevederile substanțiale penale*

---

9) *Inițierea, organizarea, în orice mod a acțiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatist, săvârșirea în orice mod a acțiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatist, sprijinirea în orice mod a acțiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatiste care pot pune în pericol sub orice formă unitatea și integritatea teritorială a României (art. 3 lit. h, teza I din Legea nr. 51/1991);*

10) *Incitarea la fapte ce pot periclita ordinea statului de drept (art. 3 lit. h, teza a II -a din Legea nr. 51/1991);*

11) *Actele teroriste, precum și inițierea sau sprijinirea în orice mod a oricăror activități al căror scop îl constituie săvârșirea de asemenea fapte (art. 3 lit. i din Legea nr. 51/1991);*

12) *Atentatele contra unei colectivități, săvârșite prin orice mijloace (art. 3 lit. j din Legea nr. 51/1991);*

13) *Sustragerea de armament, muniție, materii explozive sau radioactive, toxice sau biologice din unitățile autorizate să le dețină, contrabanda cu armament, muniție, materii explozive sau radioactive, toxice sau biologice, producerea, deținerea, înstrăinarea, transportul sau folosirea armament, muniție, materii explozive sau radioactive, toxice sau biologice, în alte condiții decât cele prevăzute de lege, portul de armament sau muniție, fără drept, dacă prin acestea se pune în pericol securitatea națională (art. 3 lit. k din Legea nr. 51/1991);*

14) *Inițierea de organizații sau grupări, constituirea de organizații sau grupări, aderarea la organizații sau grupări, sprijinirea sub orice formă a organizațiilor sau grupărilor, precum și desfășurarea în secret de activități din cele descrise la lit. a - k din Legea nr. 51/1991, de către organizații sau grupări constituite potrivit legii. (art. 3 lit. l din Legea nr. 51/1991);*

15) *Orice acțiuni sau inacțiuni care lezează interesele economice strategice ale României, cele care au ca efect periclitatea, gestionarea ilegală, degradarea ori distrugerea resurselor naturale, fondurilor forestier, cinegetic și piscicol, apelor și altor asemenea resurse, precum și monopolizarea ori blocarea accesului la resursele naturale, fondurilor forestier, cinegetic și piscicol, apelor și altor asemenea resurse acestea, cu consecințe la nivel național sau regional (art. 3 lit. m din Legea nr. 51/1991).*

(expresii din textul unor infracțiuni, de regulă cele ce exprimă elementul material al conținutului laturii obiective a acestora¹²), **fie prin recurgerea la o normă de trimitere, prin indicarea denumirii marginale (astfel a fost folosită fie denumirea marginală a unor infracțiuni din Codul Penal¹³) ori a unei părți din textul învinător din legislația penală substanțială.**

8.5. Unele dintre faptele definite generic ca amenințări la adresa securității naționale constituie manifestări infracționale subsumate categoriilor de infracțiuni contra securității naționale sau acte de terorism, aflate în faza actelor preparatorii, tentativei sau chiar formei consumate.

8.6. Din punct de vedere al funcțiilor pe care le îndeplinește enumerarea, sub titlul generic de "amenințare la adresa securității naționale", în art. 3 lit. a - m din Legea nr. 51/1991, a unor anumite categorii de fapte, situații și împrejurări, este posibilă următoarea configurare¹⁴:

- prin nominalizarea explicită sunt indicate, din punct de vedere substanțial, acele fapte, situații, împrejurări care constituie, din punct de vedere legal, amenințare/ări la adresa securității naționale

- reprezintă *temeiul legal* pentru a se declanșa, utiliza și derula procedeele investigative informativ-operative special și specifice și/sau constatatorii de către organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale / dar și pentru solicitarea, autorizarea și utilizarea procedeeleor investigative informativ - operative și/sau probatorii specifice activității de investigare a amenințărilor la adresa securității naționale și/sau infracțiunilor contra securității naționale și actelor de terorism

8.7. Corelând stările, situațiile, faptele, împrejurările, enumerate în textul de lege, ca amenințări la adresa securității naționale cu infracțiunile contra securității naționale și acte de terorism incriminate în codul penal și legi speciale - aflate în diferite forme ale derulării infracțiunii (acte pregătitoare, tentativă ori faptă consumată) - se conturează următoarele corespondențe¹⁵.

¹² De pildă, expresia acțiunile care au ca scop, direct sau indirect, provocarea de război contra țării sau de război civil, înlesnirea ocupației militare străine, aservirea față de o putere străină ori ajutorarea unei puteri sau organizații străine de a săvârși oricare din aceste fapte (art. 3 lit. b din Legea nr. 51/1991) constituie elementul subiectiv al variantelor normative ale infracțiunii de trădare, prevăzută de art. 394 din c.p.

¹³ Spionajul (art. 3 lit.e din Legea nr. 51/1991, respectiv art. 400 din c.p.), trădarea prin ajutorarea inamicului (art. 3 lit.c din Legea nr. 51/1991, respectiv art. 396 din c.p.), atentatul contra unei colectivități (art. 3 lit. j din Legea nr. 51/1991, respectiv art. 402 din c.p.), actele teroriste (art.3 lit. i din Legea nr. 51/1991, respectiv art. 32-39 din Legea nr. 535/2004) ș.a.

¹⁴ A se vedea: I.Chiș, S.D. Stavarache, M. Dobra, *Drept penal cu aplicabilitate în activitatea de realizare a securității naționale*, Ed. A.N.I., București, 2005, p.73 - 84

¹⁵ a) planurile și acțiunile care vizează suprimarea sau știrbirea suveranității, unității, independenței sau indivizibilității statului roman, precum și acțiunile care au ca scop, direct sau indirect, provocarea de război contra țării sau de război civil, înlesnirea ocupației militare străine, aservirea față de o putere străină ori ajutorarea unei puteri sau organizații străine de a săvârși oricare din aceste fapte (art. 3 lit. a și b din Legea nr. 51/1991) și

b) trădarea prin ajutarea inamicului (*art. 3 lit. c din Legea nr. 51/1991*), corespund conținutului constitutiv al infracțiunii de *trădare prin ajutarea inamicului*, prevăzută de **art. 396 din c. p.**, *înaltă trădare*, prevăzută de **art. 398 din c. p.** și *acțiuni ostile contra statului*, prevăzută de **art. 399 din c. p.**

c) acțiunile armate sau orice alte acțiuni violente care urmăresc slăbirea puterii de stat (*art. 3 lit. d din Legea nr. 51/1991*) constituie elemente componente ale laturii obiective a infracțiunii de *acțiuni împotriva ordinii constituționale*, prevăzută de **art. 397 din c. p.**

d) spionajul, transmiterea secretelor de stat unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora, procurarea ori deținerea ilegală de documente sau date secrete de stat, în vederea transmiterii lor unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora sau în orice alt scop neautorizat de lege, precum și divulgarea secretelor de stat sau neglijența în păstrarea acestora (*art. 3 lit. e din Legea nr. 51/1991*), își au corespondent în elementele constitutive ale infracțiunilor de *spionaj*, prevăzută de **art. 400 din c. p.**, *trădarea prin transmiterea de informații secrete de stat*, prevăzută de **art. 395 din c. p.**, *divulgarea secretului care periclitează securitatea națională*, prevăzută de **art. 407 din c. p.**, *divulgarea informațiilor secrete de stat*, prevăzută de **art. 303 din c. p.** și *neglijență în păstrarea informațiilor*, prevăzută de **art. 305 din c. p.**

e) subminarea, sabotajul sau orice alte acțiuni care au ca scop înlăturarea prin forță a instituțiilor democratice ale statului ori care aduc atingere gravă drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor români sau pot aduce atingere capacității de apărare ori altor asemenea interese ale țării (*art. 3 lit. f, teza I - a, din Legea nr. 51/1991*) sunt susceptibile de a se circumscrie elementelor constitutive ale *infracțiunii de trădare*, prevăzută de **art. 394 lit. b din c. p.** ori *infracțiunii de acțiuni împotriva ordinii constituționale*, prevăzută de **art. 397 alin. 1 și 2 din c. p.** sau *infracțiunii de înaltă trădare*, prevăzută de **art. 398 din c. p.** ori *infracțiunii de acțiuni ostile contra statului*, prevăzută de **art. 399 din c. p.** (în cazul ultimelor două infracțiuni, funcție de calitatea subiectului activ al infracțiunii)

f) actele de distrugere, degradare ori aducere în stare de neîntrebuințare a structurilor necesare bunei desfășurări a vieții social-economice sau apărării naționale (*art. 3 lit. f, teza a II - a, din Legea nr. 51/1991*), reprezintă elementele constitutive ale *infracțiunii de acte de diversiune*, prevăzută de **art. 403 din c. p.**

g) acțiunile prin care se atentează la viața, integritatea fizică sau sănătatea persoanelor care îndeplinesc funcții importante în stat (*art. 3 lit. g, teza I - a, din Legea nr. 51/1991*), se subsumează elementelor constitutive ale *atentatului care pune în pericol securitatea națională*, prevăzută de **art. 401 din c. p.**

h) acțiunile prin care se atentează la viața, integritatea fizică sau sănătatea reprezentanților altor state sau ai organizațiilor internaționale, a căror protecție trebuie să fie asigurată pe timpul șederii în România, potrivit legii, tratatelor și convențiilor încheiate, precum și practicii internaționale (*art. 3 lit. g, teza a II - a, din Legea nr. 51/1991*), reprezintă elementele constitutive ale *infracțiunii contra persoanelor care se bucură de protecție internațională*, prevăzută de **art. 408 din c. p.**

i) inițierea, organizarea, săvârșirea sau sprijinirea în orice mod a acțiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatiste care pot pune în pericol sub orice formă unitatea și integritatea teritorială a României (*art. 3 lit. h, teza a I - a, din Legea nr. 51/1991*), poate să se circumscrie elementelor constitutive ale *infracțiunii prevăzute de art. 3 și/sau 4 din O.U.G. 31/2002*, în eventual concurs real cu **art. 394 lit. b din c. p.**

j) incitarea la fapte ce pot periclita ordinea statului de drept (*art. 3 lit. h, teza a II - a, din Legea nr. 51/1991*) este susceptibilă de a se subsuma *infracțiunii de instigare sau participare improprie la acțiuni împotriva ordinii constituționale*, prevăzută de **art. 47 din c. p. sau 52 alin. 3 din c. p. raportat la art. 397 din c. p.**

k) *actele teroriste*, se circumscriu elementelor constitutive ale *infracțiunilor prevăzute de art. 32 - 38 din Legea nr. 535/2004*.

[9] **Obiectul procesului investigativ informativ operativ constă în utilizarea metodelor și mijloacelor specifice activității organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, în activitatea denumită generic *activitate informativ – operativă*, precum și a procedeeleor investigative informativ operative speciale, în activitatea denumită generic *proces investigativ informativ operativ*, potrivit prevederilor legale și a normelor interne organizatorice și funcționale ale respectivelor organe (*care au un caracter secret*).**

l) inițierea sau sprijinirea în orice mod a oricăror activități al căror scop îl constituie săvârșirea de acte teroriste constituie elementele ce intră în conținutul *infracțiunii prevăzute de art. 35 din Legea nr. 535/2004*.

m) atentatele contra unei colectivități, săvârșite prin orice mijloace se subsumează elementelor material ale infracțiunii de *atentat contra unei colectivități*, prevăzută de **art. 402 din c. p.**

n) sustragerea de armament, muniție, materii explozive sau radioactive, toxice sau biologice din unitățile autorizate să le dețină, dacă prin acestea se pune în pericol securitatea națională, este susceptibilă de a se circumscrie infracțiunilor de *nerespectarea regimului armelor și munițiilor, nerespectarea regimului materialelor nucleare sau al altor materiale radioactive, nerespectarea regimului materiilor explozive*, traficul de produse ori substanțe toxice, prevăzute de **art. 342 alin. 3 din c. p., 345 alin. 2 din c. p. și 346 alin. 2 din c. p., art. 359 din c. p.,** în posibil concurs real cu infracțiunile contra sănătății publice, prevăzute de **art. 352 – 357 din c. p. alin. 3 din c. p., 345 alin. 2 din c. p. și 346 alin. 2 din c. p., art. 359 din c. p.,** în posibil concurs real cu infracțiunile contra sănătății publice, prevăzute de **art. 352 – 357 din c. p.**

o) contrabanda de armament, muniție, materii explozive sau radioactive, toxice dacă prin acestea se pune în pericol securitatea națională se circumscrie infracțiunii de *contrabanda cu arme, muniții, material explozibile, materiale nucleare sau alte substanțe radioactive, substanțe toxice, deșeuri, reziduuri ori materiale chimice periculoase*, prevăzută de **art. 271 din Legea nr. 86/2006**,

p) producerea, deținerea, înstrăinarea, transportul sau folosirea armelor, munițiilor, materialelor radioactive, toxice în alte condiții decât cele prevăzute de lege, precum și portul de armament sau muniție, fără drept, dacă prin acestea se pune în pericol securitatea națională poate să constituie infracțiunile de *nerespectarea regimului armelor și munițiilor, nerespectarea regimului materialelor nucleare sau al altor materiale radioactive, nerespectarea regimului materiilor explozive*, traficul de produse ori substanțe toxice, prevăzute de **art. 342 din c. p., 345 din c. p. și 346 din c. p., art. 359 din c. p.**

r) inițierea sau constituirea de organizații sau grupări ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a acestora, în scopul desfășurării vreuneia din activitățile enumerate la lit. a) - p), precum și desfășurarea în secret de asemenea activități de către organizații sau grupări constituite potrivit legii, este susceptibilă de a se circumscrie infracțiunilor de constituirea unor structuri informative ilegale, prevăzută de **art. 409 din c. p.** sau constituirea unui grup infracțional organizat, prevăzută de **art. 367 din c. p.**,

s) orice acțiuni sau inacțiuni care lezează interesele economice strategice ale României, cele care au ca efect periclitarea, gestionarea ilegală, degradarea ori distrugerea resurselor naturale, fondurilor forestier, cinegetic și piscicol, apelor și altor asemenea resurse, precum și monopolizarea ori blocarea accesului la acestea, cu consecințe la nivel național sau regional (*art. 3 lit. m din Legea nr. 51/1991*).

În literatura de specialitate au fost realizate analize pertinente a faptelor enumerate, ca fiind amenințări la adresa securității naționale și a corespondenței acestora cu infracțiuni prevăzute în codul penal și legi speciale.

În sensul celor de mai sus, a se vedea: I.Chiș, S.D. Stavarache, M. Dobra, idem; M.Udroiu, R.Slăvoiu, O. Predescu, *Tehnici speciale de investigare în justiția penală*, Ed.C.H.Beck, București, 2009, p. 100 – 123; R. Slăvoiu, *Protecția penală a vieții private*, Ed. Universul juridic, București, 2016, p. 511 – 529.

9.1. Cadrul general referitor la *metodele și mijloacele specifice* activității organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, denumită generic *activitate informativ - operativă* își are sediul materiei în prevederile **art. 13 din Legea nr. 51/1991**.

Cadrul particular referitor la *metodele și mijloacele specifice* activității organelor S.R.I. se regăsește în prevederile art. 9 alin. 1 și 28 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea S.R.I.¹⁶, iar în ce privește activitatea organelor S.P.P. se regăsește în prevederile art. 14 alin. 1 lit. b și d , din Legea nr. 191/1998 privind organizarea și funcționarea S. P. P.¹⁷

Metodele și mijloacele investigative specifice organelor răspunzătoare de aplicarea legilor în domeniul securității naționale sunt reglementate și în normele interne organizatorice și funcționale ale respectivelor organe.

O altă mențiune se referă la *metodologia utilizării lor*, care este stabilită prin normele interne, cu caracter secret, ale organului răspunzător cu aplicarea legii penale care le folosește.

---

¹⁶ Art. 9 din Legea nr. 14/1992

În vederea stabilirii existenței amenințărilor la adresa securității naționale, prevăzute la art. 3 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, cu modificările ulterioare, serviciile de informații pot efectua, cu respectarea legii, verificări prin:

- a) solicitarea și obținerea de obiecte, înscrisuri sau relații oficiale de la autorități sau instituții publice, respectiv solicitarea de la persoane juridice de drept privat ori de la persoane fizice;
- b) consultarea de specialiști ori experți;
- c) primirea de sesizări sau note de relații;
- d) fixarea unor momente operative prin fotografiere, filmare ori prin alte mijloace tehnice sau constatări personale, cu privire la activități publice desfășurate în locuri publice, dacă nu este efectuată sistematic;
- e) obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul acestora, și reținute de către aceștia potrivit legii.

Serviciul Român de Informații efectuează prin laboratoare de specialitate și specialiști proprii constatări dispuse sau solicitate în condițiile legii.

Art. 28 din Legea nr. 14/1992

Personalul operativ al Serviciului Român de Informații își desfășoară **activitatea deschis sau acoperit**, în raport cu nevoile de realizare a siguranței naționale.

¹⁷ Art. 14 din Legea nr. 191/1998

(1) Serviciul de Protecție și Pază, prin structurile sale specializate, are următoarele atribuții:

b) **organizează și desfășoară, deschis sau acoperit, activități de culegere**, verificare și valorificare a informațiilor necesare numai pentru îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la art. 1 alin. (1), în condițiile stabilite prin lege. Orice informație cu valoare operativă de alta natura se transmite de îndată autorităților abilitate prin lege pentru verificarea și valorificarea acesteia;

d) poate efectua, cu respectarea Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, **verificări prin: solicitarea și obținerea de obiecte, înscrisuri sau relații oficiale de la instituții publice; consultarea de specialiști ori experți; primirea de sesizări sau note de relații; fixarea unor momente operative prin mijloace tehnice sau prin constatări personale**

Activitățile în discuție poartă denumirea generică de „metode sau mijloace informativ operative specifice” și, prin modul lor de desfășurare și reglementare, **au un caracter secret** (art. 10 din Legea nr. 51/1991)¹⁸, nefiind în nici un caz destinate publicității, **scopul lor fiind de culegere generală de informații privind riscurile și vulnerabilitățile la adresa securității naționale.**

9.2. Importanța activităților specifice constă în aceea că dezvăluie organelor care le desfășoară informații brute, de „primă mână” în legătură cu întreaga gamă de probleme pe care o reprezintă securitatea națională din toate domeniile: *politic, economic, social, ecologic, militar*¹⁹, creând posibilitatea intervenției rapide pentru înlăturarea operativă a oricăror manifestări ilicite, pentru zăgăzuirea manifestărilor ilicite, pentru cunoașterea stării de spirit a cetățenilor, pentru acțiuni preventive, pentru punctarea persoanelor sau grupurilor de persoane virtual sau potențial pretabile la acțiuni împotriva securității naționale.

Funcție de modul de penetrare informativă în obiectivele, locurile și mediile pretabile sau pe lângă persoanele care prezintă potențial risc și vulnerabilități la adresa securității naționale²⁰, de cantitatea și calitatea a informațiilor obținute prin aceste mijloace specifice organele de informații își pot adopta strategiile necesare, pertinente și utile, direcțiile de acțiune pentru asigurarea realizării securității naționale.

Categoriile de informații care se pot obține urmare a derulării „activităților specifice” sunt de la cele mai puțin semnificative până la informații de „gradul zero” care nu mai necesită nici un fel de verificare, analizare, prelucrare întrucât au un conținut bogat, suficient calitativ și cantitativ pentru a fi exploatate din punct de vedere al muncii de informații, dobândind în acest fel finalitate.

În general, informațiile obținute suferă un **proces de verificare, pe mai multe paliere și prin diferite căi, apoi de prelucrare și coroborare cu alte date existente** în baza de date a organului de informații, cu informații din locurile, mediile

¹⁸ **Art. 10 din Legea nr. 51/1991** Activitatea de informații pentru realizarea securității naționale are caracter secret de stat. Informațiile din acest domeniu nu pot fi comunicate decât în condițiile prezentei legi.

¹⁹ „Domeniul securității naționale a fost abordat în ultimii ani *in integrum*, dar și pe dimensiunile sale: economică, umană, politică, militară, social, culturală, ecologică, astfel că pe agenda de securitate a actorilor statali și nonstatali regăsim concept precum securitate energetică, alimentară, economică, a individului etc.” (Referat de cercetare științifică cu tema Relaționarea securitate națională – securitate militară – securitatea informațiilor clasificate, al drd. Col. Marian Bacșiș, M.Ap.N., Universitatea Națională de Apărare, “Carol I”).

²⁰ **Riscurile interne și externe și vulnerabilitățile la adresa securității naționale** sunt evidențiate în *Strategia de securitate națională a României*, adoptată prin Hotărârea Parlamentului României nr. 38 din 18 decembrie 2001. și actualizate în „**Strategia de securitate națională a României, București, 2007**” pagina 38 (www.presidency.ro/ SSNR (Strategia de Securitate Națională a României), **Strategia de Apărare a Țării pentru perioada 2015 – 2019** – O Românie puternică în Europa și în lume – p. 14 – 17 (http://www.presidency.ro/files/userfiles/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_1.pdf, accesat la 26.12.2016)

pretabile sau de la persoanele aflate în proximitatea celorla din care provin, cu informațiile obținute pe alte canale, pentru ca, în final, ca într-un joc de *puzzle*, să se poată închea un tablou, un ansamblu, care să ecraneze situația operativă reală.

9.3. Cadrul general referitor la *procedeele investigative informativ operative speciale specifice* activității organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, denumită generic *investigație informativ - operativă* își are sediul materiei în prevederile **art. 14 alin. 2 și urm. din Legea nr. 51/1991**.

Cadrul particular referitor la procedeele investigative informativ operative speciale specifice activității organelor S.R.I. se regăsește în prevederile art. 10 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea S.R.I.²¹ și în ce privește activitatea organelor S.P.P. se regăsește în prevederile art. 14 alin. 1 lit. e din Legea nr. 191/1998 privind organizarea și funcționarea S. P. P.²², art. 10 din Legea nr. 1/1998, în cazul S.I.E.²³, art. 13 din Legea nr. 346/2006, în situația Direcției Generale de Informații a Apărării.

În cazul amenințărilor la adresa securității naționale, așa cum sunt acestea enumerate în art. 3 din Legea nr. 51/1991 și a cauzelor penale având ca obiect infracțiuni contra securității naționale, prevăzute în Codul penal și în legi speciale, precum și actele de terorism, respectiv acele categorii de infracțiuni pentru constatarea cărora S.R.I. și S.P.P. au competență materială și funcțională ofițeri anume desemnați lucrătorii S.R.I. și din S.P.P. pot și trebuie să utilizeze mijloacele, și metodele informativ operativ, precum și procedeele investigative informativ operative²⁴.

---

²¹ Art. 10 din Legea nr. 14/1992

În situațiile care constituie amenințări la adresa securității naționale, Serviciul Român de Informații, prin cadre desemnate în acest scop, desfășoară activități specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercitării unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, efectuate potrivit procedurii prevăzute în Legea nr. 51/1991, cu modificările ulterioare, care se aplică în mod corespunzător.

Activitățile specifice culegerii de informații, prevăzute la alin. 1, sunt controlate de Parlament, în limitele și condițiile prevăzute de lege.

²² Art. 14 din Legea nr. 191/1998

(1) Serviciul de Protecție și Pază, prin structurile sale specializate, are următoarele atribuții:

e) solicita procurorului, în cazuri justificate, cu respectarea prevederilor Codului de procedura penală, autorizarea efectuării unor activități potrivit Legii nr. 51/1991, în scopul culegerii de informații pentru îndeplinirea misiunilor specifice. **Operațiunile tehnice pentru realizarea acestor activități se execută de către Serviciul Român de Informații;**

²³ Art. 10 din Legea nr. 1/1998

(1) Serviciul de Informații Externe este autorizat să folosească persoane juridice sub acoperire, înființate în condițiile legii, să utilizeze metode specifice, să creeze și să dețină mijloace adecvate pentru obținerea, verificarea, protecția, evaluarea, valorificarea și stocarea datelor și informațiilor referitoare la siguranța națională.

²⁴ A se vedea în acest sens și M. Udroui, R. Slăvoiu, O. Predescu, *Tehnici speciale de investigare în justiția penală*, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 198 - 204.

[10] Metodele, mijloacele specifice și procedeele investigative speciale pot fi utilizate numai în condițiile în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) să existe indicii, date ori informații despre existența situațiilor privind amenințările la adresa securității naționale, prevăzute la art. 3 din Legea nr. 51/1991,

b) prevederile art. 3 referitoare la conținutul amenințărilor la adresa securității naționale să nu fie interpretate sau folosite în scopul restrângerii sau interzicerii dreptului de apărare a unei cauze legitime, de manifestare a unui protest sau dezacord ideologic, politic, religios ori de alta natura, garantate prin Constituție sau legi (art. 4 alin. 1 din Legea nr. 51/1991),

c) nicio persoana nu poate fi urmărită pentru exprimarea liberă a opiniilor sale politice și nu poate face obiectul unei imixțiuni în viața sa particulară, în familia sa, în domeniul sau proprietățile sale ori în corespondență sau comunicații, nici al unor atingeri ale onoarei sau reputației sale, dacă nu săvârșește vreuna din faptele ce constituie, potrivit prezentei legi, o amenințare la adresa securității naționale (art. 4 alin. 1 din Legea nr. 51/1991),

d) recurgerea la utilizarea acestor metode și mijloace se impune doar în situația în care au fost epuizate căile, metodele și mijloacele a căror utilizare nu necesită imixtionarea ori intruziunea vieții private, cum ar fi, de exemplu, exploatarea surselor deschise,

e) activitatea să se realizeze în conformitate cu legile în vigoare și cu obligațiile asumate de România prin convențiile și tratatele internaționale referitoare la drepturile omului la care este parte (art. 5 din Legea nr. 51/1991),

f) mijloacele de obținere a informațiilor necesare securității naționale nu trebuie să lezeze, în niciun fel, drepturile sau libertățile fundamentale ale cetățenilor, viața particulară, onoarea sau reputația lor ori să îi supună la îngrădiri ilegale,

g) respectarea regulilor de tactică criminalistică cu prilejul utilizării acestor metode, mijloace și procedee.

[11] Enumerarea mijloacelor și metodelor informativ operative.

11.1. Legea cadru nr. 51/1991 menționează în categoria mijloacelor și metodelor informativ operative specifice organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale următoarele (art. 13 lit. a - e din Legea nr. 51/1991):

a) solicitarea și să obținerea de obiecte, înscrisuri sau relații oficiale de la autorități sau instituții publice, respectiv să solicite de la persoane juridice de drept privat ori de la persoane fizice;

b) consultarea de specialiști ori experți;

c) primirea de sesizări sau note de relații;

d) fixarea unor momente operative prin fotografiere, filmare sau prin alte mijloace tehnice ori efectuarea de constatări personale cu privire la activități publice desfășurate în locuri publice, dacă această activitate este efectuată ocazional;

e) solicitarea și obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul acestora, și reținute de către aceștia potrivit legii;

11.2. În plus față de instrumentele susarătate, în mod specific, fiecăruia dintre serviciile, ce fac parte dintre **organele administrative autonome cu atribuții în domeniul securității naționale, li s - au conferit și prerogativa utilizării altor metode și mijloace specifice organului operativ respectiv:**

În cazul Serviciului Român de Informații:

- efectuarea, prin laboratoare de specialitate și specialiști proprii, de constatări dispuse sau solicitate în condițiile legii²⁵,

- este autorizat să dețină și să folosească mijloace adecvate pentru obținerea, verificarea, prelucrarea și stocarea informațiilor privitoare la siguranța națională, în condițiile legii²⁶,

- personalul operativ al Serviciului Român de Informații își desfășoară activitatea deschis sau acoperit, în raport cu nevoile de realizare a siguranței naționale²⁷,

- este dotat cu armamentul, muniția și tehnica de lupta necesare îndeplinirii misiunilor de apărare și intervenție antiteroristă, transportului corespondentei secrete, a pazei proprii și a celorlalte misiuni de serviciu²⁸.

În cazul Serviciului de Protecție și Pază:

- solicitarea și obținerea de obiecte, înscrisuri sau relații oficiale de la instituții publice; consultarea de specialiști ori experți; primirea de sesizări sau note de relații; fixarea unor momente operative prin mijloace tehnice sau prin constatări personale²⁹,

- organizează și desfășoară, deschis sau acoperit, activități de culegere, verificare și valorificare a informațiilor necesare numai pentru îndeplinirea atribuțiilor prevăzute și în condițiile stabilite prin lege. Orice informație cu valoare operativă de alta natură se transmite de îndată autorităților abilitate prin lege pentru verificarea și valorificarea acesteia³⁰;

²⁵ Art. 9 alin. 2 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea S.R.I.

²⁶ Potrivit prevederilor art. 8 din Legea nr. 14/1992.

²⁷ Art. 28 din Legea nr. 14/1992.

²⁸ Art. 41 din Legea nr. 14/1992.

²⁹ Art. 14 lit. d din Legea nr.191/1998 privind organizarea și funcționarea S.P.P.

³⁰ Art. 14 alin. 1, lit. b din Legea nr. 191/1998.

- Personalul Serviciului de Protecție și Pază este autorizat, după caz, **să poarte și să folosească arme de foc, arme albe și alte mijloace de protecție și descurajare**, pentru îndeplinirea misiunilor de serviciu, precum și în scop de autoapărare, în condițiile prevăzute de lege³¹.

În cazul Serviciului de Informații Externe:

- este autorizat să folosească **persoane juridice sub acoperire**, înființate în condițiile legii, să utilizeze metode specifice, să creeze și să dețină mijloace adecvate pentru obținerea, verificarea, protecția, evaluarea, valorificarea și stocarea datelor și informațiilor referitoare la siguranța națională.

- personalul Serviciului de Informații Externe își desfășoară **activitatea deschis sau acoperit**, în raport cu nevoile de realizare a siguranței naționale³²

- Sursele de informare, metodele și mijloacele de munca nu pot fi dezvăluite față de nimeni și în nici o împrejurare.

- În situații bine determinate și fundamentate, la propunerea directorului Serviciului de Informații Externe și cu aprobarea Consiliului Suprem de Apărare a Tarii, **sursele umane pot fi angrenate, pe operațiuni și cazuri concrete, în cadrul unor acțiuni de cooperare cu organisme similare partenere din străinătate**³³.

- Serviciul de Informații Externe are dreptul, în condițiile prevăzute de lege, **să solicite și să obțină** de la autoritățile publice române, agenți economici, alte persoane juridice, precum și de la persoane fizice **informații, date sau documente necesare îndeplinirii atribuțiilor sale**³⁴.

În cazul Direcției Generale de Informații a Apărării:

- Personalul Direcției generale de informații a apărării își desfășoară **activitatea deschis sau acoperit**, în raport cu nevoile de realizare a securității naționale în domeniul militar.

- Pentru culegerea de informații în teatrele de operații și pentru lupta împotriva terorismului, Direcția generală de informații a apărării poate avea în subordine structuri combatante.

- Unele categorii de tehnică și bunuri specifice se achiziționează, în condițiile legii, prin structuri specializate proprii, de la parteneri interni sau externi.

- Pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice securității naționale în domeniul militar, Direcția generală de informații a apărării execută misiuni independente

³¹ Art. 27 din Legea nr. 191/1998.

³² Art. 19 Legea nr. 1/1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Informații Externe.

³³ Art. 10 din Legea nr. 1/1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Informații Externe.

³⁴ Art. 11 din Legea nr. 1/1998.

sau integrate la nivel strategic, operativ și tactic, în țară și în străinătate, inclusiv cu structuri combatante proprii³⁵.

În cazul Direcției Generale de Protecție Internă:

• este autorizată să dețină și să folosească imobile, armament, tehnică, muniție, echipament și mijloace de transport necesare îndeplinirii atribuțiilor prevăzute de lege, pentru autoapărare și protecția imobilelor în care își desfășoară activitatea, precum și mijloace adecvate pentru obținerea, verificarea, prelucrarea și stocarea informațiilor, potrivit competențelor³⁶.

11.3. Caracteristica esențială a acestor mijloace și metode informativ operative specifice organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale constă în împrejurarea că nu necesită autorizări pentru utilizarea lor din partea organelor judiciare - magistrați procurori sau judecători -, ci sunt supuse reglementărilor și normativelor, ordinelor interne ale organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, iar punerea lor în executare și folosirea lor este controlată în exclusivitate doar de către compartimentele și persoanele desemnate și șefii ierarhici din cadrul acestor organe.

[12] Enumerarea procedeeleor investigative informativ operative și procedura de autorizare.

12.1. Posibilitatea utilizării procedeeleor investigative informativ operative speciale specifice cu prilejul derulării activităților aflate în continuarea efectuării de activități specifice culegerii de informații generale, dar care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului desfășurate cu respectarea prevederilor legale sunt menționate în art. 13 lit. f din Legea nr. 51/1991 corelate cu prevederile art. 14 alin. 1 din aceeași lege³⁷.

12.2. Potrivit prevederilor art. 14 alin. 2 din Legea nr. 51/1991 procedeele investigative informativ operative speciale specifice organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale sunt după cum urmează:

a) interceptarea și înregistrarea comunicațiilor electronice, efectuate sub orice formă;

b) căutarea unor informații, documente sau înscrisuri pentru a căror obținere este necesar accesul într-un loc, la un obiect ori deschiderea unui obiect;

c) ridicarea și repunerea la loc a unui obiect sau document, examinarea lui, extragerea informațiilor pe care acesta le conține, precum și înregistrarea, copierea sau obținerea de extrase prin orice procedee;

d) instalarea de obiecte, întreținerea și ridicarea acestora din locurile în care au fost depuse, supravegherea prin fotografiere, filmare sau prin alte mijloace tehnice ori constatări personale, efectuate sistematic în locuri publice sau efectuate în orice mod în locuri private;

³⁵ Art. 13 din Legea nr. 346/2006.

³⁶ Art. 23 din O.U.G. nr. 76/2016.

³⁷ Menționate în art. 13 lit. f din Legea nr. 51/1991.

e) *localizarea, urmărirea și obținerea de informații prin GPS sau prin alte mijloace tehnice de supraveghere;*

f) *interceptarea trimiterilor poștale, ridicarea și repunerea la loc a acestora, examinarea lor, extragerea informațiilor pe care acestea le conțin, precum și înregistrarea, copierea sau obținerea de extrase prin orice procedee;*

g) *obținerea de informații privind tranzacțiile financiare sau datele financiare ale unei persoane, în condițiile legii*³⁸.

12.3. Caracteristica esențială a acestor procedee investigative informativ operative speciale specifice organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale constă în împrejurarea că necesită autorizări pentru utilizarea lor din partea magistratului anume desemnat din cadrul I.C.C.J. , prin intermediul procurorului general al P.I.C.C.J. sau înlocuitorul de drept al acestuia, propunerea utilizării lor formulată de solicitanți fiind supusă unui dublu control de legalitate și temeinicie: la nivelul magistraților procurori competenți și la nivelul magistraților judecători competenți (cel din urmă reprezintă și un control jurisdicțional).

12.4. Procedeele investigative informativ operative speciale specifice pot fi folosite doar în situația în care sunt împlinite, alături de condițiile generale expuse supra, în mod cumulativ următoarele condiții³⁹:

a) *inexistența altor posibilități ori posibilitățile existente sunt limitate pentru cunoașterea, prevenirea sau contracararea riscurilor ori amenințărilor la adresa securității naționale;*

b) *procedeele investigative speciale sunt necesare și proporționale, date fiind circumstanțele situației concrete;*

c) *a fost obținută autorizația prevăzută de lege.*

12.5. *Considerații generale privind procedura extrapenală, administrativă referitoare la utilizarea mijloacelor, metodelor și procedeele investigative informativ operative*⁴⁰

Dacă **activitatea de culegere de informații generale**⁴¹, este *atributul exclusiv al organelor de informații și supuse unor reglementări extrapenale, activitatea din faza*

³⁸ Art.14 alin. 2 lit. a - g din Legea nr. 51/1991.

³⁹ Art. 14 alin.1 din Legea nr. 51/1991.

⁴⁰ A se vedea și comentariile valoroase formulate de R. Slăvoiu, *Protecția penală a vieții private*, Ed. Universul juridic, București, 2016, p. 529 - 539; Dan Constantin Măță, *Securitatea națională. Concept. Reglementare. Mijloace de ocrotire*, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 377 - 385.

⁴¹ **Ce se poate realiza prin:** *observație, supraveghere și urmărirea operativă (filaj), organizarea de pânde operative și capcane criminalistice, penetrări informativ, munca cu agentura, exploatarea surselor deschise, folosirea de legende, combinații, dezinformări, precum și legitimarea și identificarea unor persoane, solicitarea și obținerea de obiecte, înscrisuri sau relații oficiale de la autorități sau instituții publice, respectiv solicitarea de la persoane juridice de drept privat ori de la persoane fizice; consultarea de specialiști ori experți; primirea de sesizări sau note de relații; fixarea unor momente operative prin fotografiere, filmare sau prin alte mijloace tehnice ori efectuarea de constatări personale, cu privire la activități publice desfășurate în locuri publice, dacă această activitate este efectuată ocazional; solicitarea și obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice*

investigativă⁴² se realizează în cadrul unei proceduri administrative extrapenale, numai cu autorizarea, prin mandat de securitate națională, a magistratului competent material și funcțional, iar, **în cadrul procesului penal**, faza activităților preliminare destinate verificării sesizării din oficiu, numai conform dispozițiilor codului de procedură penală și în baza unui mandat eliberat de magistratul competent.

Între cele două faze și categorii de activități există o strânsă legătură, interdependentă și de intercondiționare reciprocă rezultată din dinamica muncii de culegere de informații și a activității de urmărire penală.

Dacă din culegerea de informații generale rezultă existența unei amenințări la adresa securității naționale, respectivele date și indicii trebuie completate, controlate și fundamentate ceea ce se realizează, în continuare, prin solicitarea autorizării efectuării unor acte, a căror scop este aprofundarea și amplificarea culegerii de informații, adresată magistratului competent, într - o **procedură administrativă** (potrivit art.15 - 21 din Legea nr. 51/1991) sau, în situația în care primele informații sunt suficiente, cantitativ și valoric, și decelează pregnant existența unei infracțiuni contra securității naționale ori acte de terorism, se formulează comunicarea (prevăzută de art.11 alin.1 lit.d din Legea nr. 51/1991), cu caracter secret (conform art. 11 alin. 3 din Legea nr. 51/1991), ce constituie acte încheiate de organele răspunzătoare de aplicarea legii în domeniul securității naționale, pentru infracțiunile constatate în timpul atribuțiilor prevăzute de lege⁴³, care se remite organului de urmărire penală competent, ceea ce constituie temei pentru ca acesta să se sesizeze din oficiu, pentru declanșarea procesului penal⁴⁴, situație ce constituie **înscrierea într - o procedură judiciară penală**.

---

destinate publicului, altele decât conținutul acestora, și reținute de către aceștia potrivit legii; efectuarea de activități specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului desfășurate cu respectarea prevederilor legale

⁴² **Care poate fi efectuată prin:** a) interceptarea și înregistrarea comunicațiilor electronice, efectuate sub orice formă; b) căutarea unor informații, documente sau înscrisuri pentru a căror obținere este necesar accesul într-un loc, la un obiect ori deschiderea unui obiect; c) ridicarea și repunerea la loc a unui obiect sau document, examinarea lui, extragerea informațiilor pe care acesta le conține, precum și înregistrarea, copierea sau obținerea de extrase prin orice procedee; d) instalarea de obiecte, întreținerea și ridicarea acestora din locurile în care au fost depuse, supravegherea prin fotografiere, filmare sau prin alte mijloace tehnice ori constatări personale, efectuate sistematic în locuri publice sau efectuate în orice mod în locuri private; e) localizarea, urmărirea și obținerea de informații prin GPS sau prin alte mijloace tehnice de supraveghere; f) interceptarea trimiterilor poștale, ridicarea și repunerea la loc a acestora, examinarea lor, extragerea informațiilor pe care acestea le conțin, precum și înregistrarea, copierea sau obținerea de extrase prin orice procedee; g) obținerea de informații privind tranzacțiile financiare sau datele financiare ale unei persoane, în condițiile legii, este de atributul organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale,

⁴³ **Art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. :** „ Acte încheiate de unele organe de constatare” combinat cu art. 288 alin. 1, ipoteza a 3 - a din c. p. p., **art. 11 din Legea nr. 14/1992:** “În cazul în care din verificările și activitățile specifice prevăzute la art. 9 și 10 rezultă date și informații care indică pregătirea sau săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, acestea sunt transmise organelor de urmărire penală în condițiile prevăzute de art. 61 din Codul de procedură penală.”, **art. 14 din Legea nr. 191/1998:** “ f) consenmează rezultatele activităților prevăzute la lit. d) și e) în acte de constatare, întocmite cu respectarea prevederilor Codului de procedura penală, care pot constitui mijloace de proba;”

⁴⁴ Art. 292 din c. p. p.

12.5.1. Propunerea de autorizare, autorizarea / respingerea autorizării utilizării procedeelelor investigative informativ operative specifice speciale, emiterea mandatului de securitate națională (m.s.n.)⁴⁵

Etapele pe care le parcurge propunerea formulată de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale se înfățișează după cum urmează⁴⁶:

I. Organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale formulează, în scris, propunerea de autorizare a unuia / unora din procedeele investigative speciale (activitățile specifice din cele prevăzute la art. 14 alin. 2 din Legea nr. 51/1991).

Documentul trebuie să cuprindă: a) numele și funcția persoanei care formulează propunerea; b) data și locul emiterii propunerii; c) *date sau informații din care să rezulte existența unei amenințări la adresa securității naționale, prin prezentarea faptelor și circumstanțelor pe care se întemeiază propunerea;* d) *motivația pentru care se impun activități specifice;* e) *categoriile de activități pentru care se propune solicitarea autorizării;* f) *dacă este necesară încuviințarea pătrunderii în spații private pentru desfășurarea de activități specifice;* g) *perioada pentru care se propune solicitarea autorizării;* h) *identitatea persoanei supusă măsurii, dacă aceasta este cunoscută;* i) *locul unde urmează a fi executate activitățile propuse, dacă acesta este cunoscut.*

II. Propunerea se înaintează procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și este examinată sub aspectul legalității și temeiniciei, în termen de 24 de ore de la înregistrare ori de îndată în cazurile urgente, de procurori anume desemnați de acesta, în legătură cu aceasta existând două posibilități:

- în situația în care apreciază că propunerea este nejustificată, procurorul o respinge prin **ordonanță motivată**, comunicând aceasta de îndată organului care a formulat-o.

- dacă se apreciază că propunerea este întemeiată și sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, **procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau înlocuitorul de drept al acestuia solicită în scris președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție autorizarea activităților propuse, existând obligația ca solicitarea să cuprindă aceleași date precum cele menționate în propunerea de autorizare.**

⁴⁵ Art. 15 alin. 1 din Legea nr. 51/1991.

⁴⁶ A se vedea și comentariile formulate în R. Slăvoiu, *Protecția penală a vieții private*, Ed. Universul juridic, București, 2016, p. 529 - 539

III. Unul din judecătorii anume desemnați de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție examinează, de urgență, în camera de consiliu solicitarea primită, adoptând următoarele soluții:

➤ dacă apreciază că **nu sunt suficiente informații**, solicită **suplimentarea de îndată, în scris**, a argumentelor prezentate⁴⁷.

➤ în cazul în care judecătorul constată că **cererea nu este justificată**, o respinge prin încheiere motivată. **Încheierea este definitivă**⁴⁸.

➤ în cazul în care judecătorul constată că **solicitarea este justificată** și activitățile se impun în condițiile art. 14 alin. (1), dispune **autorizarea**, prin **încheiere motivată**, care trebuie să cuprindă: a) *denumirea instanței, data, ora și locul emiterii*; b) *date și informații din care să rezulte existența unei amenințări la adresa securității naționale, prin prezentarea faptelor și circumstanțelor care justifică măsura*; c) *activitățile specifice autorizate, dintre cele prevăzute la art. 14 alin. (2)*; d) *identitatea persoanei care este afectată de activitățile specifice, prin restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, dacă aceasta este cunoscută*; e) *organele care efectuează activitățile autorizate*; f) *persoanele fizice sau juridice care au obligația de a acorda sprijin la executarea activităților autorizate*; g) *precizarea locului sau a localităților în care se vor desfășura activitățile autorizate, dacă acestea sunt cunoscute*; h) *durata de valabilitate a autorizației*⁴⁹.

III /1. Judecătorul emite, totodată, **un mandat**⁵⁰ cuprinzând elementele prevăzute la alin. (1) lit. a) și c)-h) din Legea nr. 51/1991⁵¹.

IV. Dacă se impune cu necesitate autorizarea unor **noi activități** decât cele inițiale, desfășurarea acestora în alte locuri sau localități, dacă sunt cunoscute, ori atunci când au intervenit schimbări ale numerelor de apel, **mandatul inițial se completează în mod corespunzător, cu aplicarea procedurii prevăzute de art. 15**⁵².

⁴⁷ Dan Constantin Măță, *Securitatea națională. Concept. Reglementare. Mijloace de ocrotire*, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 379. Autorul a remarcat necesitatea ca procurorul de la P.I.C.C.J., judecătorul și magistratul asistent de la I.C.C.J., implicați în procedurile privind autorizarea utilizării procedurilor investigative informativ operative să îndeplinească condițiile Regulamentului privind accesul judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție la informații clasificate secret de stat și secret de serviciu, aprobat prin Hotărârea Plenului C.S.M. nr. 140/2014.

⁴⁸ Art. 18 alin. 1 din Legea nr. 51/1991

⁴⁹ Art. 17 alin. 1 din Legea nr. 51/1991.

⁵⁰ Denumit **mandat de securitate națională = m.s.n.**, pentru a se deosebi de **mandatul de supraveghere tehnică = m.s.t.**, emis în condițiile codului de procedură penală.

⁵¹ Art. 17 alin. 2 din Legea nr. 51/1991, adică: a) *denumirea instanței, data, ora și locul emiterii*; c) *activitățile specifice autorizate, dintre cele prevăzute la art. 14 alin. (2)*; d) *identitatea persoanei care este afectată de activitățile specifice, prin restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, dacă aceasta este cunoscută*; e) *organele care efectuează activitățile autorizate*; f) *persoanele fizice sau juridice care au obligația de a acorda sprijin la executarea activităților autorizate*; g) *precizarea locului sau a localităților în care se vor desfășura activitățile autorizate, dacă acestea sunt cunoscute*; h) *durata de valabilitate a autorizației*.

⁵² Art. 17 alin. 3 din Legea nr. 51/1991.

12.5.2. Durata, prelungirea și încetarea valabilității autorizării procedurilor investigative speciale⁵³

Durata de valabilitate a autorizării activităților este cea necesară pentru desfășurarea acestora, dar nu mai mult de 6 luni.

Autorizarea poate fi **prelungită** în aceleași condiții, pentru motive temeinic justificate, **fiecare prelungire neputând depăși 3 luni**.

În ipoteza solicitării **prelungirii autorizării**, cererea se întocmește potrivit art. 15, care se aplică în mod corespunzător, la care se adaugă solicitarea de prelungire a autorizării, cu prezentarea motivelor ce justifică prelungirea⁵⁴.

Durata maximă a autorizărilor cu privire la aceleași date și informații din care să rezulte existența unei amenințări la adresa securității naționale este de **doi ani**.

Activitățile specifice **încetează înainte de expirarea duratei pentru care au fost autorizate, îndată ce au încetat motivele care le-au justificat**.

12.5.3. Ipoteza emiterii unei noi autorizații cu privire la aceeași persoană

O nouă autorizație cu privire la aceeași persoană poate fi solicitată și emisă numai dacă cererea se bazează pe noi date și informații și cu respectarea prevederilor art. 15-17⁵⁵.

12.5.4. Procedura în situații urgente

În situațiile determinate obiectiv de a fi cu **caracter urgent**, constând în **posibilitatea prejudicierii grave a finalității utilizării procedurilor investigative informativ operative specifice speciale** **procurorul anume desemnat de procurorul general al P.I.C.C.J.** are posibilitatea legală **de a autoriza** folosirea unuia sau mai multora dintre procedurile în discuție pe o durată de maximum 48 de ore⁵⁶, **urmând să solicite**, de îndată ce există posibilitatea, dar nu mai târziu de expirarea termenului de 48 de ore, **autorizarea judecătorului**.

Judecătorul sesizat se pronunță asupra cererii de îndată⁵⁷, existând două posibilități:

➤ dacă apreciază că **se impune continuarea activităților** prevăzute la art. 19 alin. (1), dispozițiile art. 15-17 se aplică în mod corespunzător⁵⁸,

➤ dacă apreciază că **nu se mai impune continuarea activităților** prevăzute la alin. (1):

- fie **confirmă** efectuarea acestora și păstrarea materialelor obținute

- fie **dispune încetarea de îndată** a acestora și distrugerea materialelor obținute, în termen de maximum 7 zile. O copie a procesului-verbal privind distrugerea se transmite judecătorului⁵⁹.

⁵³ Art. 17 alin. 4 din Legea nr. 51/1991.

⁵⁴ Art. 16 din Legea nr. 51/1991.

⁵⁵ Art. 18 alin. 2 din Legea nr. 51/1991.

⁵⁶ Art. 19 alin. 1 din Legea nr. 51/1991

⁵⁷ Art. 19 alin. 1 din Legea nr. 51/1991.

⁵⁸ Art. 19 alin. 2 din Legea nr. 51/1991.

⁵⁹ Art. 19 alin. 3 din Legea nr. 51/1991.

12.5.5. Dispoziții obligatorii ale legii privind obligațiile persoanelor fizice și juridice implicate în activitatea de autorizare a utilizării procedeeleor investigative speciale, punerea în executare a procedeeleor sau de sprijinire a acestea și regimul clasificat al activităților

Întreaga procedura de autorizare a activităților specifice, precum și desfășurarea activităților autorizate se fac cu respectarea prevederilor legale privind **protecția informațiilor clasificate**⁶⁰.

Persoanele care solicită autorizarea, autorizează, pun în executare sau sprijină punerea în executare a autorizării beneficiază de protecția legii și sunt obligate să păstreze secretul asupra datelor și informațiilor de care iau cunoștință cu acest prilej și să respecte prevederile legale privind protecția informațiilor clasificate⁶¹.

Organele care pun în executare activitățile autorizate **sunt obligate să le întrerupă de îndată atunci când temeiurile care le-au justificat au încetat** și să îl informeze despre aceasta pe procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. La rândul său, Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție informează Înalta Curte de Casație și Justiție despre întreruperea activităților autorizate atunci când temeiurile care le-au justificat au încetat⁶².

Aceleași organe au obligația să îl informeze în scris pe procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție despre rezultatul activităților autorizate prin mandat și despre măsurile luate, conform legii⁶³.

[14] Fazele procesului investigativ informativ operativ

14.1. În activitatea investigativă informativ operativă, culegerea de informații parcurge mai multe *faze*, potrivit unui tipar, după cum urmează:

1) planificarea culegerii de informații dintr-un anumit domeniu sau vizând o anume țintă (obiectiv) ori pe o temă dată;

Serviciile de informații își **planifică culegerea informațiilor** în domeniile care prezintă riscuri și vulnerabilități pentru securitatea națională (*culegere de informații generale*) sens în care sunt structurate pe compartimente, ce corespund fiecăruia dintre domeniile de interes (politic, militar, economic, constituțional, antiterorist, corupție, etc.), iar atunci când există un interes anume referitor la un obiectiv ori țintă dată, sau temă, își concentrează eforturile în zona respectivă, prin dirijarea surselor de informații.

2) acțiunea de a căuta și aduna informații, prin exploatarea surselor deschise și umane ori utilizarea mijloacelor tehnice;

⁶⁰ Art. 20 alin. 4 din Legea nr. 51/1991.

⁶¹ Art. 20 alin. 1 din Legea nr. 51/1991.

⁶² Art. 20 alin. 2 din Legea nr. 51/1991.

⁶³ Art. 20 alin. 3 din Legea nr. 51/1991.

Căutarea informațiilor reprezintă cea de-a doua fază a ciclului și reprezintă activitatea laborioasă în care sunt folosite mijloacele, metodele și procedeele specifice organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, prin care se adună diverse categorii de informații din domeniul sau zona de interes, denumite generic “*informații brute sau de primă mână*”.

3) verificarea informațiilor adunate, proces care la rândul său presupune faza de:

a) *evaluare*, b) *analiză*⁶⁴, c) *sinteză și interpretare*;

Diversitatea și multitudinea de informații obținute sunt supuse **procesului de verificare, evaluare** (*proces combinativ între gradul de calificarea sursei de informații și ale conținutului informației*⁶⁵), potrivit strategiei decizionale, existând un prag minim de trei canale prin care o anumită informație parvine beneficiarului, pentru a oferi certitudinea asupra autenticității sale. Urmează apoi **procesul de analiză calitativă** (*examen sistematic pentru a identifica elementele semnificative și prin care se trag concluziile preliminare ce se impun*), **cantitativă** (*compararea unei situații și a evoluției sale cu modelul teoretic existent, la un moment dat, în domeniul de interes sau cu o stare de fapte, situații, împrejurări, comportamente etc. ce fuseseră anterior*), și **comparativă** (*între informațiile având același obiect, operație în cadrul căreia intervine experiența profesională a subiectului care face evaluarea, ce trebuie să fie un bun cunoscător al informațiilor*

⁶⁴ Potrivit site - ului S.R.I., **analiza, denumită analiza de intelligence**, este procesul de filtrare, conexare și interpretare obiectivă a datelor culese din surse secrete sau deschise, esențial în orice activitate a Serviciului.

Frânturi de informație uneori disparate și aparent lipsite de semnificație sunt puse în context, integrate în imagini coerente și convertite în explicații, evaluări și prognoze în legătură cu problematicile de securitate națională aflate în competența SRI. Deși aparent simplu, este vorba de un proces de rafinare foarte complex, care implică în egală măsură inteligența, gândirea critică și creativitatea analistului de informații, dar și o foarte bună cunoaștere a domeniului analizat.

Mai exact, analistul evaluează informațiile din perspectiva relevanței lor, sesizează schimbări și tendințe în manifestarea amenințărilor, schițează scenarii alternative de evoluție, evidențiază implicații și indică eventuale variante de acțiune în raport cu fiecare scenariu prognozat.

În final, produsul analitic este pus la dispoziția beneficiarilor legali, în timp util și în funcție de aria de competență, pentru a-i sprijini în: realizarea unor strategii sau planuri de acțiune prin care să se prevină manifestarea riscurilor și în adoptarea unor măsuri adecvate de promovare a intereselor naționale. (<https://www.sri.ro/analiza-intelligence.html>, accesat la 27.12.2016)

⁶⁵ Sistemul internațional utilizat pentru evaluarea informațiilor, în domeniul serviciilor de informații occidentale se prezintă astfel:

Calificarea sursei	Calificarea conținutului informației
Fiabilă	Confirmat
În general, fiabilă	Probabil
Destul de fiabilă	Posibil reală
Nu întotdeauna fiabilă	Îndoielnică
Puțin certă	Improbabilă
Fiabilitate nonevaluabilă	Exactitate nonevaluabilă

Traducere după, J. Baud, *Encyclopédie du renseignement et des services secrets*, Ed. Lavanzelle, Paris, 1997, p.192.

anterioare vizând aceeași zonă, precum și al logicii acțiunilor specifice, derulate în timp, de adversarul bătut). Etapa următoare rezidă în sintetizarea diferitelor categorii de informații apte de a fi utilizate, finalizarea procesului constând în **exploatarea informației**.

4) exploatarea / valorificarea informațiilor

[15] Una dintre **căile de exploatare / valorificare** a informațiilor o reprezintă *încunoștințarea Procurorului general al P.I.C.C.J. despre existența unor stări, situații, împrejurări, fapte ce reprezintă amenințări la adresa securității naționale și solicitarea autorizării utilizării procedeelelor investigative informativ operative speciale specifice, ori a organului de urmărire penală despre constatarea comiterii unor infracțiuni contra securității naționale sau acte de terorism și persoane care prin actele lor exterioare de conduită se află în pregătirea sau tentează ori au săvârșit o infracțiune contra securității naționale sau acte de terorism.*

15.1. Deci, informațiile parvenite din munca de culegere de informații prin „metode specifice” prezintă un grad diferențiat de importanță, ele căpătând semnificație din acest punct de vedere doar în momentul în care, cu discernământul corespunzător, organele care le obțin, constatând că sunt relevante, procedează după cum urmează:

- dacă subzistă aprecierea că decelează situații care reprezintă **amenințări pentru securitatea națională**, se adresează Procurorului General al P.I.C.C.J., pentru declanșarea procedurii administrative extrapenale, prin solicitarea obținerii de la magistratul competent a mandatului prevăzut de *art. 17 alin. 2 din Legea nr. 51/1991*, pentru autorizarea efectuării *procedeelelor prevăzute de art. 14 alin. 2 din Legea nr. 51/1991*,

- dacă se evidențiază date sau indicii despre **existența unei/unor infracțiuni contra securității naționale sau acte de terorism**, întocmesc procesul verbal de constatare prevăzut de *art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. p.*

- dacă se evidențiază date sau indicii despre **existența unei/unor infracțiuni , altele decât infracțiunile contra securității naționale sau acte de terorism, acestea sunt** aduse la cunoștința organului judiciar prin **comunicarea** (*prevăzută de art. 11 alin.1 lit. d din aceeași lege⁶⁶*) sau, conform dispozițiilor *art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991*, în condițiile *art. 61 din c. p. p.*, transmise organelor de urmărire penală, aceste organe fiind astfel sesizate - **pe calea sesizării din oficiu** - și, din acest moment, având sarcina și obligația de serviciu de a se implica și de a acționa în realizarea rolului activ pe care îl au.

---

⁶⁶ Informații din domeniul securității naționale pot fi comunicate: d) organelor de urmărire penală, când informațiile privesc săvârșirea unei infracțiuni. Comunicarea informațiilor se aproba de către conducătorii organelor cu atribuții în domeniul securității naționale. Prevederile *art. 10* privitoare la apărarea secretului de stat se aplica în mod corespunzător tuturor persoanelor prevăzute la *alin. 1 lit. a) - d)*.

[16] Finalizarea procesului investigativ informativ operativ

16.1. Dacă **activitatea de culegere de informații generale**, este *atributul exclusiv al organelor de informații și supuse unor reglementări extrapenale*, **activitatea din faza procesului investigativ** se realizează în cadrul unei *proceduri administrative extrapenale*, numai cu autorizarea, prin mandatul de securitate națională, a magistratului competent material și funcțional, iar, **în cadrul procesului penal**, faza activităților preliminare destinate verificării sesizării din oficiu, numai conform *dispozițiilor codului de procedură penală și în baza unui mandat eliberat de magistratul competent*.

Între cele două faze și categorii de activități există o strânsă legătură, interdependență și de intercondiționare reciprocă rezultată din dinamica muncii de culegere de informații și a activității de urmărire penală.

Dacă **din culegerea de informații generale** rezultă *existența unei amenințări la adresa securității naționale*, respectivele date și indicii trebuie completate, controlate și fundamentate ceea ce se realizează, în continuare, prin solicitarea *autorizării* efectuării unor acte, a căror scop este aprofundarea și amplificarea culegerii de informații, adresată, prin intermediul procurorului general al P.I.C.C.J. sau a procurorului desemnat de către acesta, magistratului competent, într – o **procedură administrativă** (*potrivit art.15 - 21 din Legea nr. 51/1991*) sau, în situația în care primele informații sunt suficiente, cantitativ și valoric, și decelează pregnant existența unei infracțiuni contra securității naționale ori acte de terorism, se formulează *comunicarea* (*prevăzută de art.11 alin.1 lit.d din Legea nr. 51/1991*), cu caracter secret (*conform art. 11 alin. 3 din Legea nr. 51/1991*), ce constituie acte încheiate de organele de siguranță națională, pentru infracțiunile constatate în timpul atribuțiilor prevăzute de lege⁶⁷, care se remite organului de urmărire penală competent, ceea ce constituie temei pentru ca acesta să se sesizeze din oficiu, pentru declanșarea procesului penal⁶⁸, situație ce constituie o **procedură judiciară penală**.

16.2. Finalitatea activităților prin care au fost utilizate procedeele investigative speciale poate consta în:

1) stabilirea împrejurării că activitățile persoanei/elor care a/au fost subiectul/ subiecții procedeele investigative speciale nu se circumscrie nici unei /unor amenințări la adresa securității naționale și nici vreunei infracțiuni contra securității naționale ori acte de terorism, context în care procedează potrivit prevederilor art. 21 alin. 2 și 3 din Legea nr. 51/1991⁶⁹.

⁶⁷ Art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. p. : „ Acte încheiate de unele organe de constatare” combinat cu art. 288 alin. 1, ipoteza a 3 – a din c. p. p., art. 11 din Legea nr. 14/1992: “ În cazul în care din verificările și activitățile specifice prevăzute la art. 9 și 10 rezultă date și informații care indică pregătirea sau săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, acestea sunt transmise organelor de urmărire penală în condițiile prevăzute de art. 61 din Codul de procedură penală.”, art. 14 din Legea nr. 191/1998: “ f) consenmează rezultatele activităților prevăzute la lit. d) și e) în acte de constatare, întocmite cu respectarea prevederilor Codului de procedura penală, care pot constitui mijloace de proba;”

⁶⁸ Art. 292 din c. p. p.

⁶⁹ Art. 21 alin. 2 și 3 din Legea nr. 51/1991

2) constatarea situației că activitățile persoanei/elor, cetățeni străini, care a/au fost subiectul/ subiecții procedurilor investigative speciale se circumscriu unei /unor riscuri/vulnerabilități /amenințări la adresa securității naționale și derularea unor *activități cu caracter preventiv*⁷⁰, urmare a cărora procedează la sesizarea organelor judiciare, respectiv procurorul anume desemnat de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București, care, la rândul său, sesizează instanța de judecată competentă de la nivelul Curții de Apel București⁷¹ cu luarea unor măsuri legale: *declararea ca străin indezirabil*⁷² ori *interzicerea dreptului de ședere pe teritoriul României*⁷³, prin care se întrerupe activitatea autorilor - cetățeni străini - a respectivelor manifestări și/sau demantelează

(2) În cazul în care datele și informațiile rezultate din activitățile autorizate nu sunt suficiente pentru sesizarea organelor de urmărire penală și nici nu justifică desfășurarea în continuare de activități de informații cu privire la acea persoană, din dispoziția conducătorului organului de stat cu atribuții în domeniul securității naționale se dispune **notificarea persoanei ale cărei drepturi sau libertăți au fost afectate prin activitățile autorizate, cu privire la activitățile desfășurate față de aceasta și perioadele în care s-au desfășurat.**

(3) **Notificarea prevăzută la alin. (2) nu se va face dacă:**

a) ar putea conduce la periclitarea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu ale organelor de stat cu atribuții în domeniul securității naționale, prin dezoăluirea unor surse ale acestora, inclusiv ale serviciilor de securitate și informații ale altor state;

b) ar putea afecta apărarea securității naționale;

c) ar putea aduce atingere drepturilor și libertăților unor terțe persoane;

d) ar putea duce la *deconspirarea metodelor și mijloacelor, inclusiv a tehnicilor speciale de investigare concrete, utilizate în cazul respectiv de organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale.*

⁷⁰ Exemplificativ oferim extrase din Raportul de activitate S.R.I. pe anul 2014 [https://www.sri.ro/fisiere/rapoarte/Raport_SRI_2014.pdf (accesat la 07.01.2017)]: Măsurile de prevenire au constat, în principal, în: - propuneri de limitare, întrerupere sau revocare a dreptului de ședere în România, respectiv de declarare drept persoană indezirabilă; - propuneri de neacordare/retragere a avizului prevăzut de legi speciale; - realizarea siguranței unor obiective ce pot constitui ținta unor acte teroriste; - acțiuni de stopare a activităților de sprijin al unor organizații teroriste, desfășurate pe teritoriul național; - demersuri specializate pe linia protecției informațiilor clasificate; - activități de pregătire individuală pentru autoapărarea împotriva riscurilor de natură teroristă ori a acțiunilor unor servicii de spionaj străine; - activități de identificare și determinare a disfuncțiilor în conceperea și implementarea proiectelor majore de realizare a societății informaționale în România”.

⁷¹ Măsura declarării ca indezirabil se dispune de Curtea de Apel București, la sesizarea procurorului anume desemnat de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București. Procurorul sesizează instanța de judecată la propunerea instituțiilor cu atribuții în domeniul ordinii publice și securității naționale care dețin date sau indicii temeinice în sensul celor prevăzute la alin. (1). (Art. 86 alin. 2 din O.U.G. nr. 194/2002)

⁷² Declararea ca indezirabil este măsura ce se dispune împotriva unui străin care a desfășurat, desfășoară ori există indicii temeinice că intenționează să desfășoare activități de natură să pună în pericol securitatea națională sau ordinea publică (Art. 86 alin. 1 din O.U.G. nr. 194/2002)

⁷³ **Potrivit prevederilor capitolului IV „Restrângerea dreptului la liberă circulație pe teritoriul României a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor lor”, art. 27 - 32 din O.U.G. nr. 102/2005** privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene

grupurile preinfracționale care își propun realizarea unor infracțiuni contra securității naționale⁷⁴ sau acte de terorism⁷⁵, precum și *sesizarea organelor*

⁷⁴ Procedura declarării ca străin indezirabil este configurată în prevederile art. 86 din O.U.G. nr.194/2002 privind regimul străinilor în România.

(3) Datele și informațiile în baza cărora se propune declararea ca indezirabil pentru rațiuni de securitate națională se pun la dispoziția instanței de judecată în condițiile stabilite de actele normative care reglementează regimul activităților referitoare la securitatea națională și protejarea informațiilor clasificate.

(4) Sesizarea prevăzută la alin. (2) se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților. Instanța de judecată aduce la cunoștință străinului faptele care stau la baza sesizării, cu respectarea prevederilor actelor normative care reglementează regimul activităților referitoare la securitatea națională și protejarea informațiilor clasificate.

(5) Curtea de Apel București se pronunță, prin hotărâre motivată, în termen de 10 zile de la sesizarea formulată în condițiile alin. (2). Hotărârea instanței este executorie. Atunci când declararea străinului ca indezirabil se întemeiază pe rațiuni de securitate națională, **în conținutul hotărârii nu se menționează datele și informațiile care au stat la baza motivării acesteia.**

(6) Hotărârea se comunică străinului, precum și, dacă instanța dispune declararea ca indezirabil, Inspectoratului General pentru Imigrări, pentru a fi pusă în executare.

(7) **Dreptul de ședere al străinului încetează de la data pronunțării hotărârii prin care acesta a fost declarat indezirabil.**

(8) Perioada pentru care un străin poate fi declarat indezirabil este de la 5 la 15 ani, cu posibilitatea prelungirii termenului pentru o nouă perioadă cuprinsă între aceste limite, în cazul în care se constată că nu au încetat motivele care au determinat luarea acestei măsuri. Prolungirea termenului se face în condițiile prevăzute la alin. (2).

(9) Încetarea măsurii declarării ca indezirabil se dispune de Curtea de Apel București, la sesizarea procurorului anume desemnat de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București, în situația în care prezența străinului pe teritoriul României este necesară în interesul statului român, iar pericolul determinat de motivele care au stat la baza declarării ca indezirabil nu mai subzistă. Procurorul sesizează instanța de judecată la propunerea instituției cu atribuții în domeniul ordinii publice și securității naționale care a propus sesizarea instanței potrivit alin. (2) teza finală.

(10) Sesizarea prevăzută la alin. (9) se judecă în camera de consiliu. Curtea de Apel București se pronunță, prin hotărâre motivată, în termen de 10 zile de la sesizare. Hotărârea instanței este definitivă. Hotărârea se comunică Inspectoratului General pentru Imigrări, pentru a fi pusă în executare.

(11) Hotărârile prin care străinii au fost declarați indezirabili sau prin care s-a dispus încetarea măsurii declarării ca indezirabil se pun în executare de către Inspectoratul General pentru Imigrări potrivit prevederilor prezentei ordonanțe de urgență.

(12) Datele de identificare ale persoanelor declarate indezirabile sau cu privire la care s-a dispus încetarea măsurii declarării ca indezirabil se comunică Departamentului Consular din cadrul Ministerului Afacerilor Externe de către Inspectoratul General pentru Imigrări.

ART. 87

Recursul împotriva hotărârii prevăzute la art. 86 alin. (5)

(1) Hotărârea prevăzută la art. 86 alin. (5) poate fi atacată cu recurs, în termen de 10 zile de la data comunicării, la Înalta Curte de Casație și Justiție. Instanța se pronunță în termen de 5 zile de la data primirii cererii.

(2) Exercițarea căii de atac prevăzute la alin. (1) nu are efect suspensiv de executare a hotărârii prin care străinul a fost declarat indezirabil. În cazuri temeinic justificate și pentru a se preveni producerea de pagube iminente, străinul poate cere instanței să dispună suspendarea executării hotărârii prin care a fost declarat indezirabil până la soluționarea căii de atac. Instanța soluționează cererea de suspendare de urgență, hotărârea pronunțată în acest caz fiind executorie de drept.

⁷⁵ Art. 44 din Legea nr. 535/2004

(1) Împotriva cetățenilor străini sau apatrizilor despre care există date sau indicii temeinice că intenționează să desfășoare acte de terorism ori de favorizare a terorismului se dispune măsura de

*competente pentru declararea unui/unor membri ai Corpului Diplomatic acreditat/ți în România sau a unui/unor membri ori funcționari ai Personalului Consular acreditat/ți în România de persona non grata*⁷⁶.

[17] Subiecții oficiali ai procesului investigativ informativ operativ

17.1. Cadrul subiecților procesului investigativ informativ operativ

Procesul investigativ informativ operativ se desfășoară prin intervenția organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale competente, iar persoanele care lucrează ca prepuși ai acestor organe, sunt **subiecții oficiali** (*funcționari publici cu statut special – militari ori civili – angajați ai organelor respective și angrenați în activitatea informației, cu regimul juridic conferit de legile de organizare și funcționare proprii serviciului de informații din care fac parte*).

La raportul juridic de conflict, care face obiectul procesului investigativ informativ operativ, participă *persoane străine* – atât față de subiecții oficiali, cât și

---

declarare ca persoană indezirabilă pentru România sau de întrerupere a dreptului de ședere în țară, dacă împotriva acestora nu s-a dispus măsura nepermitterii ieșirii din țară, potrivit legii privind regimul străinilor în România.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și solicitanților de azil, refugiaților și victimelor conflictelor armate ale căror statut și regim sunt reglementate prin legi speciale.

⁷⁶ Potrivit art.9 din Convenția de la Viena cu privire la relațiile diplomatice, publicată în BULETINUL OFICIAL nr. 89 din 8 iulie 1968, **intrată în vigoare la data de 8 iulie 1968**

1. Statul acreditat poate **oricând, și fără a trebui să motiveze hotărârea**, să informeze statul acreditant ca șeful sau orice alt membru al personalului diplomatic al misiunii este *persona non grata* sau ca orice alt membru al personalului misiunii nu este acceptabil. În acest caz, statul acreditant va rechema persoana în cauză sau va pune capăt funcțiilor sale în cadrul misiunii, după caz. O persoană poate fi declarată *non grata* sau inacceptabilă înainte de a ajunge pe teritoriul statului acreditat.

2. Dacă statul acreditant refuză să execute sau nu execută într-un termen rezonabil obligațiile care îi incumbă conform paragrafului 1 al prezentului articol, statul acreditat poate refuza să recunoască persoanei în cauză calitatea de membru al misiunii.

În conformitate cu art. 23 din Convenția **din 24 aprilie 1963** cu privire la relațiile consulare, publicată în BULETINUL OFICIAL nr. 10 din 28 ianuarie 1972, **intrată în vigoare la data de 28 ianuarie 1972**

Persoana declarată *non grata*

1. Statul de reședință poate **în orice moment să informeze statul trimitător ca un funcționar consular este *persona non grata*** sau ca orice alt membru al personalului consular nu este acceptabil. În acest caz, statul trimitător va rechema persoana în cauză sau va pune capăt funcțiilor sale în cadrul acestui post consular, după caz.

2. Dacă statul trimitător refuză să îndeplinească sau nu îndeplinește într-un termen rezonabil obligațiile care îi revin conform paragrafului 1 al prezentului articol, statul de reședință poate, după caz, să retragă exequaturul persoanei în cauză sau să înceteze de a o considera ca membru al personalului consular.

3. O persoană numită membru al unui post consular poate fi declarată inacceptabilă înainte de a ajunge pe teritoriul statului de reședință sau, dacă se găsește deja acolo, înainte de a intra în funcție la postul consular. Statul trimitător trebuie, în acest caz, să retragă numirea.

4. În cazurile menționate la paragrafele 1 și 3 din prezentul articol, statul de reședință nu este obligat să comunice statului trimitător motivele hotărârii sale.

față de subiecții activi ai faptelor ce constituie amenințări la adresa securității naționale - care însă intră în raporturi juridice cu organele de stat din domeniul securității naționale și prepușii acestora, dar și cu autorii amenințărilor la adresa securității naționale, sunt **subiecții ocazionali, coparticipanți ai unor raporturi accesorii în cadrul raportului procesual principal**, (în general, sursele umane secrete, persoanele fizice aflate în raporturi de colaborare/conlucrare cu subiecții oficiali, cu statut de colaboratori, informatori ori specialiști).

17.2. Subiecții activi sunt autorii sau participanții la comiterea faptelor ce constituie amenințări la adresa securității naționale, față de care se desfășoară procesul investigativ informativ operativ, practic **subiecții țintă** a activității derulate de subiecții activi.

Urmare a derulării procesului investigativ informativ operativ există posibilitatea ca subiecții țintă să devină *persoane vătămate* a acțiunilor de monitorizare executate în condiții ilegale de prepușii organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, prin nerespectarea prevederilor legale incidente în materia investigației informativ operative.

17.3. Cadrul general al reglementărilor în ceea ce privește organele (instituțiile) răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale este oferit de prevederile Legii nr. 51/1991, ce nominalizează în acest sens, care sunt organele competente material și funcțional ⁷⁷, cu atribuții în domeniul securității naționale sunt: Serviciul Român de Informații (S.R.I.), Serviciul de Informații Externe (S.I.E.), Serviciul de Protecție și Pază (S.P.P.), precum și Ministerul Apărării Naționale (M.Ap.N.- D.G.I.A), Ministerul Afacerilor Interne (M.A.I.) și Ministerul Justiției, prin structuri interne specializate.

În ce privește serviciile departamentale din cadrul Ministerului Justiției, fosta Direcție Generală de Protecție și Anticorupție, a fost desființată prin H.G.R. nr. 127/2006, iar din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, fosta Direcție Generală de Informații și Protecție Internă a fost desființată prin O.U.G. nr. 76/2016, în prezent funcționând Direcția Generală de Protecție Internă.

În domeniul **prevenirii și combaterii terorismului** activitatea și cooperarea în domeniu se realizează ca **Sistem național de prevenire și combatere a terorismului**, denumit în continuare SNPCT, la care participă următoarele autorități și instituții publice:

- a) **Serviciul Român de Informații, cu rol de coordonare tehnică;**
- b) Ministerul Afacerilor Interne;
- c) Ministerul Apărării Naționale;
- d) Ministerul Afacerilor Externe;
- e) Ministerul Economiei și Comerțului;
- f) Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale;

⁷⁷ Art. 6 alin. 1 din Legea nr. 51/1991.

- g) Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor;
- h) Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului; i) Ministerul Sănătății;
- j) Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației;
- k) Ministerul Finanțelor Publice;
- l) Ministerul Integrării Europene;
- m) Ministerul Justiției;
- n) **Serviciul de Informații Externe;**
- o) **Serviciul de Protecție și Pază;**
- p) Serviciul de Telecomunicații Speciale;
- q) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- r) Banca Națională a României;
- s) Agenția Națională de Control al Exporturilor;
- t) Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor;
- u) Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare⁷⁸.

S.R.I. - ca *autoritate națională în domeniu* - asigură coordonarea tehnică a SNPCT, prin **Centrul de coordonare operativă antiteroristă (CCOA)**⁷⁹, înființat în structura sa⁸⁰.

Întreaga activitatea pentru realizarea securității naționale este organizată și coordonată de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării⁸¹.

Cadrul particular al reglementărilor este configurat de legile de organizare și funcționare a fiecăruia dintre serviciile de informații, în parte.

---

⁷⁸ Art. 6 alin. 2 din Legea nr. 535/2004.

⁷⁹ Art. 14 din Legea nr. 535/2004 (1) CCOA este structura organizatorico-funcțională ce asigură continuitatea și coerența funcționării sistemului de legătură ce articulează componentele SNPCT. (2) Autoritățile și instituțiile publice din componența SNPCT vor desemna câte un reprezentant permanent la CCOA, în vederea asigurării schimbului de date și informații. (3) Structura și efectivele CCOA se aprobă prin hotărâre a Consiliului Suprem de Apărare a Țării. (4) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, S.R.I. va supune aprobării Consiliului Suprem de Apărare a Țării Regulamentul de organizare și funcționare a CCOA.; Conform art. 17 din Legea nr. 535/2004 **atribuțiile C.C.O.A. constau în:** a) coordonează activitățile desfășurate în cadrul SNPCT, prin reprezentanți desemnați de autoritățile și instituțiile publice din componența SNPCT; b) asigură operativ schimbul de date și informații între autoritățile și instituțiile publice componente ale SNPCT privind activitățile cu caracter terorist; c) integrează datele și informațiile obținute, în scopul stabilirii și întreprinderii măsurilor care se impun; d) monitorizează activitățile teroriste și informează operativ autoritățile și instituțiile publice abilitate din cadrul SNPCT; e) în situații de criză teroristă asigură suportul logistic și operațional pentru funcționarea operativă a **Centrului Național de Acțiune Antiteroristă**, care este integrat funcțional în mecanismul general de gestionare a crizelor și organizat conform legii; f) transmite autorităților și instituțiilor publice competente din cadrul SNPCT datele și informațiile care fac obiectul întreprinderii de măsuri, conform atribuțiilor legale.

⁸⁰ Art. 6 alin. 3 din Legea nr. 535/2004.

⁸¹ Art. 6 alin. 2 din Legea nr. 51/1991.

[18] Materialul procesului investigativ informativ operativ

18.1. Materialul procesului investigativ informativ operativ are *caracter secret* și este configurat de *complexul de scripte, înscrisuri și materiale multimedia* în care se materializează activitățile desfășurate și prin care se constată mersul și rezultatele desfășurării acțiunilor investigative informativ operative, ca urmare a ordinelor, dispozițiilor și instrucțiunilor dispuse de subiecții oficiali ai procesului investigativ informativ operativ, iar documentele organelor de informații și ale celor cu atribuții în domeniul securității naționale se păstrează în arhivele acestora și nu pot fi consultate decât în condițiile legii⁸².

18.2. În legea de organizare și funcționare a fiecăruia dintre organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale se regăsesc prevederi în sensul celor de mai sus:

- în *Legea de organizare și funcționare a S.R.I.* se prevăd următoarele:

În executarea atribuțiilor ce revin Serviciului Român de Informații, directorul emite, potrivit legii, ordine și instrucțiuni⁸³.

Documentele interne de orice fel ale S.R.I. au caracter de secret de stat, se păstrează în arhiva sa proprie și nu pot fi consultate decât cu aprobarea directorului, în condițiile legii.

Documentele, datele și informațiile S.R.I. pot deveni publice numai după trecerea unei perioade de 40 de ani de la arhivare.

S.R.I. preia spre conservare și folosință fondurile de arhivă ce privesc siguranța națională ale fostelor organe de informații cu competență pe teritoriul României.

Fondurile de arhivă ale fostului Departament al Securității Statului, ce privesc siguranța națională, nu pot deveni publice decât după trecerea unei perioade de 40 de ani de la adoptarea prezentei legi⁸⁴.

- în *Legea de organizare și funcționare a S.P.P.* este stipulat că:
Activitatea operativă a S.P.P. constituie secret de stat⁸⁵

În exercitarea atribuțiilor ce îi revin, directorul S.P.P. emite, potrivit legii, ordine și instrucțiuni⁸⁶.

Documentele Serviciului de Protecție și Pază se păstrează în arhiva proprie și pot fi consultate, în condițiile legii, cu aprobarea directorului acestuia⁸⁷.

- în *Legea de organizare și funcționare a S.I.E.* este stipulat că:

Directorul S.I.E. aproba încadrarea, atribuțiile, dotarea, normele de funcționare, regulamentele și structurile organizatorice ale unităților componente⁸⁸.

⁸² Art. 28 din Legea nr. 51/1991.

⁸³ Art. 23 alin. 3 din Legea nr. 14/1992.

⁸⁴ Art. 45 din Legea nr. 14/1992.

⁸⁵ Art. 31 alin. 1 din Legea nr. 191/1998.

⁸⁶ Art. 8 alin. 3 din Legea nr. 191/1998.

⁸⁷ Art. 31 alin. 2 din Legea nr. 191/1998.

⁸⁸ ART. 7 alin. 2 din Legea nr. 1/1998.

În executarea atribuțiilor ce revin S.I.E. directorul emite ordine și instrucțiuni, potrivit legii⁸⁹.

Componenta, regulamentul de organizare și funcționare, precum și atribuțiile Consiliului director se aproba de directorul S.I.E.⁹⁰

Documentele S.I.E. sunt păstrate în arhiva proprie și pot fi consultate, în funcție de clasificare, numai în condițiile legii, cu aprobarea directorului acestuia⁹¹.

- În O.U.G. nr. 76/2016 privind Direcția Generală de Protecție Internă

Regulamentul de organizare și funcționare al Direcției Generale de Protecție Internă se aprobă prin ordin al ministrului afacerilor interne⁹²

În exercitarea atribuțiilor legale, directorul general al Direcției Generale de Protecție Internă emite ordine obligatorii pentru personalul din subordine⁹³.

Organizarea, coordonarea și planificarea strategică a activității Direcției Generale de Protecție Internă se realizează, în condițiile legii, prin ordine și instrucțiuni ale ministrului afacerilor interne, prin raportare la strategiile și politicile de ordine publică, apărare și securitate națională, în concordanță cu obiectivele și prioritățile informative naționale⁹⁴.

PARTEA A III - A

PARTICULARITĂȚILE PROCESULUI INVESTIGATIV PENAL (URMĂRIII PENALE) A INFRAȚIUNILOR CONTRA SECURITĂȚII NAȚIONALE ȘI DE TERORISM

[19] Precizări introductive și noționale

19.1. Procesul penal, care a fost definit în diferite modalități⁹⁵ constituie o activitate reglementată de lege, cu patru funcții judiciare separate, potrivit preve-

⁸⁹ Art. 7 alin. 3 din Legea nr. 1/1998.

⁹⁰ Art. 8 alin.3 din Legea nr. 1/1998.

⁹¹ Art. 9 alin. 3 din Legea nr. 1/1998.

⁹² Art. 7 din O.U.G. nr. 76/2016.

⁹³ Art. 9 din O.U.G. nr. 76/2016.

⁹⁴ Art. 11 din O.U.G. nr. 76/2016

⁹⁵ Ca fiind o activitate complexă desfășurată de organele judiciare în conformitate cu legea, cu participarea activă a părților în scopul constatării în timp și în mod complet a faptelor ce constituie infracțiuni, astfel încât orice persoană care a comis o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere (Gh.Mateuț, *Tratat de procedură penală, partea generală*, vol. I, Ed. C.H.Beck,, București, 2007, p. 124); Prin proces penal se înțelege activitatea reglementată de lege pe care o desfășoară autoritățile publice anume desemnate, cu participarea activă a persoanelor interesate, ca titulare de drepturi și obligații, în scopul constatării la timp și în mod complet a faptelor care constituie infracțiuni, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie sancționată potrivit legii penale și nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală (Grigore Gr. Theodoru, *Tratat de Drept procesual penal, Ediția a 3 - a*, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 4)

derilor art. 3 din c. p. p., din care una este *funcția de urmărire penală*, compartimentată (*divizată*) pe mai multe *faze, etape și stadii*⁹⁶.

19.2. *Faza de urmărire penală* cuprinde ca *etape procesuale*, efectuarea urmăririi penale și rezolvarea cauzei de către procuror, iar ca *stadii procesuale* conține dispunerea începerii urmăririi penale față de faptă, efectuarea urmăririi penale, continuarea urmăririi penale față de suspect, punerea în mișcare a acțiunii penale, rezolvarea cauzelor, fie prin clasarea și/sau renunțarea la urmărirea penală, fie prin terminarea urmăririi penale.

În literatura de specialitate s - a remarcat și existența unei *faze preliminare* fazei de urmărire penală, respectiv faza primirii plângerii, denunțului sau sesizarea din oficiu ori constatarea infracțiunii flagrante⁹⁷, opinie pe care o împărtășim.

19.3. Urmărirea penală este o *fază prejurisdicțională*⁹⁸, cu trăsături caracteristice proprii, care o diferențiază de celelalte faze ale procesului penal, cu *funcțiune și finalitate proprii*, este o activitate în devenire, care începe, se amplifică și se sfârșește, realizată prin *sucesiunea dinamică, progresivă a unor acte judiciare efectuate consecutiv și coordonat, în mod nepublic*, cu caracter *preponderent scris și relativ lipsită de contradictorialitate*, cu *arie structurală proprie*, în sensul că se situează între un *punct inițial*: pornirea procesului penal, prin dispunerea începerii urmăririi penale față de faptă și un *punct final*: rezolvarea cauzei penale de către procuror, cu subiecți procesuali specifici, ce au competențe materiale, teritoriale și funcționale distincte față de cei din faza judiciară și execuțională, cu materiale constând în acte procesuale, acte procedurale și documente specifice.

[20] Aspecte particulare ale urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiunile contra securității naționale și de terorism

Ceea ce particularizează urmărirea penală a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism de urmărirea penală a celorlalte infracțiuni prevăzute în

⁹⁶ V. Dongoroz, în V. Dongoroz (coord.) și colectiv, *Explicații teoretice ale codului de procedură penală român, partea generală*, vol. I, Ed. Academiei României, București, 1975, p. 12; *Faza procesuală* cuprinde un ansamblu de acte și măsuri procesuale și procedurale, efectuate în ordinea și formele prevăzute de lege, îndeplinind un obiectiv limitat în realizarea scopului procesului penal. Obiectivul unei faze procesuale este pregătirea fazei procesuale următoare, până ce se ajunge, prin ultima fază, la realizarea scopului procesului penal. *Etapa procesuală* este o subdiviziune a fazei procesuale, având un obiectiv mai restrâns și conținând acte și măsuri procesuale proprii, dar îndeplinind obiectivul fazei procesuale căreia îi aparține. *Stadiul procesual* este o subdiviziune a etapei procesuale. (Grigore Gr. Theodoru, *op.cit.*, p. 447 - 448).

Astfel, procesul penal cuprinde: faza de urmărire penală, faza de cameră preliminară, faza de judecată și faza de executarea hotărârilor penale, care, fiecare la rândul lor, conțin etape și stadii. (V. Dongoroz, în V. Dongoroz (coord.) și colectiv, *op.cit.*, p. 12).

⁹⁷ Gh. Mateuț, *op.cit.*, p. 128.

⁹⁸ Idem.

codul penal și legi speciale poate fi rezumat la următoarele aspecte, ce urmează a fi detaliate în cele ce urmează:

➤ Instrumentarea cauzelor penale având ca obiect infracțiuni contra securității naționale și acte de terorism, încorporează *investigarea informativ-operativă* ("activitățile specifice"), ce se derulează în exclusivitate de organele de informații și *investigarea penală*, realizată de organele judiciare și/sau cu sprijinul organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, și se desfășoară, prima, în faza anterioară începerii urmăririi penale (*extraprocesual penal*), prejuristicională și poate constitui temei pentru dispunerea începerii urmăririi penale și, secunda, în faza de urmărire penală (*procesual penal*).

➤ trăsăturile caracteristice ale activității de urmărire penală cazul infracțiunilor contra securității naționale și de terorism

➤ regulile generale ale urmăririi penale în cazul infracțiunilor contra securității naționale și de terorism

➤ modalitățile normative și concret factice specifice de comitere a infracțiunilor contra securității naționale și acte de terorism

➤ modurile specifice de sesizare a organelor de urmărire penală în legătură cu aceste infracțiuni

➤ mijloacele de probă și procedeele probatorii de administrare a probelor cu prilejul urmăririi penale a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism

➤ subiecții procesuali, oficiali, subiecții ocazionali, care asigură efectuarea urmăririi penale cu prilejul instrumentării cauzelor ce au ca obiect infracțiunile contra securității naționale și acte de terorism

➤ materialul de urmărire penală

[21] Optăm, cel puțin la nivel doctrinar, pentru denumirea de *proces investigativ penal*, a fazei de urmărire penală în cazul cercetărilor întreprinse în cazul infracțiunilor contra securității naționale și terorism, ca parte a procesului penal în ansamblul său, în ideea de a exprima mai evident, continuarea *procesului investigativ informativ operativ* derulat de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, ce are ca finalitate descoperirea infracțiunilor din această categorie, interferența și întrepătrunderea între activitățile derulate de aceste organe și de organele de urmărire penală ce instrumentează cauzele penale ce au ca obiect aceste infracțiuni și, tocmai, pentru a diferenția natura juridică administrativă a procesului investigativ informativ operativ, de natura juridică judiciar penală a procesului investigativ penal, i.e. a urmăririi penale.

Că urmărirea penală, în cazul instrumentării oricărei infracțiuni și, cu atât mai mult, în cazul infracțiunilor contra securității naționale și terorism, îndeplinește toate condițiile de a putea fi denumită *proces investigativ penal*, rezultă din caracteristicile activităților propriu zise întreprinse de subiecții procesuali, respectiv:

✓ *urmărirea penală* a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism reprezintă rodul unui *complex de activități probatorii* derulate de organele judiciare, atunci când acestea sunt sesizate în legătură cu comiterea unei/unor astfel de infracțiuni și este caracterizat cel mai bine, în aprecierea noastră, prin termenul de "*investigare*⁹⁹", întrucât surprinde complet amplitudinea demersurilor întreprinse, iar pe de altă parte este tot mai des utilizat în doctrina și practica judiciară și criminalistică.

✓ *Investigarea (investigația) și activitatea de a investiga* – în general sau într- un caz concret - nu este o acțiune ori o activitate singulară, izolată, haotică, statică, caracterizată prin imobilism, ci, dimpotrivă, *coordonată, concertată, dinamică, evolutivă, progresivă, succesivă, uneori de largă amplitudine*, elemente ce caracterizează o succesiune de *stări, etape, stadii*, specifică unui **proces**.

✓ Caracteristicile esențiale ale complexului de activități menționate, derulate de organele judiciare, fac ca acesta să fie definit complet prin expresia **proces investigativ**.

✓ Particularităților infracțiunilor comise în concret și mijloacelor și metodelor folosite de infractori, relevate prin modul de operare, le corespund *modalități specifice de investigare*, cu mijloacele, metodele și procedeele corespunzătoare, utilizate conform reglementărilor legale, iar **procesul investigativ derulat** are specificitatea determinată de parcursul acestuia, fiind *destinat strângerii probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor contra securității naționale și de terorism, identificarea persoanelor care au săvârșit astfel de infracțiuni și stabilirii răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată*, având **caracter procesual penal** și înscriindu - se în activitatea de urmărire penală, care este una din fazele procesului penal.

✓ **Procesul investigativ penal sau urmărirea penală**, ca parte componentă a procesului penal, are drept scop, prevăzut de codul de procedură penală, **probarea judiciară a existenței și comiterii** infracțiunilor contra securității naționale și de terorism, precum și stabilirea participanților la săvârșirea acestora, în vederea tragerii lor la răspundere penală.

Procesul investigativ penal sau urmărirea penală a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism este faza procesului penal destinată strângerii probelor necesare cu privire la existența acestor categorii de infracțiuni, la identificarea persoanelor care au săvârșit o astfel de infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

---

⁹⁹ **Investigație** (investigare) = cercetare, studiere minuțioasă, efectuată sistematic, cu scopul de a descoperi ceva, **Investigativ** = adverb prin care se determină sensul verbului a investiga, arătând modul acțiunii.

[22] **Investigarea** infracțiunilor contra securității naționale și actelor de terorism parcurge mai multe **etape**:

a. **Descoperirea** (*prin identificarea, dintre riscurile și vulnerabilitățile la adresa securității naționale, a acelor manifestări care constituie amenințări la adresa siguranței naționale*) și/sau **constatarea flagrantă a acestora** (*spontan, organizat*)

b. **Sesizarea - internă sau externă - a organelor judiciare competente, adică auto sesizarea sau încunoștințarea din surse externe organelor judiciare** [*posibilă prin sesizare din oficiu (ce încorporează și actele de constatare încheiate de unele organe de constatare, între care și organele de ordine publică și siguranță națională, pentru infracțiunile constatate în timpul exercitării atribuțiilor prevăzute de lege), plângere sau denunț ori sesizarea persoanelor cu funcții de conducere și alte persoane sau constatarea spontană a infracțiunii flagrante*)]

c. **Examinarea și verificarea actului de sesizare** în ce privește *competența de efectuare a urmăririi penale, îndeplinirea condițiilor de formă ale actului de sesizare și inexistența vreunui dintre cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale, prevăzute de art. 16 alin. 1 din c. p. p.*

d. **Urmărirea penală a infracțiunilor**, cu care au fost sesizate ori s - au auto-sesizat organele judiciare, **parcurge, la rândul ei, 3 stadii**:

- **stadiul ce se consumă între momentul primirii sesizării și momentul dispunerii începerii urmăririi penale pentru faptă**

- **stadiul care se consumă între momentul dispunerii începerii urmăririi penale pentru faptă și momentul dispunerii continuării urmăririi penale față de persoană**

- **momentul punerii în mișcare a acțiunii penale**

e. **Sesizarea instanțelor de judecată**, pentru tragerea la răspundere penală a persoanelor vinovate.

[23] **Trăsăturile caracteristice ale investigării penale a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism**

23.1. Modalitățile de descoperire a infracțiunilor contra securității naționale și sesizarea organelor de urmărire penală

În majoritatea situațiilor, **organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale descoperă aceste fapte, prin metode, mijloace informativ - operative și procedee investigative informativ operative specifice, iar, prin actele de constatare (proces verbal de constatare), consemnate potrivit prevederilor art. 11 alin. 2 din Legea nr. 51/1991¹⁰⁰ combinat cu art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991¹⁰¹,**

¹⁰⁰ Art. 11 din Legea nr. 51/1991, alin. 1: **Informații din domeniul securității naționale pot fi comunicate:...**d) organelor de urmărire penală, când informațiile privesc săvârșirea unei infracțiuni.

Alin. 2: Comunicarea informațiilor se aprobă de către conducătorii organelor cu atribuții în domeniul securității naționale.

¹⁰¹ „ Datele și informațiile de interes pentru securitatea națională, rezultate din activitățile autorizate, dacă indică pregătirea sau săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, sunt reținute în scris și

art. 11 din Legea nr. 14/1992¹⁰² și art. 29 alin. 1 din Legea nr. 191/1998¹⁰³, raportat la art. 61 alin.1 lit. c din c. p. p.¹⁰⁴, încunoștiințează organele de urmărire penală, prin sesizarea obligatorie făcută de persoanele cu funcții de conducere¹⁰⁵, în condițiile art. 291 din c. p. p., la care atașează procesul verbal de constatare însoțit de documentele prevăzute de art. 61 din c. p. p.

Organul constator al infracțiunii contra securității naționale și terorism, ce este angajatul unuia dintre organele (ca instituții) răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale nu poate să remită în mod direct actul încheiat cu ocazia constatării infracțiunii, ci, potrivit prevederilor art. 11 alin. 2 din Legea nr. 51/1991 combinat cu art. 21 alin. 1 din aceeași lege, doar prin intermediul conducătorului instituției al cărei angajat este, astfel că organul de urmărire penală va fi sesizat prin *sesizarea obligatorie* prevăzută de art. 291 din c. p. p.

Orice alte date, informații ori indicii transmise de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale organelor de urmărire penală, în condițiile art. 11 alin. 1 lit. d din Legea nr. 51/1991, în regim secretizat sau desecretizat nu poate constitui o sesizare externă a organelor de urmărire penală, în înțelesul dispozițiilor art. 289 - 291 din c. p. p., ci pot constitui material ce poate fi valorificat prin sesizarea internă, respectiv sesizarea din oficiu a organelor de urmărire penală, potrivit dispozițiilor art. 292 din c. p. p..

---

transmise organelor de urmărire penală, potrivit art. 61 din Codul de procedură penală, însoțite de mandatul emis pentru acestea, la care se adaugă propunerea de declasificare, după caz, totală sau în extras, potrivit legii, a mandatului. Convorbirile și/sau comunicările interceptate, redată în scris, și/sau imaginile înregistrate se transmit organelor de urmărire penală în integralitate, însoțite de conținutul digital original al acestora”.

¹⁰² „În cazul în care din verificările și activitățile specifice prevăzute la art. 9 și 10 rezultă date și informații care indică pregătirea sau săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, acestea sunt transmise organelor de urmărire penală în condițiile prevăzute de art. 61 din Codul de procedură penală”.

¹⁰³ „În cazul constatării unei infracțiuni flagrante ori a unor tentative sau acte preparatorii pedepsite de lege, care pun în pericol viața, integritatea fizică sau sănătatea persoanelor prevăzute la art. 1 alin. (1), cărora li se asigură protecție, ori obiectivele aflate în pază, personalul Serviciului de Protecție și Pază poate imobiliza făptuitorul, predându-l de îndată organelor competente, împreună cu actul de constatare și cu mijloacele materiale de probă”.

¹⁰⁴ Art. 61 din c. p. p. **Actele încheiate de unele organe de constatare** (1) Ori de câte ori există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni, sunt obligate să întocmească un proces-verbal despre împrejurările constatate: .... **c) organele de ordine publică și siguranță națională, pentru infracțiunile constatate în timpul exercitării atribuțiilor prevăzute de lege.** (2) Organele prevăzute la alin. (1) au obligația să ia măsuri de conservare a locului săvârșirii infracțiunii și de ridicare sau conservare a mijloacelor materiale de probă. În cazul infracțiunilor flagrante, aceleași organe au dreptul de a face percheziții corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe făptuitor și de a-l prezenta de îndată organelor de urmărire penală. (3) Când făptuitorul sau persoanele prezente la locul constatării au de făcut obiecții ori precizări sau au de dat explicații cu privire la cele consemnate în procesul-verbal, organul de constatare are obligația de a le consemna în procesul - verbal.(4) Actele încheiate împreună cu mijloacele materiale de probă se înaintează, de îndată, organelor de urmărire penală. (5) Procesul-verbal încheiat în conformitate cu prevederile alin. (1) constituie act de sesizare a organelor de urmărire penală și nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ.

¹⁰⁵ A se vedea în acest sens Grigore Gr. Theodoru, *op.cit.*, p. 480.

Regimul juridic al obligației de derulare a activităților de descoperire a infracțiunilor contra securității naționale și acte de terorism de către organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale este configurat atât de *Legea privind securitatea națională a României*, cât și de *Legile organice de organizare și funcționare a organelor care execută activitatea de informații pentru realizarea securității naționale*, în interiorul țării și obținerea din străinătate a datelor referitoare la securitatea națională, precum și a altor organe centrale ale administrației de stat, în cadrul cărora funcționează structuri de informații cu atribuții specifice domeniului lor de activitate¹⁰⁶, care se corelează cu dispozițiile incidente din *codul de procedură penală*¹⁰⁷, în ce privește încheierea actelor de constatare a infracțiunilor descoperite.

Apreciem că **rațiunea menținerii în textul art. 11 alin. 1 lit. d combinat cu art. 10 alin. 1 și 2 și art. 11 alin. 3 din Legea nr. 51/1991** a prevederii conform căreia informațiile din domeniul securității naționale, care privesc săvârșirea unei infracțiuni se comunică organelor de urmărire penală, *în regim de documente clasificate*¹⁰⁸, **nu se mai justifică**, în condițiile introducerii dispozițiilor art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. p., potrivit cărora, în situația constatării existenței unor suspiciuni rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni - și cu atât mai mult a unei infracțiuni la adresa securității naționale - în timpul exercitării atribuțiilor prevăzute de lege, organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale au obligația de a sesiza organele de urmărire penală, știut fiind că procedura în fața organelor judiciare nu poate avea un caracter secret.

Aprecierea este întărită și consolidată și de împrejurarea că, în cazul sesizării remise organelor de urmărire penală în condițiile prevederilor art. 11 alin. 1 lit. d din Legea nr. 51/1991, aceasta se realizează în regim clasificat¹⁰⁹, iar exigențele în materia regimului actelor și documentelor utilizate în procesul penal tind să elimine cât mai mult posibil existența unor documente clasificate secret de stat, astfel că se operează cu acte și documente, inclusiv actul de sesizare a organelor de urmărire penală, nesupuse vreunui regim clasificat ca secret de stat sau de serviciu, tocmai pentru ca drepturile părților să poată fi exercitate în deplinătatea lor și fără niciun fel de obstaculare.

---

¹⁰⁶ Legea nr. 51/1991, Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea S.R.I., Legea nr. 1/1998 privind organizarea și funcționarea S.I.E., Legea nr. 191/1998 privind organizarea și funcționarea S.P.P.

¹⁰⁷ Art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. p.

¹⁰⁸ Conform argumentării că activitatea de informații pentru realizarea securității naționale are caracter secret de stat (art. 10 alin. 1 din Legea nr. 51/1991) și că informațiile din acest domeniu se comunică beneficiarilor, cărora li se aplică prevederile referitoare la apărarea secretului de stat (art. 11 alin. 3 din Legea nr. 51/1991).

¹⁰⁹ Legea nr. 51/1991, art. 11 alin. (2) **Comunicarea informațiilor se aprobă de către conducătorii organelor cu atribuții în domeniul securității naționale și alin. (3) Prevederile art. 10 privitoare la apărarea secretului de stat se aplică în mod corespunzător tuturor persoanelor prevăzute la alin. (1) lit. a) - d).**

Pe de altă parte, urmează a se avea în vedere împrejurarea că, potrivit prevederilor art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991, datele și informațiile de interes pentru securitatea națională, rezultate din activitățile autorizate (*n.n. se referă la procedeele investigative informative – operative specifice, prevăzute de art. 14 alin. 2 din Legea nr. 51/1991*), dacă indică pregătirea sau săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, sunt reținute în scris și transmise organelor de urmărire penală, potrivit art. 61 din Codul de procedură penală, însoțite de mandatul emis pentru acestea, la care se adaugă propunerea de declasificare, după caz, totală sau în extras, potrivit legii, a mandatului. Convorbirile și/sau comunicările interceptate, redactate în scris, și/sau imaginile înregistrate se transmit organelor de urmărire penală în integralitate, însoțite de conținutul digital original al acestora, ceea ce confirmă faptul că legiuitorul a înțeles să trateze problematica referitoare la încunoștiințările către organele de urmărire penală, în regim de documente neclasificate.

În acest context, la dosarul cauzei, va fi depus în mod obligatoriu și *actul (procesul verbal) de constatare* împreună cu *mijloacele materiale de probă*, realizat de lucrătorul din cadrul organului de stat cu atribuții în domeniul securității naționale, declasificat, la fel ca și documentele și, eventual, probele multimedia însoțitoare.

23.2. Sesizarea organelor de urmărire penală în cazul infracțiunilor contra securității naționale și de terorism

Declanșarea procesului penal presupune în mod obligatoriu parcurgerea *momentului sesizării organelor de urmărire penală, ce constituie un act procesual dinamizator*¹¹⁰, care inițializează procesul penal și, implicit, urmărirea penală, fiind anterior momentului dispunerii începerii urmăririi penale într – o cauză penală constituită și imediat ulterior împrejurării în care s – a luat la cunoștință despre săvârșirea unei infracțiuni, în care, de regulă, primul document procesual îl constituie *actul de sesizare*.

Procesul penal, în ansamblul său, poate fi privit ca un *mecanism juridic, care, pentru a funcționa, presupune punerea sa în mișcare, iar primum movens îl constituie cunoașterea de către organele abilitate de lege asupra împrejurării că s – a comis o infracțiune, ceea ce devine posibil doar prin sesizarea acestora, în condițiile legii*.

Sesizarea are semnificația *de a face cunoscut; a înștiința; a comunica ceva*¹¹¹ organelor de urmărire penală, i.e. **acțiunea unei persoane fizice ori juridice de a încunoștința**¹¹² **organele judiciare referitoare la o infracțiune, ceea ce înseamnă *notitia criminis* privind săvârșirea unei infracțiuni, adresată organelor statului îndrituite de lege**

¹¹⁰ S.Kahane, în V. Dongoroz și colectiv, *Explicații teoretice ale codului de procedură penală român*, Ed. Academiei României, București, 1976, partea specială, vol. 2 p. 36

¹¹¹ Conform <https://dexonline.ro/definitie/incunoastintare>.

¹¹² În art. 289 și art. 290 din c. p. p. este utilizată noțiunea de " încunoștiințare".

Sesizarea organelor de urmărire penală poate fi definită drept *calea (modalitatea) prevăzută de lege, prin care organele judiciare care au atribuții în faza de urmărire penală sunt informate în legătură cu săvârșirea unei infracțiuni, în vederea declanșării procesului penal destinat strângerii probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, identificării persoanelor care au săvârșit o infracțiune și stabilirii răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună începerea urmăririi penale.*

Legiuitorul a instituit existența următoarelor moduri de sesizare a organelor de urmărire penală: a) Plângerea penală (art. 289 din c. p. p.), b) Denunțul penal (art. 290 din c. p. p.), prin c) Actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege (art. 291 din c. p. p.), d) Sesizare din oficiu (art. 292 din c. p. p.).

Un mod distinct de sesizare a organelor judiciare îl constituie *plângerea prealabilă a persoanei vătămate*, atunci când legea prevede pentru infracțiunea sesizată necesitatea unei astfel de plângeri (art. 295 alin. 1 din c. p. p.).

Un *regim juridic special* îl reprezintă sesizarea organelor de urmărire penală, prin *constatarea - spontană sau organizată - infracțiunii flagrante*, care, în aprecierea noastră, își are locul, așa cum de altfel este și amplasată în structura codului de procedură penală, în cadrul sesizării organului de urmărire penală (art. 293 din c. p. p.), deși un astfel de mod de sesizare nu este menționat distinct în conținutul art. 288 alin. 1 din c. p. p., unde sunt enumerate modurile de sesizare.

În sfârșit, în cazul *infracțiunilor săvârșite de militari*, dar numai în situația infracțiunilor prevăzute de art. 413 - 417 din c. p., organele de urmărire penală sunt încunoștințate prin *sesizarea comandantului*.

Alături de aceste moduri de sesizare a organelor de urmărire penală, în legislație mai sunt prevăzute situații în care, pentru a dispune începerea urmăririi penale ori pentru punerea în mișcare a acțiunii penale, organelor judiciare le este necesară o *autorizare prealabilă sau îndeplinirea unei alte condiții prevăzute de lege*, fiind instituit un *regim special*, distinct de modurile de sesizare consacrate de art. 288 - 292 din c. p. p., prin care aceste organe sunt sesizate pentru declanșarea unui proces penal (art. 294 alin. 1 din c. p. p.), ceea ce le poate atrage denumirea generică de *moduri de sesizare speciale*.

În prezent, nu există prevederi legale referitoare la cerința esențială a unei *autorizări prealabile sau îndeplinirea unei alte condiții prealabile prevăzute de lege*, pentru dispunerea începerii urmăririi penale față de faptă, astfel că *modurile de sesizare speciale* (regimul special menționat de art. 294 alin. 1 din c. p. p.), *nu au aplicabilitate*, orice persoană - fizică sau juridică - putând încunoștința organele de urmărire penală despre orice faptă apreciată ca fiind infracțiune, comisă de către orice persoană - fizică ori juridică -, indiferent de calitatea pe care o deține sau pe care a deținut - o anterior, iar organele de urmărire penală având abilitatea legală de a se autosesiza în legătură cu orice infracțiune, comisă de către orice persoană - fizică ori juridică - indiferent de calitatea pe care o

deține sau pe care a deținut – o anterior și să recepteze sesizările ce – i sunt adresate, putând dispune începerea urmăririi penale pentru faptă, conform dispozițiilor art. 305 alin. 1 din c. p. p.

Cu alte cuvinte, nu există nici un impediment care să obstaculeze nici formularea unei sesizări penale, în modurile prevăzute de art. 288 alin. 1 din c. p. p. și nici primirea și înregistrarea în evidențele penale ale unității, de către organele de urmărire penală a respectivei sesizări penale.

În ce privește actele procesuale ce urmează a se realiza de către organul de urmărire penală imediat ulterior primirii și înregistrării sesizării penale, cum ar fi de pildă, dispunerea începerii urmăririi penale – pentru faptă ori continuarea urmăririi penale pentru persoană -, acestea nu fac obiectul sesizării organului judiciar.

Necesitatea existenței unei *autorizări prealabile* sau *îndeplinirea unei alte condiții prevăzute de lege*, i.e. instituirea unui regim special, distinct de modurile de sesizare consacrate de art. 288 – 292 din c. p. p. și prin care se derogă de la regimul general, prin care organele de urmărire penală sunt sesizate pentru declanșarea unui proces penal prin dispunerea începerii urmăririi penale față de persoană (ca una din ipotezele posibile menționate în *art. 294 alin. 1 din c. p. p.*), ce le poate atrage denumirea generică de *moduri de sesizare speciale în cazul persoanelor cu anumite calități*, vizează doar actele procesuale îndeplinite ulterior momentului primirii și înregistrării sesizării penale, în condițiile prevederilor art. 289 – 293 din c. p. p.,

O primă clasificare a modurilor de sesizare, după criteriul efectului pe care îl produc¹¹³, constă în sesizări:

- *generale*, care nu sunt indispensabile declanșării procesului penal, întrucât, în situația în care nu sunt realizate, pot fi înlocuite prin sesizarea din oficiu a organelor de urmărire penală, fiind cazul *plângerii penale* (*art. 289 din c. p. p.*), *denunțului penal* (*art. 290 din c. p. p.*), *sesizărilor făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane* (*art. 291 din c. p. p.*)

- *speciale*, a căror existență reprezintă cerința esențială și obligatorie a prevederilor legale, pentru ca organele judiciare să poată dispune începerea urmăririi penale, cum este cazul *plângerii prealabile* (*art. 295 alin. 1 din c. p. p.*) ori *autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege pentru începerea urmăririi penale* (*art. 294 alin. 1*).

O altă posibilă clasificare a modurilor de sesizare a organelor de urmărire penală poate fi, după apartenența sau nu la sistemul judiciar a persoanelor – fizice sau juridice – ori organelor care realizează sesizarea:

- *sesizarea externă* a organelor de urmărire penală, atunci când organelor judiciare le este adusă la cunoștință comiterea unei/or infracțiuni de către

¹¹³ Apud Gheorghiuță Mateuț, *Procedură Penală, partea specială*, vol. I, Ed. Lumina Lex, București, 1997, p.7.

persoane fizice sau juridice, care sunt extranele lor, deci nu fac parte din sistemul judiciar, categorie în cadrul căreia se înscriu *plângerea penală* (art. 289 din c. p. p.), *denunțul penal* (art. 290 din c. p. p.), *sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane* (art. 291 din c. p. p.), *precum și plângerea prealabilă* (art. 295 din c. p. p.) și *autorizarea prealabilă sau îndeplinirea unei condiții prealabile pentru începerea urmăririi penale* (art. 294 alin. 1 din c. p. p.)

- *sesizarea internă a organelor de urmărire penală*, ce fac parte din sistemul judiciar, adică *autosesizarea în baza propriei activități*, care își are sorgința în îndeplinirea obligațiilor și îndatoririlor de serviciu, menționate în prevederile legale, categorie în cadrul căreia se înscrie *sesizarea din oficiu* (art. 292 din c. p. p.).

Sesizarea din oficiu are o procedură proprie, cu subiecți procesuali proprii, adică „*persoane legal abilitate*” sau „*special însărcinate*”¹¹⁴ cu efectuarea activității sau a actului procedural – subordonate principiului legalității.¹¹⁵

*Sesizarea din oficiu, ca sesizare internă*¹¹⁶ a organelor de urmărire penală este determinată de *propriile constatări, percepții ori investigații proprii ale*

¹¹⁴ V. Dongoroz în V. Dongoroz și colectiv, *Explicații teoretice ale codului de procedură penală român*, Ed. Academiei României, București, 1976, partea specială, vol. 2 p. 7.

¹¹⁵ Idem.

¹¹⁶ Ca opusă sesizării externe a organelor de urmărire penală, conform căreia, anumite organe din sistemul executiv (*administrația de stat și organele de informații din domeniul securității naționale*), enumerate exhaustiv de prevederile art. 61 din c. p. p., respectiv:

a) *organele inspecțiilor de stat, ale altor organe de stat, precum și ale autorităților publice, instituțiilor publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infracțiunile care constituie încălcări ale dispozițiilor și obligațiilor a căror respectare o controlează, potrivit legii;*

b) *organele de control și cele de conducere ale autorităților administrației publice, ale altor autorități publice, instituții publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infracțiunile săvârșite în legătură cu serviciul de către cei aflați în subordinea ori sub controlul lor;*

c) *organele de ordine publică și siguranță națională, pentru infracțiunile constatate în timpul exercitării atribuțiilor prevăzute de lege,*

în situația în care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, percep o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni, au următoarele obligații legale:

- să întocmească un proces-verbal despre împrejurările constatate,
- să ia măsuri de conservare a locului săvârșirii infracțiunii și de ridicare sau conservare a mijloacelor materiale de probă.

- în cazul *infracțiunilor flagrante*, aceleași organe au dreptul de a face *percheziții corporale sau ale vehiculelor*, de a-l prinde pe făptuitor și de a-l prezenta de îndată organelor de urmărire penală.

- atunci când făptuitorul sau persoanele prezente la locul constatării au de făcut obiecții ori precizări sau au de dat explicații cu privire la cele consemnate în procesul-verbal, organul de constatare are obligația de a le consemna în procesul-verbal

- de a înainta, de îndată, *actele încheiate împreună cu mijloacele materiale de probă, organelor de urmărire penală.*

Procesul-verbal încheiat în conformitate cu prevederile legale constituie *act de sesizare a organelor de urmărire penală și nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ.*

organului de urmărire penală sau consecutivă *investigațiilor informativ - operative* realizate de organele operative ale organelor din sistemul public de securitate națională și siguranță publică, *altele decât cele finalizate prin acte de constatare, potrivit art. 61 din c. p. p.*

Posibilitatea organului de urmărire penală de a se autosesiza este configurată de obținerea unor informații de către acesta prin:

- *constatarea proprie (ceea ce include și constatarea infracțiunii flagrante),*
- *perceperea unui zvon public, care se confirmă,*
- *autosesizarea din presa scrisă, audio vizuală,*
- *din date rezultate din instrumentarea altor cauze penale*
- *din încunoștințarea făcută de către o persoană în alte condiții decât cele prevăzute de lege pentru a fi considerate plângere penală (plângere anonimă) sau denunț penal (denunț anonim).*

Autosesizarea organului de urmărire penală nu se poate suprapune:

- nici peste dreptul și obligația organelor de constatare și control, care constată efectiv ori iau la cunoștință despre săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu încălcări ale dispozițiilor și obligațiilor agentului, pe care îl controlează, potrivit legii ori pentru infracțiunile săvârșite în legătură cu serviciul de către cei aflați în subordinea lor ori sub controlul lor, de a întocmi acte de constatare în acest sens, conform prevederilor art. 61 din c. p. p.

- nici peste dreptul și obligația organelor de conducere și control de a sesiza de îndată organele de urmărire penală, atunci când, în exercitarea atribuțiilor de serviciu au luat la cunoștință despre săvârșirea unei infracțiuni, pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, potrivit dispozițiilor art. 291 din c.p .p.

Substituirea organului de urmărire penală în atribuțiile organelor susarătate ori obținerea, preluarea și valorificarea unor informații din cadrul acestor organe și prezentarea acestora ca fiind rezultatul unor activități proprii de natură constatativă ori investigativă excede atribuțiilor unui organ de urmărire penală,

---

Precizăm că, în situația controalelor efectuate de către autoritățile administrației publice sau altor autorități publice, instituții publice ori al altor persoane juridice de drept public, orice persoană cu funcție de conducere în cadrul acestor entități, precum și orice persoană cu atribuții de control, atunci când, în exercitarea atribuțiilor lor, au luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, sunt obligate să sesizeze de îndată organul de urmărire penală și să ia măsuri pentru ca urmele infracțiunii, corpurile delictive și orice alte mijloace de probă să nu dispară, potrivit dispozițiilor art. 291 alin. 1 din c. p. p., după cum și orice persoană care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu de interes public, care în exercitarea atribuțiilor sale a luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, este obligată să sesizeze de îndată organul de urmărire penală, potrivit dispozițiilor art. 291 alin. 2 din c. p. p.

constituie o depășire a acestora, ceea ce configurează aspect de nelegalitate și, nu este exclus, de acțiuni abuzive din partea organului de urmărire penală, nefiind exclusă și varianta urmăririi unui interes personal.

23.3. Organele judiciare competente pentru efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor contra securității naționale și de terorism

Organul de urmărire penală competent material, potrivit legii, pentru efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor contra securității naționale și de terorism este Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și de Terorism (D.I.I.C.O.T.)¹¹⁷, iar serviciile și organele specializate în culegerea și prelucrarea informațiilor, între care și organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, sunt obligate de a sesiza conform dispozițiilor legale și de a pune de îndată la dispoziția D.I.I.C.O.T. toate datele și informațiile, chiar neprelucrate¹¹⁸, deținute în legătură cu săvârșirea infracțiunilor contra securității naționale și de terorism, conform prevederilor O.U.G. nr. 78/2016¹¹⁹, iar, în mod corelativ, organele de urmărire penală, între care și D.I.I.C.O.T., au obligația să comunice S.R.I. orice date sau informații privitoare la securitatea națională, rezultate din activitatea de urmărire penală¹²⁰

23.4. Stadiul examinării și verificării actului de sesizare

Atât în situația **sesizării parvenite din partea organelor de stat cu atribuții în domeniul securității naționale**, cât și atunci când sesizarea se produce prin plângere sau denunț ori sesizarea persoanelor cu funcții de conducere și alte persoane, demersul investigativ penal în cazul infracțiunilor contra securității naționale și terorism parcurge stadiul *de examinare și verificare prealabilă a actului de sesizare*.

Cu prilejul *examinării actului de sesizare* organul de urmărire penală verifică următoarele:

- a) care este infracțiunea cu care a fost sesizat
- b) dacă este competent material, teritorial și funcțional pentru a efectua urmărirea penală în cauza având ca obiect infracțiunea sesizată
- c) dacă sesizarea, formulată prin *plângere, denunț, pe care a receptat - o îndeplinește condițiile de formă prevăzută de lege, și dacă descrierea bazei factuale este completă și clară*

¹¹⁷ Art. 11 alin. 1 din O.U.G. nr. 78/2016.

¹¹⁸ Art. 12 alin. 4 din O.U.G. nr. 78/2016

Serviciile și organele specializate în culegerea și prelucrarea informațiilor, în condițiile prevăzute de reglementările proprii de organizare și funcționare, la cererea procurorului șef al D.I.I.C.O.T. sau a procurorului anume desemnat de acesta, îi vor pune la dispoziție toate datele și informațiile deținute în legătură cu săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 11., neprelucrate.

¹¹⁹ Art. 12 alin. 3 din O.U.G. nr. 78/2016

Serviciile și organele specializate în culegerea și prelucrarea informațiilor au obligația de a sesiza conform dispozițiilor legale și de a pune de îndată la dispoziția D.I.I.C.O.T. toate datele și informațiile deținute în legătură cu săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 11.

¹²⁰ Art. 12 alin. 3 din Legea nr. 14/1992.

d) dacă încunoștințarea primită, prin actul de constatare încheiat de către organele prevăzute de art. 61 din c. p. p., în condițiile art. 291 din c. p. p., este suficientă din punct de vedere cantitativ și calitativ, în ce privește informațiile oferite, pentru a se contura existența elementelor corespunzătoare tipicității infracțiunilor contra securității naționale sau terorism

e) inexistența vreunuia dintre cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale prevăzute de art. 16 alin. 1 din c. p. p.

În practica judiciară a organelor de urmărire penală au existat și există mai multe cauze penale, din care rezultă verificările întreprinse cu prilejul examinării actului de sesizare, exemplificările se regăsesc la finalul acestui capitol.

Atunci când este necesară o *autorizare prealabilă sau îndeplinirea unei condiții prealabile pentru începerea urmăririi penale*, cum este cazul, de pildă, în situația miniștrilor din Guvernul României ori al europarlamentarilor, organul de urmărire penală efectuează *verificări prealabile*, ce vizează:

- ✓ existența faptei prevăzută de legea penală
- ✓ elementele indiciabile rezonabile din care rezultă că persoana în discuție a săvârșit fapta pentru care s - a început urmărirea penală
- ✓ inexistența vreunuia dintre cazurile de împiedicare a punerii în mișcare și a exercitării acțiunii penale, prevăzute de art. 16 alin. 1 din c. p. p.

ce se materializează într - un *Referat*, întocmit de către procurorul care a efectuat verificările, care se remite instituției competente de la care se solicită autorizarea prealabilă sau îndeplinirea altei condiții prealabile.

Comentariu

(1) În vechea reglementare sesizarea - indiferent că era **internă** (*sesizare din oficiu*, ce încorporează și **comunicarea cu caracter secret** a organelor de stat din domeniul securității naționale) sau **externă** (*denunț, plângere*) - traversa stadiul efectuării actelor premergătoare.

(2) *Sesizarea din oficiu*, ca unul din modurile de sesizare ale organelor de urmărire penală, respectiv sesizarea internă, în noua reglementare, prezintă *specificitatea* că organele judiciare iau la cunoștință despre săvârșirea unei infracțiuni pe *alte căi decât prin plângere, denunț ori sesizări făcute de persoane cu funcții de conducere sau alte persoane*, adică fie printr - o **autosesizare**, în sensul că organul de urmărire penală ia act personal despre existența unei infracțiuni, percepând *propriis sensibus* comiterea acesteia ori din orice sursă deschisă (*cum ar fi, de exemplu, din mass media*), fie din examinarea sau instrumentarea unor alte cauze penale.

Organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale¹²¹ **au obligația**, izvoarăta din prevederile legilor ce le reglementează activitatea și a celor care le stabilesc

¹²¹ În mod greșit în textul art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. p. acestea sunt denumite generic *organe de siguranță*, atât timp cât, potrivit prevederilor art. 29 pct. 2 din Legea nr. 255/2013, în tot cuprinsul Legii nr. 51/1991 sintagma de „*siguranța națională*” se înlocuiește cu sintagma „*securitate națională*”. Noțiunea de *siguranță națională* a fost înlocuită cu noțiunea de *securitate națională*, astfel că devine de la sine înțeles că organele ce fac parte din acest sistem poartă denumirea generică de organe ale securității naționale și nu cea folosită de legiuitor în formularea criticată.

organizarea și funcționarea, ca, atunci când din activitatea întreprinsă constată existența unor suspiciuni rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni, indiferent de forma acesteia și de stadiul în care se află, **să sesizeze organul de urmărire penală**¹²². întocmind în acest sens un proces verbal despre împrejurările constatate, să ia măsuri de conservare a locului săvârșirii infracțiunii, de ridicare sau conservare a mijloacelor materiale de probă, care se înaintează, de îndată, organelor de urmărire penală,

(3) În actuala reglementare există **2 stadii privind momentul declanșator al procesului penal:**

a) **primul stadiu**, ce vizează *pornirea procesului penal pentru fapta ilicită penală*, ce se obiectivează prin dispunerea începerii urmăririi penale pentru faptă (*in rem*).

Condițiile ce se cer a fi îndeplinite pentru dispunerea acestei măsuri procesuale constau în:

- actul de sesizare să îndeplinească **condițiile prevăzute de lege**¹²³, ceea ce este valabil și în ceea ce privește *sesizarea din oficiu*, ce încorporează și *constatarea*, materializată într – un proces verbal, *realizată de organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale* potrivit dispozițiilor art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. p., ce constituie *act de sesizare al organelor de urmărire penală*

- **nu există vreunul din cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale, din cele prevăzute de art. 16 alin. 1 din c. p. p.**, condiție valabilă și în situația *sesizării din oficiu*, ce încorporează și *constatarea*, materializată într – un proces verbal, *realizată de organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale* potrivit dispozițiilor art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. p., ce constituie *act de sesizare al organelor de urmărire penală*

b) **cel de – al doilea stadiu**, ce se referă la *continuarea urmăririi penale* pentru infracțiunea reținută, *față de o persoană anume – in personam –*, ce dobândește calitatea de **suspect**.

Dacă persoana respectivă face parte din categoriile de persoane pentru care urmărirea penală este condiționată de obținerea unei autorizații prealabile sau de îndeplinirea altei condiții prealabile, urmărirea penală nu poate fi dispusă, față de aceștia, decât după obținerea autorizației sau îndeplinirea condiției.

Comunicarea în legătură cu continuarea urmăririi penale față de persoana față de care s – a dispus este obligatoriu de adus la cunoștința acesteia, înainte de prima sa audiere.

3.1. Durata în timp dintre cele 2 momente nu este prevăzută de lege, singurul termen prevăzut de lege, după scurgerea căruia se poate introduce *contestație pentru durata procesului penal* este de **1 an de zile de la momentul începerii**

¹²² Art. 11 alin. 1 lit. d și 21 din Legea nr. 51/1991, art. 11 din Legea nr. 14/1992.

¹²³ Adică *plângerea, denunțul, sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane și în cazul sesizării din oficiu* trebuie să cuprindă datele menționate la art. 289 alin. 2 din c. p. p.

urmării penale¹²⁴, termen apreciat de legiuitor ca depășind durata rezonabilă a activității de urmărire penală.

3.2. În acest interval de timp, organele judiciare au următoarele *obligatii*:

- de a căuta și de a strânge datele ori informațiile cu privire la existența infracțiunilor

- de a căuta și strânge date ori informații pentru identificarea persoanelor care au săvârșit infracțiuni

- să ia măsuri pentru limitarea consecințelor infracțiunilor

- să strângă și să administreze probele cu respectarea prevederilor art. 100 și 101 din c. p. p.

- de a efectua actele de cercetare care nu suferă amânare, chiar dcă privesc o cauză pentru care nu au competența de a efectua urmărirea penală

- de a strânge și administra probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului ori inculpatului.

3.3. Căile, metodele și mijloacele de culegere și strângere de informații cu privire la existența infracțiunilor și pentru identificarea persoanelor care au săvârșit infracțiuni constau în utilizarea întregului arsenal de procedee probatorii și metode speciale de cercetare prevăzute de codul de procedură penală, între care sunt unele care continuă mijloacele, metodele informativ operative și procedeele investigative informativ - operative specifice, care au fost folosite anterior momentului dispunerii începerii urmăririi penale în cauza penală concretă, astfel că aceste două categorii de procedee - cel *investigativ informativ - operativ*, specific activităților organelor de stat cu atribuții în domeniul securității naționale și cel *investigativ procedural penal* - se interferează, uneori se întrepătrund, îmbină și intercondiționează reciproc relevând continuitatea obiectivă, necesară și firească între *faza investigativă informativ - operativă specifică* și *faza de urmărire penală (sau cea investigativă penală)*.

Astfel, activitățile specifice culegerii de informații pentru realizarea securității naționale de monitorizare, prin procedeele investigative informativ - operative prevăzute de art. 14 alin. 2 din Legea nr. 51/1991, care, odată cu înaintarea procesului verbal de constatare a pregătirii sau săvârșirii unei fapte prevăzute de legea penală către organele de urmărire penală, se întrerup, și imediat consecutiv dispunerii începerii urmăririi penale față de faptă, se continuă prin utilizarea procedeelelor probatorii, prevăzute de art. 138 și urm. din c. p. p.

La fel, anumite activități dintre cele autorizate de magistratul judecător de drepturi și libertăți și derulate în **faza inițială**, când urmărirea penală este începută doar față de faptă, cum ar fi **supravegherea tehnică** se pot continua și, apreciem noi, din punct de vedere tactic criminalistic este chiar indicat a se continua și după continuarea urmăririi penale față de persoană, întrucât suspectul, la rândul lui, poate desfășura, în pofida împrejurării că a luat act de învinuirea adusă, activitatea

¹²⁴ Art. 488¹ alin. 3 lit. a din c. p. p.

fie de prelungire a manifestării infracționale, fie de ascundere, acoperire a unor acțiuni anterioare sau/și distrugere a unor mijloace materiale de probă ori corpuri delictive nedescoperite sau asigurarea unor alibiuri, zădărnicierea aflării adevărului prin influențarea unor martori, prevenirea unor persoane din lanțul legăturilor sale infracționale etc.

În acest context, în paralel cu activitățile de administrare a probatoriului, în cauza în care s-a început urmărirea penală, prin alte mijloace de probă se continuă supravegherea tehnică a suspectului.

Activitățile derulate între cele 2 stadii ale începerii urmăririi penale – *in rem și in personam* – potrivit noilor reglementări¹²⁵, reprezintă nu numai **rezultanta activităților** derulate până la momentul continuării urmăririi penale față de persoană, ci și **vectorul principal al orientării urmăririi penale** declanșate din acumulările, cantitative și calitative, de date, indicii și informații obținute.

Din aceste momente inițiale se orientează **organizarea și planificarea urmăririi penale** prin stabilirea problemelor de lămurit și activităților de întreprins pentru clarificarea tuturor aspectelor cauzei respective în vederea aflării adevărului.

De pildă, consultarea de specialiști ori experți realizată în faza informativ – operativă, în legătură cu o problemă de strictă specialitate, în faza de urmărire penală se transformă într-un procedeu probator instituit de codul de procedură penală, respectiv dispunerea și efectuarea unei expertize de specialitate¹²⁶.

*Din materialul documentar informativ, adunat în faza investigativă informativ – operativă specifică, sunt cunoscute toate acțiunile secvențiale care au dus la realizarea acțiunii ilicite finale, aceasta însemnând producerea ori procurarea de mijloace necesare săvârșirii faptei, luarea de măsuri în vederea realizării scopului ilicit, stabilirea legăturilor infracționale, căutarea și găsirea de sprijinitori, aderenți ai manifestării ilicite, în general se poate spune, mecanismul punerii în executare a rezoluțiunii infracționale, ceea ce oferă **posibilitatea reconstituirii în plan probator** al întregului iter criminis.*

*În modul cel mai util pentru faza de urmărire penală, informațiile obținute anterior începerii urmăririi penale față de faptă se manifestă, în materia **activităților de audiere a persoanelor**: martorilor, suspectilor sau inculpaților, al confruntării între persoane¹²⁷.*

Practic se poate spune că, exploatând întregul ansamblu de date, indicii și informații adunate în faza investigativă informativ – operativă specifică, organul de urmărire penală are asigurată cunoașterea personalității¹²⁸ și activităților ilicite derulate, în cele mai mici amănunte, ale persoanelor care urmează a fi ascultate și chiar elemente, - de pildă: fotografii, ora exactă și locul unor întâlniri avute, momente înregistrate ale unor discuții -,

¹²⁵ **Actele premergătoare**, în vechea reglementare.

¹²⁶ Art. 172 și urm. din c. p. p.

¹²⁷ Art. 104 și urm. din c. p. p.

¹²⁸ I. Mircea, *Posibilitatea cunoașterii personalității făptuitorului prin unele activități tactice*, în *Anale, vol.III, seria Drept*, Ed. Augusta, Timișoara, 1998, p.10.

de detaliu, care abil strecurate, voalat învederate, în timpul duelului psihologic¹²⁹ din timpul ascultării învinutului, să zicem, poate avea efecte semnificative în realizarea acestei activități de urmărire penală.

(4) După ce au fost identificate și administrate probele din care rezultă că o persoană a săvârșit o infracțiune contra securității naționale sau act de terorism și nu există vreunul dintre cazurile de împiedicare prevăzute de art. 16 alin. 1 din c. p. p., survine momentul declanșator al punerii în mișcare a acțiunii penale¹³⁰.

23.5. Transformarea în mijloace de probă a datelor, indiciilor și informațiilor acumulate cu prilejul procesului investigativ informativ operativ

În faza de urmărire penală se transformă în probe sau mijloace de probă prevăzute ca atare de codul de procedură penală, tot ceea ce s-a acumulat ca date, indicii și informații în cadrul investigației informativ - operative specifice, și care prezintă relevanță (utilitate, concludentă și pertinentă) pentru cauza penală investigată.

Este un proces dialectic, care demonstrează pe de o parte importanța și valoarea informațiilor obținute prin activitățile întreprinse de organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale și pe de altă parte măiestria organului de urmărire penală de a încununa cu succes activitățile derulate anterior, respectiv a fi în măsură să demonstreze într-un proces penal adevărul și vinovăția făptuitorului, în vederea tragerii la răspundere penală.

Un anchetator cu experiență afirma că: "*ancheta este coroana muncii informative*", aserțiune care este plină de adevăr. Degeaba datele, indiciile și informațiile culese cu prilejul "*activităților specifice*" sunt multe cantitativ și prețioase calitativ, dacă ele nu sunt valorificate și exploatate în faza de urmărire penală.

Importanța și valoarea lor este dată de gradul de cunoaștere în profunzime a acțiunilor ilicite ale făptuitorilor și a persoanei acestora, iar măiestria organului de urmărire penală rezidă în maniera în care reușește să transpună toate acestea în probe utile, concludente și pertinente cauzei penale instrumentate, astfel încât să se realizeze scopul procesului penal în general și al urmăririi penale în special.

De exemplu, având cunoștință, din materialul informativ rezultat din munca cu agentura, coroborat cu fotografiile și filmele obținute prin *activitatea de supraveghere și urmărire informativă (filajul), observarea sau pânda operativă*, asociat cu datele rezultate din *interceptarea comunicațiilor*, despre acțiunile ilicite ale subiectului țintă al acțiunilor informative - operative specifice, organul de urmărire penală are un tablou relativ complet al manifestărilor acestuia.

Folosind în timpul fazei ascultării dirijate a suspectului ori inculpatului (fostul subiect țintă) într-un mod abil, cele cunoscute (procedeul ascultării progresive sau al ascultării frontale),¹³¹ organul de urmărire penală poate aduce pe cel interogată nu numai în situația

¹²⁹ E. Stancu, *Tratat de criminalistică*, Ed. Actami, București, 2001, p.450.

¹³⁰ Art. 309 din c. p. p.

¹³¹ I. Mircea, *Criminalistică*, Ed. Lumina Lex, 1998, p. 279.

de a mărturisi detaliat faptele sale și ale coparticipanților, dar și de a indica el însuși elemente în plus pe care anchetatorii nu le-au cunoscut, precizând dovezi în acest sens. Recunoașterea suspectului asociată cu probele indicate chiar de el se constituie într-un suport probator relevant și, în același timp, cu o forță probantă semnificativă în procesul penal.¹³²

Aceasta nu înseamnă răsturnarea principiului de efectuare a urmăririi penale, potrivit căruia în procesul penal se pornește de la probă la infractor, ci dovedește abilitatea anchetatorului de a obține probe chiar de la persoana suspectă în cauză.

Iată, de pildă, situația în care organul de urmărire penală are la îndemână fotografii reprezentând imagini din momentul în care subiectul țintă înmânează unei alte persoane un obiect, sau primește de la acesta un pachet, și, cu ocazia ascultării, în momentul psihologic bine ales, prezintă aceste fotografii. Suspectul sau inculpatul realizează că organele de urmărire penală cunosc despre episodul respectiv și, văzându-se pus în fața evidenței, poate să detalieze momentul respectiv, să ofere amănuntele necesare anchetei, care nu întotdeauna sunt cunoscute în toate dedesubturile și cotloanele manifestării infracționale derulate.

Declarația suspectului (inculpatului) respectiv, desigur, asociată cu alte probe și mijloace de probă va constitui probă în înțelesul prevăzut de codul de procedură penală, fără a fi necesară atașarea la dosarul cauzei a fotografiei, filmului ori celorlalte documente (note informative, sinteze informative, etc.) obținute în faza investigativă informativ - operativă.

La fel, căutarea și găsirea unor piese componente care asamblate constituie o armă performantă cu care se poate realiza un atentat, în condițiile efectuării cu autorizarea magistratului a actelor prevăzute de art.14 alin.2 din Legea nr.51/1991, și ridicarea acestora cu prilejul percheziției, de la un subiect țintă devenit suspect în cauza penală, sunt elemente de fapt importante care pot determina pe acesta, cu prilejul ascultării și al prezentării unor fotografii, filme sau casete video, în calitate de suspect ori inculpat să mărturisească sau să identifice persoana care i-a comandat executarea aceluia atentat.

Așa cum activitățile derulate în faza investigativă informativ - operativă specială se îmbină, întrepătrund și interacționează reciproc, într-un lanț causal care determină succesiunea efectuării lor, tot așa, și între aceste activități și cele care se desfășoară în faza de urmărire penală există o determinare causală, obiectivă și necesară, în care primele constituie temei pentru realizarea secundelor, reprezentând izvorul, sorgintea probelor și mijloacelor de probă care se administrează în procesul penal.

Cu prilejul investigării infracțiunilor contra securității naționale și acte de terorism, organele judiciare utilizează procedee probatorii și mijloace de probă tehnice, între care **constatarea spontană sau organizarea surprinderii în flagrant, cercetarea la fața locului, ridicarea de obiecte și înscrisuri, percheziția, dispunerea și efectuarea unor constatări tehnico-științifice și expertize**¹³³, a căror

¹³² A. Ciopraga, *Criminalistica - tratat de tactică*, Ed. Gama, Iași, 1996, p.243.

¹³³ Gh. Mateuț, *Procedură penală, Partea generală, vol.II*, Ed. Fundației "Chemarea", Iași, 1997, ed. a II-a revăzută și adăugită, p.203; V. Bercheșan, *Cercetarea penală (criminalistica - teorie și practică)*, Editura și Tipografia Icar, București, 2001, p.215, 224, 251, 263, 271, 284.

tactică de efectuare prezintă particularități în raport de tactica criminalistică a acelorași procedee folosită în cazul altor infracțiuni.

Aceste particularități derivă din specificul manifestărilor prin care se aduce atingere securității naționale, comparativ cu caracteristicile altor genuri de infracțiuni, fiind vorba de valorile sociale lezate, modalitățile de comitere a infracțiunilor, specificitatea subiecților activi și pasivi ai acțiunilor ilicite, regimul juridic diferit.

23.6. Utilizarea unor procedee probatorii pentru declanșarea procesului penal față de persoană (făptuitor/i)

O altă caracteristică a investigării amenințărilor la adresa securității naționale este că unele dintre procedurile probatorii sunt utilizate pentru a constitui activitatea declanșatoare a procesului penal, fiind primele din suita de activități imediat posterioare sau chiar concomitente dispunerii începerii urmăririi penale în cauza penală respectivă, ca de pildă organizarea constatării infracțiunii flagrante și percheziția.

De exemplu, din folosirea metodelor specifice investigative, organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale și/sau organele de urmărire penală dobândesc date și indicii concrete în legătură cu împrejurarea că urmează a avea loc întâlnirea între o persoană care deține documente conținând informații clasificate și altă persoană care le va primi contra unei sume de bani, cunoscându-se locul și ora întâlnirii, astfel că sunt în măsură să organizeze surprinderea în flagrant a momentului respectiv.

Utilizarea procedurii probator al organizării constatării infracțiunii flagrante (în cazul dat, trădare prin transmitere de secrete sau spionaj) constituie activitatea care oferă posibilitatea declanșării procesului penal față de cele două persoane, sub aspectul unei infracțiuni concrete, greu de tăgăduit, iar pe de altă parte "activitatea specifică" anterioară (folosirea procedurilor investigative prevăzute de art.14 alin. 2 din Legea nr.51/1991 și altele) nu este necesar a fi devoalată, păstrându-și caracterul secret de stat.

Urmărirea penală și întreg procesul penal ce urmează a se derula este pus(ă) în mișcare de activitatea de constatare a infracțiunii flagrante, a cărei organizare a fost posibilă prin exploatarea și verificarea rezultatelor obținute prin utilizarea procedurilor investigative informative - operative în cadrul "activităților specifice".

Tot așa, cunoscându-se din desfășurarea "activităților specifice" ale organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, despre împrejurarea că o persoană sau un grup de persoane s-au organizat pentru realizarea unei acțiuni teroriste, procurându-și și deținând arme, muniții și materiale explozibile, la momentul apreciat drept optim, se declanșează percheziții simultane, ocazie cu care sunt găsite respectivele arme, muniții și explozibili, activitate care constituie actul declanșator al urmăririi penale față de persoanele în cauză.

Și în această situație, procesului penal îi profită și sunt valorificate rezultatele procedurii probator utilizat (percheziția), nefiind necesar ca activitățile anterioare să fie dezoaluate, ele rămânând astfel sub semnul acțiunilor cu caracter secret de stat, deși au avut o contribuție decisivă la descoperirea manifestărilor ilicite.

Rezultă așadar că *procedee probatorii*¹³⁴ cum sunt: *organizarea constatării infracțiunii flagrante, perchezitia; unele mijloace de probă tehnice: dispunerea și efectuarea de constatări tehnico-științifice și expertizele, sunt utilizate cu prilejul investigării infracțiunilor contra securității naționale și acte de terorism, în condițiile în care ele sunt anticipate, în marea majoritate a situațiilor, de folosirea unor mijloace tehnice, metode și procedee informative - operative specifice numai faptelor care constituie amenințări la adresa siguranței naționale.*

Din punct de vedere tactic criminalistic este creat avantajul că alegerea și pregătirea momentului optim pentru declanșarea și efectuarea procedurii probator sau a mijlocului de probă tehnic sunt facilitate de cunoașterea în profunzime și detaliată a elementelor necesare care să conducă la reușita activității și obținerea unor rezultate eficiente, respectiv a unor probe relevante (*utile, concludente și pertinente*) cauzei penale investigate.

23.7. Continuitatea dintre faza informativ - operativă (procesul investigativ informativ operativ), ca activitate specifică organelor răspunzătoare de aplicarea legii în domeniul securității naționale și faza de urmărire penală (procesul investigativ penal), ca activitate a organelor judiciare

Făcând o paralelă între cele două faze ale demersului investigativ efectuat în cazul infracțiunilor contra securității naționale (*faza investigației informative - operative specifice și faza de urmărire penală*) din perspectiva modului de valorificare a procedurilor informative - operative specifice și probatorii utilizate de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale și/sau organele de urmărire penală se constată o evidentă **continuitate**, diferența fiind dată doar de modul de valorificare și valoarea probantă a actelor prin care se finalizează activitățile.

23.8. Suplețea și dinamicitatea direcțiilor metodologice de investigare penală

Direcțiile metodologice de investigare penală a unui caz concret de infracțiune contra securității naționale sau acte de terorism se **adaptează specificității acestuia** și se caracterizează prin **suplețe și dinamicitate**.

23.9. Componentele activităților de descoperire și de urmărire penală a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism

Instrumentarea cauzelor penale având ca obiect infracțiuni contra securității naționale și acte de terorism, încorporează *investigarea informativ-operativă ("activitățile specifice")*, ce se derulează în exclusivitate de organele cu atribuții în domeniul securității naționale și *investigarea penală*, realizată de organele judiciare și/sau cu sprijinul organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, și se desfășoară în cele 2 faze ale activității de începere a urmăririi penale - cea față de faptă și cea față de persoane - .

¹³⁴ V. Bercheșan, I.N. Dumitrescu, *Mijloacele auxiliare de probă și procedeele de probațiune, în Probele și mijloacele de probă*, Ed. Ministerului de Interne, București, 1994, p.126 și urm.

[24] Regulile generale ale investigării infracțiunilor contra securității naționale și de terorism

24.1. Regula asigurării continuității între procedeele informative - operative specifice utilizate de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale și **procedeele probatorii și metodele speciale de cercetare** folosite de organele judiciare

Pentru preîntâmpinarea, prevenirea, respectiv contracararea și combaterea oricărui gen de amenințare la adresa securității naționale, *organele abilitate ale statului* derulează o activitate proprie și specifică de identificare dintre riscurile și vulnerabilitățile ce vizează securitatea internă și externă a României (*posibilitate*), acei vectori ce reprezintă amenințările efective contra securității naționale (*realitate*), și care se relevă în diverse faze ale manifestării, ilicite incriminate penal (*acte pregătitoare, tentativă, formă consumată sau epuizată*).

Fiind percepute acele manifestări ilicite și persoanele care le realizează, survine momentul în care se impune intervenția *organelor judiciare*, sesizate, în general, prin **actul de constatare realizat potrivit prevederilor art. 61 alin. 1 lit. c din c. p. p.**¹³⁵, înaintat de către *organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, la organele de urmărire penală*.

Se desprinde astfel că **activitățile** celor două categorii de organe au un moment de **interferență** și că, de la un anumit moment dat, mijloacele, metodele și **procedeele informative - operative specifice**, utilizate de unele, **se continuă** cu **procedeele probatorii și metodele speciale de cercetare**, folosite de celelalte, ambele fiind subordonate aceluiași scop, respectiv cel caracteristic urmăririi penale și procesului penal.

De aici rezultă regula asigurării continuității între cele două categorii de activități, ce poate fi exprimat prin aceea că **investigația penală este corolarul investigației informativ-operative**, amândouă însoțite permanent de elementele proprii oricărei **investigații strict criminalistice**, toate acestea subsumate întregului, ce-l reprezintă **instrumentarea unei cauze penale** având ca obiect una sau mai multe infracțiuni contra securității naționale sau acte de terorism.

24.2. Regula transformării informațiilor, datelor și indiciilor, rezultat al "*activităților specifice*" derulate de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale, **în probe relevante (utile, concludente și pertinente) procesului penal**.

Datele, indiciile și informațiile acumulate cu prilejul investigației informativ-operative sunt supuse unui proces de verificare, analizare și evaluare, după care sunt valorificate, prin transformarea unora dintre ele în probe, ce profită procesului penal.

---

¹³⁵ Corespunzător, în vechea reglementare, **comunicării cu caracter secret** remise organelor de urmărire penală.

Din această operațiune se degajă **regula transformării informațiilor, datelor și indiciilor**, rezultat al "*activităților specifice*" derulate de organele răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale, **în probe relevante (utile, concludente și pertinente) procesului penal.**

Modalitățile concrete ale acestei transformări devin posibile prin **operațiuni specifice investigării infracțiunilor contra securității naționale și acte de terorism:**

- **disimularea unor procedee probatorii consacrate de codul de procedură penală** (cum ar fi, percheziția și cercetarea la fața locului) **în alte activități prevăzute în diferite acte normative** (ca de pildă, controlul vamal, verificări polițienești, controlul instituit la intrarea și ieșirea din anumite obiective industriale și economice de importanță deosebită din punct de vedere al securității naționale ș.a.).

- **organizarea surprinderii în flagrant a săvârșirii unei infracțiuni**

- **exploatarea datelor și informațiilor obținute din investigația informativ-operativă specifică în activitatea de ascultarea persoanelor în faza de urmărire penală**

- **valorificarea datelor, informațiilor și copiilor obținute prin utilizarea procedurilor informativ - operative intruzive prin efectuarea ridicării de obiecte și înscrisuri - la cererea organelor judiciare ori silită - și a perchezițiilor (domiciliară, corporală, a autovehiculelor și informatică).**

24.3. Regula organizării și planificării activității într-o manieră științifică, atât de organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale, cât și de organele judiciare care sunt abilitate în domeniu, printr-un management corespunzător instituțional și al urmăririi penale și într-o conlucrare permanentă.

Investigarea infracțiunilor contra securității naționale în ansamblu, și a unui caz concret, în particular, devine eficientă doar în condițiile în care se *desfășoară ordonat și coordonat*, împrejurarea din care **derivă regula organizării și planificării activității** într-o manieră științifică, atât de organele de informații, cât și de organele judiciare care sunt abilitate în domeniu, printr-un management corespunzător instituțional și al urmăririi penale și într-o conlucrare permanentă.

Pentru a deveni eficientă, conlucrarea trebuie să ființeze, atât în plan intern, între toate organismele răspunzătoare cu aplicarea legii, cât și în plan extern, între fiecare dintre acestea și autoritățile omoloage din alte țări, precum și organismele supra și interstatale (O.I.P.C., Europol ș.a.m.d.).

Organizarea și planificarea activităților presupune derularea acestora în **formula de echipă de investigatori (anchetatori)** în componența căreia sunt cooptați **specialiști din domeniile de interes**, fiecare cu sarcinile și atribuțiile proprii de îndeplinit în termene responsabile.

Conlucrarea presupune în același timp asigurarea unui flux informațional alimentat reciproc între organismele și agenții ori magistrații implicați, cu respectarea deplină a confidențialității și, acolo unde este cazul, a secretizării datelor și informațiilor vehiculate.

Calitatea investigației este determinată, pe de altă parte, de prestația profesională a celor care o desfășoară, ceea ce impune **specializarea și perfecționarea permanentă a agenților organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul siguranței naționale și organelor judiciare**, prin cunoașterea posibilelor moduri de operare la comiterea infracțiunilor din domeniu precum și a modalităților de descoperire a acestora.

24.4. Respectarea bunelor practici de tactică criminalistică aplicabile fiecărui mijloc, metodă și procedeu utilizat în parte, și ansamblului investigației.

Întreaga activitate de investigare a infracțiunilor contra securității naționale gravitează în jurul problemei centrale ce constă în identificarea infractorilor, stabilirea și dovedirea vinovăției acestora, prin mijloace, metode și procedee utilizate în conformitate cu prevederile legale și îngăduite de acestea, aspect din care se degajă necesitatea **respectării regulilor de tactică criminalistică aplicabile fiecăruia în parte, și ansamblului investigației.**

Tratatele și Convențiile internaționale la care România este parte, Recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, prevederile și practica CEDO, prevederile constituționale și procedural penale îngăduie și pun la dispoziția organelor însărcinate cu aplicarea legii, **mijloace, metode și procedee probatorii**, care, în investigarea altor infracțiuni decât cele contra securității naționale, nu sunt permise, ceea ce presupune folosirea lor numai în condițiile în care, alte mijloace și metode nu sunt eficiente și nu pot conduce la descoperirea infracțiunilor și infractorilor.

Pentru acestea considerente, folosirea procedeelelor informativ - operative specifice prevăzute de art. 14 alin. 2 din Legea nr. 51/1991 și a celor prevăzute de art. 139 din c. p. p. se efectuează doar atunci când sunt îndeplinite condițiile legale, sunt oportune și au fost epuizate ori sunt ineficiente celelalte mijloace de probă ce nu aduc atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățeanului, fiind caracterizate de principiul subsidiarității.

Necesitatea, oportunitatea și folosirea efectivă a procedeelelor informativ - operative specifice și probatorii se analizează și realizează prin cunoașterea profundă a acțiunii ilicite, a personalității și psihologiei făptuitorilor, alegerea momentelor tactice cele mai potrivite precum și utilizarea resurselor umane și logistice adecvate.

Împotriva acțiunilor fie de mare violență și agresivitate, fie insidioase, oculte și diversioniste ce vizează valorile fundamentale ale ființei națiunii și statului, starea de legalitate, de echilibru și de stabilitate socială, economică și politică necesară existenței și dezvoltării statului național român, precum și climatului de exercitare neîngrădită a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor **reacția trebuie să fie pe măsură și neîntârziată, prin intervenția operativă a organelor abilitate, descoperirea infracțiunilor și infractorilor.**

[25] **Procedeele probatorii utilizate în procesul investigativ penal privind infracțiunile contra securității naționale și de terorism. Enumerare**

25.1. Pregătirea sau săvârșirea infracțiunilor contra securității naționale și de terorism constituie temei legal pentru solicitarea de către organele de urmărire penală de la judecătorul competent de drepturi și libertăți a utilizării unor *procedee probatorii* care se subsumează denumirii de *supraveghere tehnică*, numai sub imperativul îndeplinirii unor *condiții obligatorii* potrivit unei *proceduri specifice de autorizare și emitere a mandatului de supraveghere tehnică* (m.s.t.), care include și *situații de urgență*, când procurorul poate autoriza pe o perioadă de maximum 48 ore folosirea acestor procedee și care se pun în executare de *anumiți subiecți ai procesului investigativ penal*; *alte metode de supraveghere sau cercetare*; *alte procedee probatorii*, ce pot fi denumite generic *clasice*; *procedee probatorii* destinate obținerii *probelor testimoniale*, un procedeu probator de natură criminalistică, constând în *identificarea persoanelor și a obiectelor*; precum și *mijloace materiale* de probă, corpurile delictive și *mijloacele de probă scrise*.

Procedeele probatorii utilizate în procesul investigativ penal de organele de urmărire penală care instrumentează cauzele penale care au ca obiect infracțiunile contra securității naționale și de terorism constau în:

❖ *metodele speciale de supraveghere sau cercetare*, care sunt divizate în *procedeele de supraveghere tehnică*: a) interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță; b) accesul la un sistem informatic; c) supravegherea video, audio sau prin fotografiere; d) localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice;

❖ *alte metode de supraveghere sau cercetare*: e) obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane; f) reținerea, predarea sau percheziționarea trimiterilor poștale; g) utilizarea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor; h) participarea autorizată la anumite activități; i) livrarea supravegheată; j) obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor, reținute de către aceștia în temeiul legii speciale privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului.

Atât mijloacele, metodele și procedeele folosite în activitatea de realizare a securității naționale, cât și mijloacele, metodele și procedeele probatorii folosite în procesul penal constituie **modalități investigative de executare a unei operațiuni sau a unui proces doperational**, deci sunt *mijloace, metode și procedee investigative*.

Scopul în care sunt utilizate *mijloacele, metodele și procedeele folosite în activitatea procesual și procedural penală* sunt destinate constatării existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit – o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei și care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal¹³⁶.

Natura juridică a metodelor și procedeele folosite în cursul procesului penal este procesual și procedural penală.

Mijloacele, metodele și procedeele probatorii utilizate în procesul penal, de către organele de urmărire penală, potrivit regulilor instituite procedural și procesual penal se particularizează de *mijloacele, metodele și procedeele folosite în activitatea de realizare a securității naționale*, care au un caracter secret, prin care se caracterizează, de altfel, în integralitatea sa, domeniul privind realizarea securității naționale, cât și prin aceea că reprezintă *apanajul exclusiv al organelor cu atribuții în acest domeniu, dobândind, din această perspectivă, specificitate*.

Mijloacele, metodele și procedeele, folosite în cursul procesului penal sunt caracterizate ca fiind *speciale* întrucât, au un caracter subsidiar, de excepție, deoarece nu pot fi utilizate decât atunci când informațiile căutate ori probele nu se pot obține prin alte mijloace de probă ori procedee probatorii¹³⁷, iar caracteristica decurge din *caracterul de subsidiaritate*, ce constituie condiția obligatorie de utilizare a lor.

Fiecărei categorii de investigație îi sunt proprii și caracteristice acele mijloace, metode și procedee ce sunt apte și adecvate pentru cunoașterea, prevenirea, contactarea riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, descoperirea infracțiunilor, identificarea infractorilor, stabilirea și demonstrarea vinovăției acestora și care sunt utilizate corespunzător acelora folosite de către făptuitori la săvârșirea infracțiunilor contra securității naționale.

Particularităților infracțiunilor contra securității naționale comise în concret și mijloacelor și metodelor folosite de făptuitori, relevate prin modul de operare, le corespund modalități specifice de investigare, cu mijloacele, metodele și procedeele corespunzătoare, utilizate conform reglementărilor legale.

[134] Alte procedee probatorii¹³⁸, ce pot fi denumite generic clasice folosite în procesul investigativ penal sunt următoarele: conservarea datelor

¹³⁶ Art. 97 alin. 1 din c. p. p.

¹³⁷ Metode speciale de supraveghere sau de cercetare, prevăzute de art. 138 și urm. din c. p. p. = denumirea din codul de procedură penală poate fi explicată prin caracterul lor subsidiar, de excepție, deoarece nu pot fi utilizate decât atunci când probele nu se pot obține prin alte mijloace de probă ori procedee probatorii, iar denumirea decurge din caracterul de subsidiaritate, ce constituie condiția obligatorie de utilizare a lor [a se vedea N. Volonciu (coordonator), Al. Vasiliu și Radu Gheorghe, *Noul cod de procedură penală adnotat, partea generală*, Ed. Universul juridic, București, 2014, p. 221]

¹³⁸ Pentru aspectele teoretice și de drept comparat, a se vedea R.Slăvoiu, *Protecția penală a vieții private*, Ed. Universul juridic, București, 2016, p. 370 - 436; M.Udroiu (coord.), *Codul de procedură penală*,

informatică¹³⁹, perchezițiile (percheziția domiciliară¹⁴⁰, percheziția corporală¹⁴¹, percheziția unui vehicul¹⁴², percheziția informatică¹⁴³), ridicarea de obiecte și înscrisuri¹⁴⁴, predarea obiectelor, înscrisurilor sau a datelor informatice¹⁴⁵, ridicarea silită de obiecte și înscrisuri¹⁴⁶, expertiza și constatarea [*dispunerea efectuării expertizei sau a constatării, numirea expertului, incompatibilitatea expertului, drepturile și obligațiile expertului, înlocuirea expertului, procedura efectuării expertizei, raportul de expertiză, audierea expertului, suplimentul de expertiză, obiectul constatării și raportul de constatare*]¹⁴⁷, expertiza medico-legală psihiatrică¹⁴⁸, autopsia medico-legală¹⁴⁹, exhumarea¹⁵⁰, autopsia medico-legală a fătului sau a nou-născutului¹⁵¹, expertiza toxicologică¹⁵², examinarea medico-legală a persoanei¹⁵³, examinarea fizică¹⁵⁴, expertiza genetică judiciară¹⁵⁵, cercetarea locului faptei¹⁵⁶ și reconstituirea¹⁵⁷, fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane¹⁵⁸.

Unele dintre procedeele enumerate mai sus, cum sunt: a) supravegherea tehnică; b) reținerea, predarea și percheziționarea corespondenței și a obiectelor; c) obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului; d) percheziția; e) ridicarea de obiecte sau înscrisuri; se utilizează și în cazul unei proceduri speciale, ce se poate derula în faza de urmărire penală, respectiv procedura dării în urmărire, potrivit reglementării instituite pentru această activitate¹⁵⁹

---

comentariu pe articole, Ed. C.H.Beck, București, 2015, p. 417 - 426, 459 - 575; N.Volonciu, A.S. Uzlău (coord.), *Noul cod de procedură penală*, ediția a 2 - a, revăzută și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2015, p.323 - 327, 379 - 435.

¹³⁹ Art. 154 din c. p. p.

¹⁴⁰ Art. 157 - 164 din c. p. p.

¹⁴¹ Art. 165, 166 din c. p. p.

¹⁴² Art. 167 din c. p. p.

¹⁴³ Art. 168 și 168¹ din c. p. p.

¹⁴⁴ Art. 169 din c. p. p.

¹⁴⁵ Art. 170 din c. p. p.

¹⁴⁶ Art. 171 din c. p. p.

¹⁴⁷ Art. 172 - 181 din c. p. p.

¹⁴⁸ Art. 184 din c. p. p.

¹⁴⁹ Art. 185 din c. p. p.

¹⁵⁰ Art. 186 din c. p. p.

¹⁵¹ Art. 187 din c. p. p.

¹⁵² Art. 188 din c. p. p.

¹⁵³ Art. 189 din c. p. p.

¹⁵⁴ Art. 190 din c. p. p.

¹⁵⁵ Art. 191 din c. p. p.

¹⁵⁶ Art. 192, 194, 195 din c. p. p.

¹⁵⁷ Art. 193, 194, 195 din c. p. p.

¹⁵⁸ Art. 196 din c. p. p.

¹⁵⁹ Art. 521 și urm. din c. p. p.

O altă categorie de procedee probatorii este reprezentată de acelea destinate obținerii *probelor testimoniale* și constă în audierea persoanelor în procesul penal¹⁶⁰: audierea suspectului sau inculpatului¹⁶¹, audierea persoanei vătămate, a părții civile (cu posibilitatea acordării protecției acestora) și a părții responsabile civilmente¹⁶², audierea martorilor¹⁶³, cu posibilitatea acordării protecției acestora¹⁶⁴, confruntarea¹⁶⁵ precum și un procedeu probator de natură criminalistică, constând în *identificarea persoanelor și a obiectelor*¹⁶⁶

[135] Mijloacele de probă în procesul investigativ penal constau în *mijloace materiale* de probă¹⁶⁷ și corpurile delictelor¹⁶⁸ și *mijloace de probă scrise*¹⁶⁹.

[26] Subiecții procesuali oficiali ai investigației penale în cazul infracțiunilor contra securității naționale și de terorism

26.1. *Subiecții procesuali oficiali ai investigației penale în cazul infracțiunilor contra securității naționale și de terorism sunt procurorul, organele de cercetare penală, denumite generic organe care efectuează urmărirea penală și judecătorul de drepturi și libertăți*¹⁷⁰.

26.2. *Subiecții neoficiali ai investigației penale sunt suspectul sau inculpatul,*

26.3. *o altă categorie de subiecți procesuali neoficiali, ocazionali, sunt organele speciale de constatare, denunțatorii, martorii, specialiștii și tehnicienii care efectuează constatări tehnico - științifice, experții și interpreții*¹⁷¹.

26.4. Organele de urmărire penală, care desfășoară activități de investigare penală a infracțiunilor contra securității naționale și de terorism sunt: a) procurorii

¹⁶⁰ Art. 104 - 106 din c. p. p.

¹⁶¹ Art. 107 - 110 din c. p. p.

¹⁶² Art. 111 - 113 din c. p. p.

¹⁶³ Art. 114 - 124 din c. p. p.

¹⁶⁴ Art. 125 - 130 din c. p. p.

¹⁶⁵ Art. 131 din c. p. p.

¹⁶⁶ Art. 132 - 137 din c. p. p.

¹⁶⁷ Art. 197 alin. 1 din c. p. p. Obiectele care conțin sau poartă o urmă a faptei săvârșite, precum și orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului sunt **mijloace materiale de probă**.

¹⁶⁸ Art. 197 alin. 2 din c. p. p. Sunt **corpuri delictelor** mijloacele materiale de probă care au fost folosite sau au fost destinate să servească la săvârșirea unei infracțiuni, precum și obiectele care sunt produsul infracțiunii.

¹⁶⁹ Art. 198 alin. 1 și 2 din c. p. p. **Înscrisurile** pot servi ca mijloace de probă, dacă, din conținutul lor, rezultă fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

Procesul-verbal ce cuprinde constatările personale ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată este mijloc de probă.

Procesele-verbale întocmite de organele prevăzute la art. 61 alin. (1) lit. a)-c) constituie acte de seizare a organului de urmărire penală și nu au valoarea unor constatări de specialitate în procesul penal.

¹⁷⁰ Art. 30 din c. p. p.

¹⁷¹ Art. 34 din c. p. p.

din cadrul D.I.I.C.O.T; b) organele de cercetare penală ale poliției judiciare; c) organele de cercetare penală special din cadrul S.R.I. și D.G.P.I.

Competențele materiale, funcționale, prerogativele, atribuțiile și obligațiile specifice, precum și interdicțiile și incompatibilitățile subiecților procesuali oficiali care efectuează urmărirea penală în cazul infracțiunilor contra securității naționale și de terorism, sunt statuate în prevederile codului de procedură penală¹⁷², O.U.G. nr. 78/2016¹⁷³.

26.5. La solicitarea organelor de urmărire penală competente să efectueze urmărirea penală a infracțiunilor contra securității naționale și acte de terorism, respectiv D.I.I.C.O.T., **cadre anume desemnate din S.R.I. pot acorda sprijin la realizarea unor activități de cercetare penală pentru infracțiuni privind securitatea națională**¹⁷⁴.

În sensul celor de mai sus, s - a dat o eficiență sporită și un alt cadru de reglementare, prevederilor art. 12 alin. 2 din Legea nr. 14/1992, conform căroră, la solicitarea organelor judiciare competente, cadre anume desemnate din S.R.I. pot acorda sprijin la *realizarea unor activități de cercetare penală pentru infracțiuni privind securitatea națională și de terorism*, în sensul că, prin excepție de la prevederile art. 13 ipoteza tip din Legea nr. 14/1992¹⁷⁵, **organele S.R.I. pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din c.p.p. pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală**¹⁷⁶.

Modificările legislative aduse prin O.U.G. nr. 6/2016 se referă, în mod expres, la punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică¹⁷⁷, astfel că Centru Național de Interceptarea Comunicațiilor, din cadrul S.R.I., poate deveni util și

---

¹⁷² Art. 56, 57 și 65 din c. p. p.

¹⁷³ Art. 6, 7 și 10 din O.U.G. nr. 78/2016.

¹⁷⁴ Art. 12 alin. 2 din Legea nr. 14/1991.

¹⁷⁵ Art. 13 din Legea nr. 14/1992 (*ipoteza tip*) Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest.

¹⁷⁶ Art. 13 din Legea nr. 14/1992 (*ipoteza excepție*) Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală **pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică**, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală.

¹⁷⁷ Art. 57 Competența organelor de cercetare penală

(2) **Organele de cercetare penală speciale** efectuează acte de urmărire penală numai în condițiile art. 55 alin. (5) și (6), **corespunzător specializării structurii din care fac parte**, în cazul săvârșirii infracțiunilor de către militari sau în cazul săvârșirii infracțiunilor de corupție și de serviciu prevăzute de Codul penal săvârșite de către personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau a putut pune în pericol siguranța navei sau navigației ori a personalului.

De asemenea, **organele de cercetare penală speciale pot efectua, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, din dispoziția procurorului, punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică.**

chiar este recomandat, în instrumentarea cauzelor penale având ca obiect infracțiunile contra securității naționale și de terorism, ceea ce constituie o **extensiune legală procedural penală**, de la rolul exclusiv al acestui organism doar în materia interceptării și înregistrării comunicațiilor electronice efectuate în baza autorizării magistratului competent, în temeiul prevederilor Legii nr. 51/1991, cu natură juridică administrativă, **deci extraprocesual penal**¹⁷⁸, la rolul activ de punere în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, emise de judecătorul de drepturi și libertăți, în condițiile c.p.p., **în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, deci în procesul penal.**

Organele de cercetare penală speciale pot efectua, numai în condițiile art. 55 alin. 5 și 6, și numai în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, din dispoziția procurorului, punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică,

Aceasta înseamnă că, **organele de cercetare penală specială din cadrul S.R.I., desemnate în condițiile art. 55 alin. 5 și 6 din c. p. p. au competența materială de a efectua, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, din dispoziția procurorului, punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică, adică a acelor mandate de supraveghere tehnică (m.s.t.) care se referă, conform dispozițiilor art. 138 alin. 13 din c. p. p., la metodele speciale de supraveghere sau de cercetare, prevăzute de art. 138 alin. 1 lit. a - d din c. p. p., respective: a) interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță; b) accesul la un sistem informatic; c) supravegherea video, audio sau prin fotografiere; d) localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice, fără a se face vreo altă distincție sau delimitare în ce privește care anume dintre cele 4 metode speciale pot fi puse în executare de organele de cercetare penală specială desemnate din cadrul S.R.I.**

În sensul celor de mai sus sunt și prevederile art. 13 din Legea nr. 14/1992 (ipoteza excepție) "prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală", nici în acest text de lege nefăcându-se vreo altă distincție sau delimitare în ce privește care anume dintre cele 4 metode speciale pot fi puse în executare de organele de cercetare penală specială desemnate din cadrul S.R.I.

Conform prevederilor art. 8 alin. 2 din Legea nr. 14/1992: "*Pentru relația cu furnizorii de comunicații electronice destinate publicului, Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații este desemnat cu rolul de a obține, prelucra și stoca informații în domeniul securității naționale. La cererea organelor*

¹⁷⁸ Situație la care se ajunsese prin Decizia C.C.R. nr. 51 din 16 februarie 2016.

de urmărire penală, Centrul asigură accesul nemijlocit și independent al acestora la sistemele tehnice în scopul executării supravegherii tehnice prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală. Verificarea modului de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor a executării acestor supravegheri tehnice se realizează potrivit art. 30¹ din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare” și alin. 3 “Condițiile concrete de acces la sistemele tehnice al organelor judiciare se stabilesc prin protocoale de cooperare încheiate de Serviciul Român de Informații cu Ministerul Public, Ministerul Afacerilor Interne, precum și cu alte instituții în cadrul cărora își desfășoară activitatea, în condițiile art. 57 alin. (2) din Codul de procedură penală, organe de cercetare penală specială”.

Lucrătorii desemnați din cadrul S.R.I., dacă și atunci când dețin calitatea de organ de cercetare penală specială, potrivit legii¹⁷⁹, pot sprijini organele de urmărire penală, prin efectuarea de acte de cercetare penală, alături de activitatea de **interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță** (adică interceptarea, accesul, monitorizarea, colectarea sau înregistrarea comunicărilor efectuate prin telefon, sistem informatic ori prin orice alt mijloc de comunicare¹⁸⁰) și pentru **activitatea de acces la un sistem informatic** (adică pătrunderea într-un sistem informatic sau mijloc de stocare a datelor informatice fie direct, fie de la distanță, prin intermediul unor programe specializate ori prin intermediul unei rețele, în scopul de a identifica probe¹⁸¹), **supravegherea video, audio sau prin fotografiere** (adică fotografierea persoanelor, observarea sau înregistrarea conversațiilor, mișcărilor ori a altor activități ale acestora, efectuată ocazional sau sistematic, în locuri publice sau private, în spații închise sau deschise¹⁸²) și **localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice**

¹⁷⁹ **Art. 55 din c. p. :** alin. 5: **Atribuțiile organelor de cercetare penală speciale** sunt îndeplinite de ofițeri anume desemnați în condițiile legii, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție; alin. 6: Organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de cercetare penală speciale își desfășoară activitatea de urmărire penală sub conducerea și supravegherea procurorului.

¹⁸⁰ Care este similar cu interceptarea și înregistrarea comunicațiilor electronice, efectuate sub orice formă, ca **procedeu investigativ informativ operativ special, specific, cu caracter secret** (art. 14 alin. 2 lit. a din Legea nr. 51/1991).

¹⁸¹ Care este similar și **constituie o îmbinare și asociere cu procedeele investigative informative operative speciale specifice organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale de 1)** interceptarea și înregistrarea comunicațiilor electronice, efectuate sub orice formă și 2) **căutare a unor informații, documente sau înscrisuri pentru a căror obținere este necesar accesul într-un /dintr-un loc (pătrunderea/ ieșirea), la un obiect ori document, sau deschiderea unui obiect** (prevăzut de art. 14 alin. 2 lit. b din Legea nr. 51/1991).

¹⁸² Care este similară cu **mijlocul și metoda informativ operativă** constând în activitatea de fixarea unor momente operative prin fotografiere, filmare ori prin alte mijloace tehnice sau constatări personale, cu privire la activități publice desfășurate în locuri publice, dacă nu este efectuată sistematic (art. 9 alin. 1 lit. d din Legea nr. 14/1992 și art. 13 lit. d din Legea nr. 51/1991) sau **procedeu investigativ informativ operativ** constând în **supravegherea prin fotografiere, filmare sau prin orice alte mijloace tehnice ori constatări personale, efectuate sistematic în locuri publice sau efectuate în orice mod în locuri private** (prevăzut de art. 14 alin. 2 lit. d ipoteza a 2 - a din Legea nr. 51/1991).

(adică folosirea unor dispozitive care determină locul unde se află persoana sau obiectul la care sunt atașate¹⁸³), ceea ce se referă la **punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică**¹⁸⁴, prin **Centrul Național de Interceptarea Comunicațiilor (C.N.I.C.)**.

26.6. Ca *subiecți procesuali neoficiali, ocazionali*, în cadrul D.I.I.C.O.T., funcționează specialiști în domeniul prelucrării și valorificării informațiilor, economic, financiar, bancar, vamal, informatic, precum și în alte domenii, pentru clarificarea unor aspecte tehnice sau de specialitate în activitatea de urmărire penală, care au au calitatea de funcționar public și își desfășoară activitatea sub directa conducere, supraveghere și control nemijlocit al procurorilor din D.I.I.C.O.T. și au drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru funcționarii publici, cu excepțiile prevăzute în O.U.G. nr. 78/2016.

Constatarea tehnico-științifică efectuată din dispoziția scrisă a procurorului de către specialiști constituie mijloc de probă, în condițiile Codului de procedură penală.

Specialiștii beneficiază, în mod corespunzător, de drepturile prevăzute la art. 11 și 23 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 45/2007, cu modificările și completările ulterioare.

---

¹⁸³ Care este similar și constituie o îmbinare și asociere a procedeeleor investigative informative operative speciale specifice organelor răspunzătoare cu aplicarea legii în domeniul securității naționale de: 1) căutare a unor informații, documente sau înscrisuri pentru a căror obținere este necesar accesul într-un /dintr - un loc (pătrunderea/ ieșirea), la un obiect ori document, sau deschiderea unui obiect (prevăzut de art. 14 alin. 2 lit. b din Legea nr. 51/1991), 2) ridicare și repunere la loc a unui obiect sau document, examinarea lui, extragerea informațiilor pe care acestea le conțin cât și înregistrarea, copierea sau obținerea de extrase prin orice procedee (prevăzut de art. 14 alin. 2 lit. c din Legea nr. 51/1991), 3) instalarea de obiecte, întreținerea și ridicarea acestora din locurile în care au fost depuse, supravegherea prin fotografiere, filmare sau prin orice alte mijloace tehnice ori constatări personale, efectuate sistematic în locuri publice sau efectuate în orice mod în locuri private (prevăzut de art. 14 alin. 2 lit. d ipoteza 1 din Legea nr. 51/1991).

¹⁸⁴ Art. 139 și 142 din c. p. p.